

קובץ

סיכומי סוגיות

כולל לוי יצחק
תפארת זקנים

חידושים, פלפולים, סיכומי
סוגיות ואחרים

מסכת פסחים

תוכן עניינים

פתח דבר.....3

סיכומי סוגיות.....6 - 98

פלפול בפסחים דף קי"ז מאת ראש הכולל..99 - 119

כמויות אדירות בהקרבת קרבן פסח.....120 - 134

עדות חייל רומי.....135 - 137

כימיה של לחם וחמץ במדע.....138 - 150

פתח דבר

מעלות השמחה

כל מחנך ומדריך תלמידים בני תורה יודע שלימוד תורה מתוך שמחה, הנאה, סיפוק, תשוקה ויצירה, הוא צורך ברור וחיוני להצלחת הלומד, למרות זאת ממעטים לתת עליו את הדעת. הקניית לימוד תורה מתוך שמחה ותענוג, הוא מהאתגרים החשובים והבסיסיים ביותר העומדים בפני כל מחנך ומרביץ תורה בישראל, אתגר זה הוא נשמת אפה של הצלחה בלימוד תורה, ומהקניינים שהתורה נקנית בהם.

להבדיל, כמו שכל מעסיק עובדים יודע, שהתוצרת ופריזון העבודה גבוהים לאין ערוך יותר אם העובדים שמחים ומרוצים במקום עבודתם, עובד שמרגיש שמה ומרוצה לא ישווה לזה העובד לפרנסתו בלבד גם אם הוא מבין ויודע שמחייטו תלויה בכך פריזון ואיכות העבודה שלו תהיה נמוכה יחסית אם הוא איננו רואה אתגר כלשהו בעבודתו.

אם כך הדברים בעבודת חולין, על אחת כמה וכמה נכונים הדברים בעבודת הקודש, לימוד התורה דורש את כל כוחותיו הנפשיים הרוחניים והגשמיים של הלומד ואת מלוא יכולת הריכוז שלו, לימוד ללא שמחה וללא הנאה וחשק, יגרום ללומד בסופו של דבר להרפות מן הלימוד או חלילה לנמוש אותו כליל.

התועלת בשמחה בלימוד התורה הם ברורים:

- יכולת ללמוד בשקידה ובהתמדה.
- יכולת ללמוד ללא הפסקות והפרעות מיותרות השוברות את רצף הלימוד.
- שאיפה וחשק תמידיים ללמוד טוב יותר, הן בכמות צבירת ידיעות ונושאים נוספים והן באיכות בלימוד מעמיק יותר.
- יכולת להתמודד עם קשיים הפרעות נפשיות ופסיכולוגיות נורמטיביות האופייניות במיוחד לתלמיד הצעיר.
- העדפת לימוד התורה על פני כל עיסוק אחר.

מורנו הבעש"ט, ובעקבותיו כל מורי החסידות, שמו דגש רב על עניין השמחה, ולא רק על לימוד התורה מתוך שמחה, אלא שהשמחה תהיה בכל אורחותיו ובכל מעשיו של היהודי. החסידות הדגישה והאירה באורה המיוחד את היסודות שקיימים ביהדות מאז ומעולם, וכתוצאה מכך גם השמחה קיבלה את המקום הראוי לה. הדגשתה המיוחדת של החסידות על עניין השמחה, מהווה חלק בלתי-נפרד מהדרכות החסידות, והיא משתלבת ומתקשרת בכל ענייני החסידות. יתר-על-כן: היא תוצאה והמשך לצעדים

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

קודמים בתהליך הנפשי של הצועד בדרכי החסידות, אשר בלעדיהם אין השמחה שמחה אמיתית וטהורה, כפי שהחסידות דורשת ומלמדת.

מעלת הבגרות

גם בגרות שכלית ונפשית משחק תפקיד בהצלחת הלומד ויכולת תפיסתו.

לפי הפסיכולוגיה המודרנית, יכולתו של האדם לחשוב, לשקול, להבין ולפתור בעיות עולה עם הגיל. שלבי ההתפתחות השכלית נקבעים גם על ידי התורשה ועל ידי הסביבה, לא רק הגיל ולכן, "אין חכם בבעל ניסיון".

ההתפתחות הקוגניטיבית היא חלק מההתפתחות הכללית של האדם היא כוללת בין היתר גם את ההתפתחות הלשונית ותהליכי רכישת שפה משום שהם חלק בלתי נפרד מתהליכי עיבוד מידע ומההתפתחות השכלית. במקביל אליה מתרחשות גם התפתחות מוסרית והתפתחות חברתית שכולם באים עם הזמן.

חז"ל אומרים: תלמידי חכמים כל מה שמזקינים דעתם מתיישבת עליהם. בלשון אידיש עממי: "אז מען ווערט עלטער, ווערט מען מאר געזעצט." השכל מתבגר ומתייצב עם השנים.

תניא (מגילה דף ל"א:) רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם יאמרו לך זקנים: "סתור" וילדים: "בנה", סתור ואל תבנה, שמתירת זקנים בנין! מסבירים מפרשי הגמרא: הזקנים הם שכלם מיושב יותר ובעלי ניסיון רב, ואם סבורים הם שיש לסתור הרי בוודאי שתצמח תועלת מסתירה.

יש להוסיף, שידוע שאם לא משתמשים בתא המוח, הם דואכים. לכן, חכמים ורבנים שהם שקועים בלימוד התורה עד גיל מבוגר, יש להם פחות סיכוי להיות חולה במחלת נפש כגון דכאון, פסיכוזה, דמנציה ושאר מחלות שכיחה.

כולל תפארת זקנים

הכולל הוקם לפני כחמש שנים לתת מסגרת לאלה שיצאו לפנסיה. בכולל רשום כ-15 איש. כל בוקר אנו מתאספים בבית הכנסת "יוסלה" שבבניין "חמה" בחסות הרב ש. לוי, ורב יי. ניסלוויטש.

ראש הכולל הוא הרב הגאון ר' יחזקאל כהן. דרך הלימוד הוא במתינות ובדגש, כאשר עומדים על כל פסיק להבינו על בוריו. כל סוגיה נלמד כמה פעמים כדי שיהיה ברור ללומד. בזכות ספרי עזר (כמו שושנשטיין ומתיבתא) עוברים על כמות גדולה של מפרשים. גם משתמשים אמצעיים מודרניים כגון מחשב ואינטרנט על מנת להסביר סוגיות שיש להם קשר עם המדע. גם מסתכלים איך הסוגיה נפסק הלכה למעלה, הרבה דרך שולחן ערוך הרב, שכבוד הרב יחזקאל בקי בו.

אם תעשו בדיקת פתע בכולל, תרגישו כאילו אתם בשוק הומם אדם. כולם מבטאים את דעתם בקולי קולות, מתווכים על פירוש ברש"י או תוספות ושאלים שאלות שכבוד ראש הכולל חייב שלשה ימים לעיין בהם.

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

ובסיעתא דשמיא, זכינו חברי הכולל לסיים יחד את כל מסכתא פסחים בעיון. ולכבוד מעמד זה, אנו מוציאים קובץ זה לאור, ובו פלפולים וחידושים בענייני המסכת, וסיכום על רובם (ככולם) של דפי המסכת, שנכתבו ע"י הרב יוסף יצחק זקלם שיחי'.

והננו בזה להקדיש קובץ זה לזכות חברי הכולל היקרים:

ראש הכולל, הרח"ג שמואל יחזקאל כהן שליט"א

ר' אברהם יהושע העשיל הגר שיחי'

ר' שמעון זוננפלד שיחי'

ר' שמואל חיים פרנקל שיחי'

ר' יעקב קטלן שיחי'

ר' יעקב זנו שיחי'

ר' אברהם שיחי'

ר' פנחס דדון שיחי'

ר' עמוס אלמושנינו שיחי'

ר' טוביה פלג שיחי'

ר' אלטר בנימין יהודה לייב ברנשטיין שיחי'

ר' יהודה אביב שיחי'

ר' חיים מאיר חזן שיחי'

ר' משה אברהם הורביץ שיחי'

ר' יוסף יצחק זקלם שיחי'

ר' אברהם חופמן שיחי'

בברכת

"יגדיל תורה ויאדיר"

ה' מנחם אב, תשפ"ב

נחלת הר חב"ד

שבע מחלוקות בין רבי יהודה ובין חכמים דף י"ז – י"א.

	נושא כללי	נושא פרטי	בעלי מחלוקת		טעמו של רבי יהודה
			חכמים	רבי יהודה	
1	חמץ	בדיקת חמץ אחרי זמן איסור?	מתירים	אוסר	חמץ רגיל בו כל השנה, ולא בדיל חימונו, יבוא לאכול
2	עומר	קצירת שעורים לפני הקרבת עומר?	אוסרים	מתיר	עומר בדיל ממונו כל החורף ולא יבוא לאוכלו עכשיו
3	שבת	שמן המטפח לתוך נר דלוק?	אוסרים	מתיר	שבת איסורו חמור ויזהר מלנגוע בנר בשבת
4	שבת	לקשור קשר עניבה שלא קיימא?	מתירים	אוסר	לענוב נחשב מלאכה כמו לקשור
5	שבת	לקשור עם חבל אורגים שאינו קיימא?	אוסרים	מתיר	לא יתבלבל לבן אין צריך לגזור/להשוש
6	בכור	האם מותר להקיז דם לבהמה בכור חולנית בלי לעשות מום?	מתירים	אוסר	גוזרים בלי מום אטו מום בגלל על מנת להציל ממונו הוא לא יקפיד לעשות בלי מום.
7	יום טוב	לסרוק בהמה עם מסרק קל של עץ שלא עושה דם?	אוסרים	מתיר	גוזרים מסרק עץ אטו ברזל, ולא חוששים שמא יעשה להציל ממונו בגלל הבהמה רק מצערה ולא ימות
1	חמץ	בדיקת חמץ אחרי זמן איסור?	מתירים	אוסר	חמץ רגיל בו כל השנה, ולא בדיל חימונו, יבוא לאכול וכן חמץ עם מצה מתחלה

סוגית דילמא אתי למיכל מיניה

דף י"ז – י"א.

סתירה בין חכמים לבין חכמים... איך אפשר ליישב?	סתירה בין רבי יהודה לבין רבי יהודה... איך אפשר ליישב?			קצירה לפני העומר	בדיקת חמץ אחרי איסור	בעלי מחלוקת
<p>רבא</p> <p>חמץ עסוק בשריפתו - לא יאכל</p>				אסור (שמא יאכל)	מותר	חכמים (רבי מאיר)
	<p>רב אשי</p> <p>קמח וקלי אי אפשר לאכול.</p> <p>שאלה: לפני שריפת התבואה בתנור כן אפשר לאכול?</p> <p>מסקנה: לא נכון</p>	<p>אביי</p> <p>חדש בדיל הימנו. (אינו רגיל) חמץ לא בדיל הימנו. (רגיל בו כל השנה)</p> <p>מסקנה: נכון</p>	<p>רבה</p> <p>קצירה עושים בשינוי שאלה: מה עם בית השלחים?</p> <p>מסקנה: לא נכון</p>	מותר (לא חוששים שיאכל)	אסור (שמא יאכל)	רבי יהודה

סוגית טעות בעדות פסחים דף י"א: - י"ב.

עד אחד אמר 2 , עד שני אמר 3			עד אחד אמר 3 , עד שני אמר 5			שעה 2 של הגמרא: 1 עד 2 ולא עד בכלל שעה 3 של הגמרא: 2 עד 3 ולא עד בכלל שעה 5 של הגמרא: 4 עד 5 ולא עד בכלל
אב"י 1	אב"י 2	רבא	אב"י 1	אב"י 2	רבא	
0	משחו	2 שעות פחות משחו	חצי שעה	1 שעה ועוד משחו	3 שעות פחות משחו	
רבי מאיר	רבי מאיר	רבי מאיר	רבי יהודה	רבי יהודה	רבי יהודה	
מתי היה האירוע?	סוף שתיים התחלת שלש	סוף שתיים התחלת שלש	סוף שתיים התחלת שלש	סוף שלש תחילת ארבע	סוף שלש תחילת שלש	
2	מה אמר העד הראשון?	1 עד 1:59	1 עד 1:59	1 עד 2:59	2 עד 2:59	
	מה התכוון העד עם טעות?	1:59	1:59 ועוד משחו = 2:00	2:59 ועוד חצי = 3:29	3 ועוד שעה = 4:01 משחו	
3	מה אמר העד השני?	2 עד 2:59	2 עד 2:59	4 עד 4:59	4 עד 4:59 מקם.	
	מה התכוון העד עם טעות?	2:00	2:00	4:00 פחות חצי שעה = 3:30	4 פחות שעה = 3 ועוד משחו = 4:01	

סוגית רבי חנינא סגן הכהנים

דף י"ד – י"ט

דוגמא	רמה בטומאה
	אבי אבות
<p>אדם מת חרב שנמצא בתוך אדם מת</p> <p>בן אדם חי שנטמאה מאבי אבות הטומאה (מת) כלים מתכתיים שנטמאו מאב גם הם כמו אב ולא יורד דרגה לראשון (אוכלים ומשקים שנגעו ישירות עם אדם מת, נחשבים לאב על מנת לטמא אוכלים ומשקים אחרים ולעשותם ראשון אבל לא כלים, לפי רבינא בדף י"ז עמוד א')</p> <p>או בן אדם חי בעל טומאה עצמית כגון זב, זבה, נדה, יולדת, מצורע הם אב, או נבילות של בהמות, חיות, עופות, ושל שרצים מסוימים הם טמאים עצמיים מסוג אב</p>	אב
<p>בני אדם חיים שנטמאו מאב, כלים כמו עץ וחרס שנטמאו מאב שאינם מתכתיים מאכלים ומשקין בין חולין, בין תרומה, בין קדשים שנטמאו מאב,</p>	ראשון
<p>טבול יום הוא בעצמו שני בני אדם חיים שנטמאו מראשון נעשים שני כלים שנטמאו מראשון מאכלים ומשקין שנטמאו מראשון שאינם אוכל בין חולין, בין תרומה, בין קדשים, מאכלים ומשקין שנטמאו מאוכלים ומשקים שהם בעצמם ראשון – ראה כללים בטבלה הבאה.</p>	שני
<p>בני אדם שנטמאו משני, כלים שנטמאו משני מאכלים ומשקין שנטמאו משני כמו טבול יום בין תרומה, בין קדשים אבל לא חולין. מאכלים ומשקין שנטמאו מאוכלים ומשקים שהם שני – ראה כללים בטבלה הבאה.</p>	שלישי
<p>בני אדם שנטמאו משלישי, כלים שנטמאו משלישי מאכלים ומשקין שנטמאו משלישי שאינם אוכל רק בקדשים ולא בתרומה או חולין</p>	רביעי

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

איך יורדים בדרגות טומאה באוכלים ומשקים חולין?

רבי עקיבא עד שלישי		כל החכמים עד שני מן התורה						דיני טומאה באוכל ומשקים חולין		
נוגע באוכל טהור	שני טומאה	נוגע באוכל טהור	שני הטומאה	נוגע באוכל טהור	ראשון הטומאה	נוגע באוכל טהור	אבי אבות או אב הטומאה	רמות טומאה	אבי אבות	אבי אבות
							אב אב		אב	אב
					1	1		ראשון	וולד	וולד
	2		2	2				שני	וולד	וולד
3		לא 3						שלישי	שלישי	שלישי
								רביעי	רביעי	רביעי

איך יורדים בדרגות טומאה באוכלים ומשקים תרומה?

החכמים עד שלישי מן התורה						דיני טומאה באוכל ומשקים תרומה				
נוגע באוכל טהור	שלישי טומאה	נוגע באוכל טהור	שני הטומאה	נוגע באוכל טהור	ראשון הטומאה	נוגע באוכל טהור	אבי אבות או אב הטומאה	רמות טומאה	אבי אבות	אבי אבות
							אב אב		אב	אב
					1	1		ראשון	וולד	וולד
			2	2				שני	וולד	וולד
	3	3						שלישי	שלישי	שלישי
לא 4								רביעי	רביעי	רביעי

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

איך יורדים בדרגות טומאה באוכלים ומשקים קדשים?

החכמים עד שלישי מן התורה						דיני טומאה באוכל ומשקים קדשים	
נוגע באוכל טהור	שלישי טומאה	נוגע באוכל טהור	שני הטומאה	נוגע באוכל טהור	ראשון הטומאה	נוגע באוכל טהור	אבי אבות או אב הטומאה
							אב אבות או אב
			2		1	1	
				2			
	3	3					
4							

רמות טומאה	
אבי אבות	אבי אבות
אב	אב
וולד	ראשון
וולד	שני
וולד	שלישי
שלישי	שלישי
רביעי	רביעי

**שאלת הגמרא: בשר שטמא בוולד הטומאה, מאי הוי? שני? כי שריף ליה בהדי
בשר שנטמא באב הטומאה הוי שני? שני בשני, מה מוסיף?**

המקרה		הקדמה 2		הקדמה 1		רבי חנינא לפי הוי אמינא	
נגעו זה בזה, הבשר ברמה נמוכה היא עשוי ברמה:	שני הבשרים של קדשים הנ"ל שנטמאו הם ברמות:	נגע בבשר קודש טהור ונהיה הבשר קודש:	אדם או כלי ברמת טומאה:	ולאחרי זה נגע בבשר קודש טהור ונהיה הבשר קודש:	נגע אדם או כלי טהור במת ונהיה	רמות טומאה	
						אבי אבות	אבי אבות
					אב	אב	אב
	1		1	וולד = 1		וולד	ראשון
2	2	2				וולד	שני
						וולד	שלישי
						שלישי	שלישי

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

רב יהודה מתריץ עבור רבי הנינא: הכא בווולד וולד עסקינן דהוי ליה שלישי.
וקא סבר שלישי מותר לעשותו שני!

המקרה		הקדמה 2		הקדמה 1		רבי הנינא לפי רב יהודה 1	
נגעו זה בזה, הבשר ברמה נמוכה היא עשוי ברמה:	שני הבשרים של קדשים הנ"ל שנטמאו הם ברמות:	נגע בבשר קודש טהור ונחיה הבשר קודש:	אדם או כלי ברמת טומאה:	ולאחרי זה נגע בבשר קודש טהור ונחיה הבשר קודש:	נגע אדם או כלי טהור במת ונחיה:	רמות טומאה	
					אב		אב
	1			וולד = 1		וולד	ראשון
2			2			וולד	שני
						וולד	
	3	3				שלישי	שלישי

מחלוקת נגע בשר בבשר ללא משקה, האם טמא דאורייתא או דרבנן?

נגע בשר עם בשר ללא משקה, האם טמא?						
קדשים		תרומה		חולין		
דאורייתא	דרבנן	דאורייתא	דרבנן	דאורייתא	דרבנן	
-	כן	-	כן	כן	לא	אבי
-	כן	כן	לא	כן	לא	רב אדא בר אבהו בשם רבא
כן	לא	כן	לא	כן	לא	רבינא בשם רבא

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

מטמא מדרבנן	סוג ערבוב של אוכלים ומשקים - האם מטמא מדאורייתא? שים לב: בחולין - אין 3, בתרומה אין 4, בקודש אין 5								אין טומאה עושה כיוצא בה	
מטמא לפי כל הדעות אפילו אוכל עם ומרים הכל לראשון (תחילה) מלבד טבול יום שלא עולה	נוגע באוכל אחר	משקה טמא	נוגע משקה טהור	אוכל טמא	נוגע משקה טהור	משקה טמא	נוגע באוכל אחר	אוכל טמא	רמות טומאה	
		1		1		1		1	חולין לפי כל הדעות	
						לא מטמא		לא מטמא		
							1 או 2	לא מטמא	1 או 2	ר' אדא בר אהבה
							1 או 2 או 3	לא מטמא	1 או 2 או 3	קדשים
							1 או 2 או 3	לא מטמא	1 או 2 או 3	תרומה קדשים
							1 או 2 או 3	לא מטמא	1 או 2 או 3	תרומה קדשים
							1 או 2 או 3	לא מטמא	1 או 2 או 3	תרומה קדשים

שים לב: אוכל או משקים טמאים הנוגע בכלי אינו אוסר אותו מדאורייתא רק מדרבנן בגלל חשש.

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

צריכים להוסיף לרבי חנינא אליבא דרב יהודה...משקה:

המקרה		הקדמה 2		הקדמה 1		רבי חנינא לפי רב יהודה 2	
התוצאה היא שהבשר ברמה נמונה היא עכשיו ברמה	נגע הבשרים הקדשים הנ"ל אחד אם השני עם משקה	עם בשר קדש טהור התוצאה היא	בשר קודש טמא ברמה	עם בשר קודש טהור התוצאה היא	נגע אדם או כלי טהור כמת ונהיה:	רמות טומאה	
						אבי אבות	אבי אבות
					אב	אב	אב
	1			וולד = 1		וולד	ראשון
2			2			וולד	שני
						וולד	
	3	3				שלישי	שלישי

לפי אבוי ורב אדא: בקדשים הוא טמא מדורייתא לרמה 2 אפילו ללא משקה, לפי רבינא אפילו ללא משקה טמא מדורייתא

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

רבי עקיבא בהוי אמינא: שמן שנפסל בטבול יום שלישי! וכי מדליק ליה בנר שנטמא בטמא מת, שני! אם הוא בא להשמענו שלישי מותר לעשותו שני היינו רבי חנינא! מהו מוסית.

המקרה		הקדמה 2		הקדמה 1		רבי עקיבא בהוי אמינא	
התרומה	הדליק	בשמן	אדם	אחר כך	אדם	רמות טומאה	
ברמה	הנר עם	תרומה	הטמא	נגע	חי	אבי	אבי
נמוכה	תרומה	טהור	ברמה	בנר	שנגע	אבות	אבות
היא	עם	התוצאה	טבול	טהור	נאדם	אב	אב
עכשיו	שמן	היא:	יום	שאינו	שהיה	ראשון	שני
ברמה	תרומה		הוא:	מתכתי	מת	וולד	וולד
	הנ"ל			(חרס)	הוא	וולד	וולד
				הוא:		שלישי	שלישי
	1			1			
			2				
2							
	3	3					

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

רב יהודא מסביר את רבי עקיבא: הכא בנר של מתכת שהוא אב הטומאה בגלל הוא דומה לחרב ולא יורד דרגא ומאי קמ"ל שמותר לעשות שלישי ראשון?

המקרה		הקדמה 2		הקדמה 1		רבי עקיבא לפי רב יהודה	
התרומה עולה שני דרגות	נגע נר עם תרומה הנ"ל	בשמן תרומה טהור התוצאה היא:	אדם הטמא ברמה טבול יום הוא:	אחר כך נגע בנר טהור מתכתי:	אדם חי שנגע באדם שהיה מת הוא	רמות טומאה	
						אבי אבות	אבי אבות
	אב			אב	אב	אב	אב
1						ראשון וולד	ראשון שני
			2			שני וולד	שני וולד
	3	3				שלישי	שלישי

שואל הגמרא על רב יהודא שמסביר את רבי עקיבא: למה צריך לדחוק וללמוד שמדובר בנר של מתכת אב הטומאה. אולי בכל אופן מדובר בכלי חרס ולא מתכתי ומאי התוספת על רבי חנינא... שהתרומה מתקלקל על ידי הערבוב שהרי עולה מפסול למטמא (לפני העירבוב הוא לא יכול לטמא אחרים) (פסול) שהרי אין שלישי עושה רביעי בתרומה) ועכשיו הוא יותר חזק ומטמא אחרים.

המקרה		הקדמה 2		הקדמה 1		תשובת רב יהודה	
התרומה ברמה נמוכה היא עכשיו ברמה	הדליק הנר עם תרומה עם שמן תרומה הנ"ל	בשמן תרומה טהור התוצאה היא:	אדם הטמא ברמה טבול יום הוא:	אחר כך נגע בנר טהור שאינו מתכתי (חרס) הוא:	אדם חי שנגע באדם שהיה מת הוא	רמות טומאה	
						אבי אבות	אבי אבות
					אב	אב	אב
	1			1		ראשון וולד	שני וולד
2 אבל לא פסול			2			שני וולד	שלישי וולד
	3	3 ופסול				שלישי וולד	שלישי וולד

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

אמר רבא: שמע מינה קסבר רבי עקיבא טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא... שהרי אי סלקא דעתך רק דרבנן אבל מן התורה הוא פסול.. והשמן לא מסוגל עכשיו שהוא 2 לטמא אוכלים ומשקים אחרים... אם בן מזה זה משנה אם הוא 1 או 2 אין לו כח להעביר הטומאה הלאה.

המקרה		הקדמה 2		הקדמה 1		תשובת רב יהודה	
התרומה ברמה נמוכה היא עכשיו ברמה	הדליק הנר עם תרומה עם שמן תרומה הנ"ל	בשמן תרומה טהור התוצאה היא:	אדם הטמא ברמה טבול יום הוא:	אחר כך נגע בנר טהור שאינו מתכתי (חרס) הוא:	אדם חי שנגע באדם שהיה מת הוא	רמות טומאה	
						אבי אבות	אבי אבות
					אב	אב	אב
	1			1		ראשון וולד	ראשון
2 פסול מן התורה			2			ולד וולד	שני
	3	3 ופסול				שלישי	שלישי

המשך הוכחה: ואם תשאל מה רע בדרבנן? שהרי רבנן גזרו שטומאה המעובר באכולים עלים אוטומטי לראשון אפילו כאשר הוא ב-2 או 3

המקרה		הקדמה 2		הקדמה 1		תשובת רב יהודה	
התרומה ברמה נמוכה היא עכשיו ברמה 1 מדרבנן	הדליק הנר עם תרומה עם שמן תרומה הנ"ל	בשמן תרומה טהור התוצאה היא:	אדם הטמא ברמה טבול יום הוא:	אחר כך נגע בנר טהור שאינו מתכתי (חרס) הוא:	אדם חי שנגע באדם שהיה מת הוא	רמות טומאה	
						אבי אבות	אבי אבות
					אב	אב	אב
1 מדרבנן	1			1		ראשון וולד	ראשון וולד
			2			שני וולד	שני וולד
	3	3 ופסול				שלישי	שלישי

אם מדובר בדרבנן ועולים לאחר...לא צריך אב.

המקרה		הקדמה 2		הקדמה 1		תשובת רב יהודה	
התרומה ברמה עכשיו דרבנן עולה עד 1	הדליק הנר עם תרומה עם שמן תרומה הנ"ל	בשמן תרומה טהור התוצאה היא:	אדם הטמא ברמה טבול יום הוא:	אחר כך נגע בנר טהור שאינו מתכתי (חרם) הוא:	אדם חי שנגע במשהו ברמה 1	רמות טומאה	
						אבי אבות	אבי אבות
						אב	אב
1 מדרבנן						וולד	ראשון
			2		2	וולד וולד	שני
	3 ועוד 3	3		3		שלישי	שלישי

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

נימא קסבר רבי מאיר מניתין באב הטומאה דאורייתא (הקדמה 1 בטבלה) וולד הטומאה דרבנן (הקדמה 2 – כלי שנגע במשקים ברמה 1 עושה אותו 2 רק מדרבנן בגלל משקין לא מטמא כלי מן התורה – כלי יכול להיטמא מן התורה רק מאב ומשקים לא יכול להיות אב!)

המקרה: שריפה ביחד		הקדמה 2		הקדמה 1		רב הנינא לפי רבי רבי מאיר 1	
התוצא הוא שחבש ר ברמה נמוכה הוא עכשיו ברמה	נגע הבשרים הקדשים הנ"ל אחד אם השני עם משקה	עם בשר קדש טהור התוצא הוא	כלי שנגע במשק ים 1 נהיה 2 דרבנן	עם בשר קודש טהור התוצאה היא	נגע אדם או כלי טהור במת ונהיה:	רמות טומאה	
					אב דאורייתא	אב	אב
	1 דאורייתא			1 דאורייתא		ולד	ראשון
2 דרבנן			2 דרבנן			ולד ולד	שני
	3 דרבנן		3 דרבנן			שלישי	שלישי

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

אז מוזבן שרבי מאיר קסבר שאפשר ללמוד מרבי חנינא ששורפים תרומה טהורה בשש שעות שהוא פסול מדרבנן עם תרומה טמאה מדאורייתא

המקרה: שריפה ביהד מותר		הקדמה 2		הקדמה 1		רבי מאיר		
תרומה טהורה אחרי שש שעות	תרומה טמאה	תרומה טהורה אחרי שש שעות בערב פסח	תרומה טהורה	עם תרומה טהורה ונהיה	נגע אדם או בלי טהור כמת ונהיה	רמות טומאה		
אסור מדרבנן		אסור מדרבנן				אבי אבות	אבי אבות	
					אב דורייתא	אב	אב	
	1 דאורייתא			1 דאורייתא			ראשון וולד	ראשון וולד
							שני וולד	שני וולד
						שלישי וולד	שלישי וולד	

הפרכה	רבי יהושע	רבי אליעזר	מקרה
שם גרמה, פה בידיים	מותר לגרום טומאה	אסור לגרום טומאה	תרומה ספק טומאה
שם הפסד ממוזן, אצלנו לא	מותר לטמא בידיים	אסור לטמא בידיים	תרומה טהורה שנפל לחולין טמאה

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

שאלת ר' יוסי:

הערות	בית הלל	בית שמאי	פיגול + הנותר + הטמא
פיגול ונותר טמאים מדרבנן	מותר לשרוף ביחד	אסור לשרוף ביחד	
			רבנן + דאורייתא

מכאן אפשר ללמוד שאסור לשרוף תרומה טהורה עם טמאה בגלל בית הלל רק התיר תרומה טמא דרבנן עם תרומה טהור.

מכיוון שר' יוסי שואל כנראה סבר שרבי מאיר שאמר מדבריהם למד מרבי חנינא ולא מרבי יחושע.

רב נחמן מסביר: שר' יוסי רק מסביר שלא יכול להיות שרבי מאיר לומד מרבי חנינא ולא שהוא סובר בכה.

איך מסבירים רבי מאיר שאמר מדבריהם לומדים ששורפים תרומה טהורה עם טמאה?

שלנו	בעיתיות	דבריהם של מי?	
טמא ודאי עם טהור ודאי	טמא וטמא	טמא דאורייתא עם טמא דאורייתא	חנינא לפי רב יהודה
	טמא דאורייתא עם טמא דרבנן	טמא דאורייתא עם טמא דרבנן	
מטמא בידיים	פסול וטמא	טמא דאורייתא עם טמא דאורייתא	רבי עקיבא לפי ריש לקיש
	ספק טומאה	תרומה ספק טומאה עם תרומה טמא	רבי יחושע
מקום הפסד חולין	תרומה טהורה שנפל לחולין טמאה		

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

**איך מסבירים רבי מאיר שאמר מדבריהם לומדים ששורפים תרומה
טהורה עם טמאה בשעה ששי?**

שלנו	בעיתיות	דבריהם של מי?	
טמא ודאי עם חמץ האסור דרבנן (אבל לא טמא מטמא בידיים.)	טמא וטמא	טמא דאורייתא עם טמא דאורייתא	חנינא לפי רב יהודה
	טמא דאורייתא עם טמא דרבנן	טמא דאורייתא עם טמא דרבנן	
	פסול וטמא	טמא דאורייתא עם טמא דאורייתא	רבי עקיבא לפי ריש לקיש
	ספק טומאה	תרומה ספק טומאה עם תרומה טמא	רבי יהושע
	מקום הפסד חולין	תרומה טהורה שנפל לחולין טמאה	
	מקום הפסד חולין	תרומה טהורה שנפל לחולין טמאה	

**איך מסבירים רבי מאיר שאמר מדבריהם לומדים ששורפים תרומה
טהורה עם טמאה בשעה שביעית?**

שלנו	בעיתיות	דבריהם של מי?	
טמא ודאי עם חמץ האסור מדאורייתא (אבל לא טמא מטמא בידיים.)	טמא וטמא	טמא דאורייתא עם טמא דאורייתא	חנינא לפי רב יהודה
	טמא דאורייתא עם טמא דרבנן	טמא דאורייתא עם טמא דרבנן	
	פסול וטמא	טמא דאורייתא עם טמא דאורייתא	רבי עקיבא לפי ריש לקיש
	ספק טומאה	תרומה ספק טומאה עם תרומה טמא	רבי יהושע
	מקום הפסד חולין	תרומה טהורה שנפל לחולין טמאה	

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

מחלוקת ר' אסי ורבני מאיר אם אפשר ללמוד מרבי חנינא ששורפין תרומה טהורה עם תרומה טמאה (בשש שעות שהתרומה אסור דרבנן).

אפשר ללמוד תרומה בשש שעות שהיא דרבנן לשרוף עם תרומה דורייתא?	שרין נגע במשקים ושנגע אחר כך בבשר – האם טמא דורייתא או דרבנן (עם פירוש זה להסביר את רב חנינא של המשנה שמדבר בשר דורייתא עם בשר דרבנן)
לא	דאורייתא
כן	דרבנן
	ר' אסי
	רב מאיר

ביאור דברי ירמיה בדף ט"ו לפי רש"י: ד"ה ורב יוסי לטעמיה

המקרה	הקדמה 2		הקדמה 1		רב ירמיה ברב חנינא חזי אמינא 1	
נגע שני בשרים ביחד	עם בשר קודש טהור התוצאה היא:		עם בשר קודש טהור התוצאה היא		רמות טומאה	
		משקין שנטמא משרין (אב הטומאה):		נגע אדם או בלי טהור נמת ונהיה:	אבי אבות	אבי אבות
				אב	אב	אב
1	יוסי	מאיר	1	1	ולד	ראשון
2	2	רבנן	משקין		ולד	שני
	תורה	רבנן	אב שרין		ולד	שלישי
					שלישי	שלישי

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

רב מאיר: משקה לא מטמא דאורייתא רק מדרבנן. רב יוסי משקה כן מטמא דאורייתא.

מה הרווחנו?

המקרה	הקדמה 2				הקדמה 1		רב ירמיה ברב חנינא הוי אמינא 2	
נגע שני הבשרים ביחד	עם בשר קודש טהור התוצאה היא:		משקין שנטמא מכלי שנטמא משרץ:		עם בשר קודש טהור התוצאה היא	נגע אדם או כלי טהור במת ונהיה:	רמות טומאה	
							אבי אבות	אבי אבות
		יוסי	מאיר		שרץ	אב	אב	אב
	1	תורה	רבנן	1 כלי		1		ראשון שני
2		3	2 משקה				וולד וולד	שלישי
3							שלישי	שלישי

רב מאיר: משקה לא מטמא דאורייתא רק מדרבנן. רב יוסי משקה כן מטמא דאורייתא.

שאלה: הרי המשקין הופכין להיות 1 מדרבנן – ואז רבי חנינא לא מוכן מה התוסף כאשר נוגעים שני הבשרים ביחד?

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

המקרה				הקדמה 2				הקדמה 1				רב ירמיה ברב חנינא הוי אמינא 3			
נגע שני השרים ביהד רבינא: בקדשים אין בשר מטמא בשר, אז בשר 2 נשאר				עם בשר קודש טהור התוצאה היא:		משקין שנטמא מבלי שנטמא משרץ:		עם בשר קודש טהור התוצאה היא:		נגע אדם או נלי טהור עמת ונדה:		רמות טומאה			
				1		2		1		2					
												אבי אבות		אבי אבות	
												אב		אב	
												1		ראשון	
												1		שני	
												שלישי		שלישי	

* מדרבנן המשקין הופכין להיות 1

מחלוקת נגע בשר בבשר ללא משקה, האם טמא דאורייתא או דרבנן?

נגע בשר עם בשר ללא משקה, האם טמא?						
קדשים		תרומה		חולין		
דורייתא	דרבנן	דורייתא	דרבנן	דורייתא	דרבנן	
כן	לא	כן	לא	כן	לא	אבי
כן	לא	כן	לא	כן	לא	רב אדא בר אבהו בשם רבא
כן	לא	כן	לא	כן	לא	רבינא בשם רבא

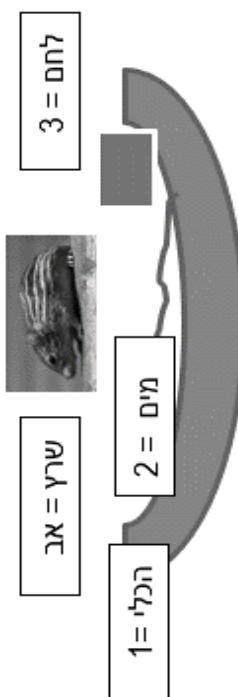
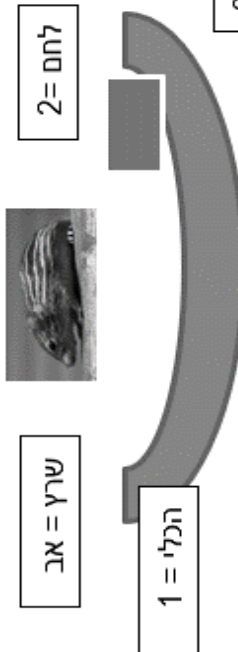
תשובה: לפי רבינא אוכל קודש מטמא מן התורה אוכל קודש... אז 2 דרבנן הופך להיות 2 דאורייתא, ויש רווח לפי רב חנינא אבל אם אפשר ללמוד תרומה טהורה עם טמאה תלוי... לפי רב מאיר אפשר ולפי רבי יוסי אי אפשר.

~ סיפורי הסוגיות - מסנת פסחים ~

רב מאיר: משקה לא מטמא דאורייתא רק דרבנן. רב יוסי משקה כן מטמא דאורייתא.

האם משקים מכשירים, אם הם בעצמם מקבלים טומאה, האם הם מטמאים אוכל, האם הם מטמאים כלים ורמז בפסוק פרשת שמעני פרק י"א		מטמא אחרים		מטמא נטמא בעצמו	מכשיר אחרים לקבל טומאה
פסוק	משקין אינם מטמאים אוכל ומשקים אחרים	מטמא אחרים	מטמא אחרים	מטמא אחרים	מטמא אחרים
	מטמאים	מטמאים	מטמאים	מטמאים	מטמאים
בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	רבני מאיר
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	רב יוסי
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	רבי שמעון
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	רבי עקיבא רבן של רבי יוסי דשמעון
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	רב יהודה
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	רב יהודה חור כו
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	רב
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	שמאל
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	לוי
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	רבי אלעזר לפי רב
בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	רבי אלעזר לפי שמאל
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	יוסף בן יעקב לפי רב - דבן ממש
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	יוסף בן יעקב לפי שמאל - לא ממש
	בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	יוסף בן יעקב לפי - לוי לא ממש
בתי יקנא - רמז הוא בעצמו	הרבנן	הרבנן	הרבנן	רב פנא	

<p>הסבר של לוי (אין משקים ממשאים) בשר במזבח כלל זמשיקים בעצמם הנוגעים באב המזמזה ממשא מן התורה)</p>	<p>הסבר של רבינא (אין משקים ממשאים) בשר במזבח כלל זמשיקים בעצמם הנוגעים באב המזמזה ממשא מדרבנן)</p>	<p>הסבר של עמואל (אין משקים ממשאים) בשר במזבח כלל זמשיקים בעצמם הנוגעים באב המזמזה ממשא מן התורה)</p>	<p>הסבר של רב (אין משקים ממשאים) בשר במזבח כלל זמשיקים בעצמם הנוגעים באב המזמזה ממשא מדרבנן)</p>	<p>הבחינות של הגי' דתשובות הכהנים בתנ"ך אלפי רשי"י: אליבא לרב שרץ ממשא אכל ל-1 (לחם) דרבנן הוא ממשא אכל ל-2 (בשר) דרבנן אפילו במטבחים...לאחד זה במזבח הוא ממשא מעקן יין דרבנן. הממשא שמן במזבח בגלל שם לא גורן.</p>
<p>הסבר ל4 לא עושה 5 בשרץ</p>	<p>הסבר ל4 לא עושה 3 בשרץ</p>	<p>הסבר ל4 לא עושה 3 בשרץ</p>	<p>הסבר ל4 לא עושה 3 בשרץ</p>	<p>השמות הנוגעים היו:</p>
<p>הסבר ל4 לא עושה 5 בשרץ</p>	<p>הסבר ל4 לא עושה 3 בשרץ</p>	<p>הסבר ל4 לא עושה 3 בשרץ</p>	<p>הסבר ל4 לא עושה 3 בשרץ</p>	<p>השמות הנוגעים היו:</p>
<p>הסבר ל4 לא עושה 5 בשרץ</p>	<p>הסבר ל4 לא עושה 3 בשרץ</p>	<p>הסבר ל4 לא עושה 3 בשרץ</p>	<p>הסבר ל4 לא עושה 3 בשרץ</p>	<p>השמות הנוגעים היו:</p>

<p>איך לומד רב יוסף? (משקה)</p> <p>משקים מכשירים לקבל טומאה</p> <p>משקה נטמא בעצמו עד דרגה 3 בחולין</p> <p>משקה מטמא אוכל</p> <p>משקה לא מטמא משקה</p> <p>משקה אינו מטמא כלים</p> <p>פסוק ל"ד</p> <p>...אשר יבא עליו מים יטמא וכל משקה... ככל כלי יטמא</p>	<p>איך לומד רבי עקיבא? (אוכל)</p> <p>משקים מטמאים משקה</p> <p>אוכל נטמא בעצמו עד דרגה 8 בחולין</p> <p>אוכל מטמא משקה</p> <p>אוכל לא מטמא אוכל</p> <p>אוכל אינו מטמא כלים</p> <p>פסוק ל"ג ורישא של פסוק ל"ד</p> <p>וכל כלי חרס...אל תוכו...בל אשר בתוכו.. וְשָׂא...מכל האכל</p>	<p>שרץ באויר ולא במוגע</p> <p>הכלי נטמא מן השרץ באויר ולא במוגע</p> <p>המים היו בכלי</p> <p>הלחם...נגעו בו עם המים</p> <p>ממים = 2</p> <p>לחם = 3</p> <p>שרץ = אב</p> <p>הכלי = 1</p> 	<p>שרץ באויר ולא במוגע</p> <p>הכלי נטמא מן השרץ באויר ולא במוגע</p> <p>הלחם נגע בכלי</p> <p>המים נגע בלחם אבל לא בכלי</p> <p>ממים = 3</p> <p>לחם = 2</p> <p>שרץ = אב</p> <p>הכלי = 1</p> 	<p>מה הם סוברים</p> <p>פסוק בתורה</p> <p>תמונה המתארת את הפסוקים</p>	<p>אב</p> <p>ראשון</p> <p>שני</p> <p>שלישי</p> <p>במסקנות</p>
<p>תורה אינו מדבר על תרומה או קדשים אלא על חולין...התורה מייחדת שני פסוקים שונים: אחד לאוכל ואחד למשקים</p> <p>תורה אינו מדבר משקה עם משקה או אוכל עם אוכל או כלי עם כלי</p> <p>מוגיע עד דרגה 8 אבל לא מדבר שאוכל או משקה מטמא כלים</p>					

<p>פסוק ל"ח זכי יותן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא..</p>	<p>סיפא של פסוק ל"ד אשר יבוא עליו מים וטמא...וכל משקה...בכל כלי וטמא</p>	<p>פסוק ל"ג דרישא של ל"ד וכל כלי חרש אשר יפול אל תוכו כל אשר בתוכו וטמא...מכל האכל</p>	
<p>מוגע</p>	<p>אור מוטמא</p>	<p>אור מוטמא</p>	<p>סוג</p>
<p>חידוש</p>	<p>חולין חידוש גדול</p>	<p>חולין חידוש גדול</p>	
<p>הן בעיקר על המים</p>	<p>הפסוק הן בעיקר בכוחו של המים</p>	<p>הפסוק הן בעיקר על כוחו של האוכל</p>	<p>קרי</p>
<p>טמא הוא - מיעוט טמא הוא - מיעוט</p>	<p>וטמא - ריבוי...משחו דומה וטמא - מיעוט...משחו לא שונה לגמרי</p>	<p>וטמא - ריבוי...משחו דומה וטמא - מיעוט...משחו לא שונה לגמרי</p>	<p>כתיב</p>
<p>שרץ בעצמו נגע</p>	<p>שרץ באור</p>	<p>שרץ באור</p>	<p>אב</p>
<p>הכלי או הלהם או המים נגעו בשרץ</p>	<p>הכלי נטמא מאור ולא כמוגע</p>	<p>הכלי נטמא מאור ולא כמוגע</p>	<p>1</p>
<p>-</p>	<p>המים נטמאו מן הכלי</p>	<p>הלהם נטמאו מן הכלי כמוגע</p>	<p>2</p>
<p>-</p>	<p>הלהם נטמאו מן המים</p>	<p>המים נטמאו מן הלהם</p>	<p>3</p>
<p>אב עושה ראשון</p>	<p>שני עושה שלישי בחולין לפי ר"ע השלישי הוא אוכל בגלל הכתוב בא לרבות משחו אחר שדומה למשקה דהיינו אוכל ולא כלים</p>	<p>שני עושה שלישי בחולין לפי ר"ע השלישי הוא משקה בגלל הכתוב בא לרבות משחו אחר שדומה לאוכל דהיינו משקים ולא כלים</p>	
<p>אולי משקא מוטמא משקא? מוטמא משקא מוטמא משקא?</p>	<p>שאלה: לפי רב יוסי (המסביר סיפה של פסוק ל"ד לפי שיטת ר"ע) אולי משקא כן מוטמא משקא? 1.תשובת רב פפא: לא מצינו טומאה העושה מייבא בה כאף מקום! 2. תשובת רבינא: מכנה הפסוקים בא ללמד שאין משקא מוטמא משקא דהיינו:</p>	<p>שאלה: לפי רב יוסי (המסביר סיפה של פסוק ל"ד לפי שיטת ר"ע) אולי משקא כן מוטמא משקא? 1.תשובת רב פפא: לא מצינו טומאה העושה מייבא בה כאף מקום! 2. תשובת רבינא: מכנה הפסוקים בא ללמד שאין משקא מוטמא משקא דהיינו:</p>	<p>אולי משקא</p>

<p>מטמא משקה בכל אופן לפי רב יוסי?</p>	<p>ניתן לשלב בפסוק אחד שני הפסוקים הנ"ל (ל"ג ול"ד). אבל התורה לא משלב, למה? כדי ללמוד לנו כשם שאוכל מטמא משקה בלבד (לפי ר"ע - פסוק ל"ג) כך משקה מטמא אוכל בלבד (פסוק ל"ד) - לפי רב יוסי). זאת אומרת משקה לא מטמא משקה!!</p> <p>ועוד יש לדייק מפסוק ל"ח מן המילים "טמא הוא" רק הוא טמא אבל משהו אחר לא טמא דהיינו משקה לא מטמא משקה. ראה שוש 20</p> <p>אותה צורה ניתן ללמוד שאוכל לא מטמא אוכל לפי ר"ע !</p>
<p>אולי משקה מטמא כלי? לפי רב יוסי?</p>	<p>שאלה: אולי לפי רב יוסי נלמד שמשקה מטמא כלים בק"ו: אם כלי מטמא משקה ועושה אותו שני או שלישי אבל כלי לא מטמא כלי (שהרי לא מופיע באף פסוק שהכלי שיש באוירו שרין מטמא כלי אחר שנמצא באוירו) ...אולי מקשה בן מטמא כלי? ובמיוחד משקה שנטמא ישיר משרין שהוא ראשון (פסוק ל"ח)...ודאי היה צריך לטמא כלי? תשובה: דין לבוא מן הדין להיות כנדון...אין ללמוד חידוש נוסף מדבר שהוא בעצמו חידוש וגזרת הכתוב!</p>
<p>אולי אוכל מטמא כלים? לפי רבי עקיבא?</p>	<p>שאלה: אולי לפי ר"ע: אולי אוכל בן מטמא כלים בק"ו? (למרות שמשקים לא מטמא כלים?) ק"ו הוא: אם כלי מטמא אוכל לפי ר"ע ועושה אותו שני או שלישי אבל כלי לא מטמא כלי (שהרי לא מופיע באף פסוק שהכלי שיש באוירו שרין מטמא כלי אחר שנמצא באוירו) ...אולי אוכל בן מטמא כלי? תשובה: אין ללמוד הק"ו הנ"ל בגלל כבד סיכמנו שמשקה לא מטמא כלים. ומשקים הוא יותר חזק מאוכל בגלל הוא מוזמן ומוכן לטמאה ולא צריכים להכשיר אותה. תשובה סופית: לכן הק"ו החיד שניתן ללמוד הוא. אם משקה לא מטמא כלי, גם אוכל לא מטמא כלי!!</p>

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

מדוע שאלת הגמ' לגבי שיטת רבי אבהו הוא רק על רבי יהודה ולא על רבי מאיר – דף כ"א ע"ב
 מחלוקת רבי יהודה ורבי מאיר בפירוש הפסוק: לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכרו לנכרי

רבי מאיר			רבי יהודה		
מקור	גוי	גר	מקור	גוי	גר
איך הגבלה	נתינה ומכירה	נתינה ומכירה	ככתבן – הגבלה	מכירה בלבד	נתינה בלבד
מן המלה או	–	הקדמה לגר	סברא	–	הקדמה לגר
<p>שיטת של רבי אבהו: ככל מקום ישנו איסור אכילה והנאה עד שיפרט לך הכתוב בדרך שפרט לך בנבילה. יוצא: שכל יעוד של נבלה הוא מיותר מלבד ללמוד לנו: שפה מותר בהנאה ובכל שאר המקומות אסור בהנאה</p>					
<p>רבי אבהו יכול כן ללמוד לפי רבי מאיר בגלל: אין שום הגבלה אצל רבי מאיר לגבי נתינה ומכירה לגר ולגוי. לכן התורה בא רק ללמוד שיטתו\הידושו של רבי אבהו</p>			<p>רבי אבהו לא יכול ללמוד לפי רבי יהודה בגלל:</p> <p>התורה בא ללמוד לנו משהו אחר (חידוש שהוא הגבלה) בנבילה ולא שיטתו\הידושו של רבי אבהו!</p> <p>דהיינו ההגבלה הבאה: נתינה ולא מכירה לגר ומכירה ולא נתינה לגוי</p> <p>מכיון שהפסוק לא תאכלו כל נבלה וכו' תפוס להגבלה: צריכים להגיד שלפי רבי יהודה לומדים את שיטתו של רבי אבהו מפסוק אחר: לכלב תשליכון אותו.</p>		
<p><u>שואל תוס'</u> יש הגבלה כן שלומדים מן הפסוק דהיינו הקדמת הגר שלומדים מזה שכתוב "או"</p>					
<p><u>תשובת תוס'</u> אם התורה לא היה כתוב שנבילה מותר בהנאה, אז לא הייתי יודע הדיוק\החידוש של רבי אבהו, והייתי אומר אם לא כתוב שאסור הוא מותר בהנאה וכן: 1. אין הבדל בין גר לגוי לגבי נתינה ומכירה (ללא העדפה) 2. הייתי מבין לבד גם להקדים גר לגוי (אם התורה לא היה כותב או) לכן נבלה הוא מיותר, לכן בא רק ללמוד שיטתו של רבי אבהו אבל עכשיו שכתוב מפורש נתינה ומכירה לגוי ולגר הייתי חושב שהתורה משהו גר לגוי לכל דבר גם להקדמה דהיינו שאין צורך להקדים גר לגוי בא התורה וכותב "או" במכירה ונתינה לשנות\לתקן פרט קטן שצריכים להקדים גר לגוי אבל עקרוני כל הפסוק מיותר ובא ללמוד שיטתו של רבי אבהו.</p>					

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף כ"ב ע"ב – כ"ג ע"א. האם מחלוקת רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא תלויה במחלוקת רבי אבהו וחזקיה?

<p align="center">כל חלב שור וכשב (בהמה כשרה שאינה נבילה) לא תאכלו (ויקרא ג' י"ז)..... וחלב נבלה.. יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלהו... (שם ז' כ"ד) יעשה למלאכה: ריבוי. יעשה לכל מלאכה: עוד יתור</p>		
<p align="center">חלב נבלה – לפני רבי אבהו וחזקיה</p>	<p align="center">חלב נבלה – עפ"י רבי אבהו וחזקיה</p>	<p align="center">חלב נבלה – רק עפ"י רבי אבהו</p>
<p>רבי יוסי הגלילי (חלב אינו בכלל נבילה)</p> <p>לטומאה וטהרה אין צורך פסוק – ודאי טהור (חלב זה לא בשר נבלה) לאיסור והיתר צריך פסוק כדי לברר דינו:</p> <p>יש "למלאכה" ללמד לגבוה: חלב מותר בהנאה (לא שייך איסור הנאה לגבוה) להדיוט: חלב אסור בהנאה הסברה חומרה: אסור באכילה להדיוט ומותר באכילה לגבוה</p> <p>יש יתור "לכל מלאכה" ללמד לגבוה: חלב מותר בהנאה להדיוט: חלב מותר בהנאה</p>	<p align="center">רבי יוסי הגלילי</p> <p align="center">סובר כרבי אבהו</p> <p align="center">לא תאכלו כולל איסור הנאה</p> <p align="center">יש "למלאכה" ללמד – לגבוה: חלב מותר בהנאה להדיוט: חלב אסור בהנאה</p> <p align="center">יש יתור "לכל מלאכה" ללמד – לגבוה: חלב מותר בהנאה להדיוט: חלב מותר בהנאה</p>	<p>רבי יוסי הגלילי סובר כרבי אבהו לא תאכלו כולל איסור הנאה. האיסור הנאה הנ"ל יש לפרט כדלהלן אם לא היה כתוב "לכל":</p> <p>בשר נבלה לגבוה: מותר בהנאה (הרי כתוב לכלב תשליכון אותו) וחלב וגיד לגבוה: אסור בהנאה להדיוט: הכל (בשר, חלב, גיד): אסורים בהנאה 3636</p> <p>יש יתור "לכל מלאכה" ללמד לגבוה: הכל (בשר, חלב, גיד) מותרים בהנאה (א) להדיוט: הכל מותרים בהנאה (לומדים גיד ק"ו מחלב) (ב) להדיוט: בשר וחלב מותרים בהנאה, גיד: אסור בהנאה</p>
<p>רבי עקיבא (חלב בכלל נבילה) לאיסור והיתר אין צורך פסוק – ודאי טהור</p> <p>לטומאה וטהרה צורך פסוק לברר דינו:</p> <p>יש יתור "למלאכה" ללמד – להדיוט: חלב טהור לגבוה: חלב טמא</p> <p>הסברה חומרה: גבוה יש רביעי לטומאה אבל חולין יש רק עד שלישי</p> <p>יש יתור "לכל מלאכה" ללמד להדיוט: חלב טהור לגבוה: חלב טהור</p>	<p>רבי עקיבא לאיסור והיתר אין צורך פסוק – ודאי טהור. בגלל שהוא סובר כמו חזקיה שלא תאכלהו הוא לשון רגיל ולכן רק אסור באכילה אבל בהנאה מותר.</p> <p>יש יתור "למלאכה" ללמד להדיוט: חלב טהור לגבוה: חלב טמא</p> <p>יש יתור "לכל מלאכה" ללמד להדיוט: חלב טהור לגבוה: חלב טהור</p>	<p>רבי עקיבא סובר כרבי אבהו לא תאכלו כולל איסור הנאה</p> <p>יש יתור "למלאכה" ללמד איסור והיתר שהדין הוא: בשר חלב וגיד: כולם מותרים בהנאה.</p> <p>יתור לכל בא לטומאה טהרה דחינו ללמוד לנו:</p> <p>להדיוט: חלב טהור (אין טומאה)</p> <p>לגבוה: חלב טהור (אין טומאה)</p>

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף כ"ג ע"ב – שלשת השיטות באיסור הנאה וקשר לדין חולין שנשחטו בעזרה

חולין שנשחטו בעזרה	נבילה מותר בהנאה מאיפה?		חמץ ושור הנסקל אסורים בהנאה	הסבר	דעות
	רבי יהודה	רבי מאיר			
אסור באכילה מותר בהנאה דורייתא (אסור בהנאה דרבנן) הלימוד תשליכון אותו תפוס לעיקר הדין של רבי אבהו (לכן חולין שנשחטו בעזרה מותר)	אינו לומד מ- מפסוק לגר תתננה או מכר לנכרי בגלל לנכרי שהוא תפוס להוייתן אלא מ- לכלב תשליכון אותו שבא ללמוד שבנבילה מותר בהנאה אבל בשאר המקומות אסור שאין לימוד אסור בהנאה	לגר תתננה או מכר לנכרי לא תפוס לכן הוא בא ללמוד שבנבילה מותר בהנאה אבל בשאר מקומות אסור בהנאה כמו חמץ ושור הנסקל	לא יאכל כולם איסורי הנאה אין לימוד/יתור להתיר	לא תאכל, לא יאכל כולם איסורי הנאה מלבד מקום שהתורה התירה במפורש או ע"י לימוד או יתור כמו נבילה	רבי אבהו
אסור באכילה אסור בהנאה דאורייתא לומד ממצלת לכלב תשליכון אותו שהוא מיותר, חולין שנשחטו בעזרה אסור בהנאה	למה התורה צריך להתיר הרי כתוב לא תאכלו אלא בא ללמוד כהוייתן דהיינו שאסור למכור לגר ולתת לנכרי לכן לפי חוקיה מלת לכלב תשליכון אותו מיותר	למה התורה צריך להתיר הרי כתוב לא תאכלו אלא בא ללמוד הקדמת גר לכן לפי חוקיה מלת לכלב תשליכון אותו הוא מיותר	כתוב אצלם לא יאכל אסורים בהנאה במשמע	לא תאכל מותר בהנאה לא יאכל איסורי הנאה	חזקיה
אסור באכילה אסור בהנאה דאורייתא לומד מ- לכלב תשליכון אותו שהוא מיותר, חולין שנשחטו בעזרה אסור בהנאה	סובר כמו רב יהודה שפסוק לגר תתננה או מכר לנכרי תפוס להוייתן...לכן אי אפשר ללמוד ושור הנסקל שמותר בהנאה. גם מ- לכלב תשליכון אותו לא לומדים מיעוט לאסור הנאה בחמץ ושור הנסקל בגלל שהוא סובר שחולין בעזרה אסור בהנאה כמו רבי אבהו לכן הוא תפוס		למוד אחר (חטאת) ולא מ- לגר תתננה שהוא תפוס, ולא לכלב תשליכון אותו גם תפוס	לא תאכל, לא יאכל מותר בהנאה מלבד מקום שהתורה אסרה במפורש או ע"י לימוד או יתור	יהושע בן לוי

דף כ"ד ע"ב – בשר בחלב אסור בהנאה

קולות		חומרות				אסור בהנאה		
						לא דרך הנאה	דרך הנאה	
האם אין כרת?	האם היה שעת כושר?	האם לא נעבדה עבירה?	יש כרת?	האם לא היה שעת כושר?	האם עבדה עבירה?			
כן	כן	כן	לא	לא	לא	?	?	בשר בחלב
כן	לא	לא	לא	כן	כן		כן	ערלה
לא	כן	כן	כן	לא	לא		כן	חמץ בפסח
לא	לא	לא	לא	כן	כן	כן	כן	כלאי כרם
כן	כן	כן	לא	לא	לא	לא	כן	נבילה
כן	כן	כן	לא	לא	לא	לא	כן	טריפה
כן	לא	לא	לא	כן	כן		כן	שור הנסקל

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף כ"ה ע"ב – הנאה הבאה לאדם בעל כורחו: מחלוקת אב"י ורבא ודעתם בסוגית ר"י ור"ש

הסבר	גרירת מטה וכסא וספסל		איכה דאמרי 1 סוגיה לפי אב"י
	אינו מתכווין		
	אפשר כסא	אינו אפשר מטה	
אינו מתכווין מספיק להתיר ולא מסתכלים על אפשר לאסור	מתיר (אב"י 1)	מתיר	רבי שמעון מתיר אינו מתכווין
אינו מתכווין אוסר אפילו ללא אפשר	אוסר	אוסר	רבי יהודה אוסר אינו מתכווין

הסבר	גרירת מטה וכסא וספסל		איכה דאמרי 1 סוגיה לפי רבא
	אינו מתכווין		
	אפשר כסא	אינו אפשר מטה	
אפשר אוסר אפילו באינו מתכווין	אוסר (רבא 1)	מתיר	רבי שמעון מתיר אינו מתכווין
אינו מתכווין אוסר אפילו ללא אפשר	אוסר	אוסר	רבי יהודה אוסר אינו מתכווין

איכה דאמרי 1	מתכווין אפשר	מתכווין לא אפשר	לא מתכווין לא אפשר	לא מתכווין לא אפשר מטה
אב"י רבא	ריח ע"ז בדרך	ריח ע"ז בדרך	לא מתכווין לא אפשר מטה	לא מתכווין לא אפשר מטה
	אסור לפי אב"י ורבא	אסור לפי אב"י ורבא	אב"י מתיר בעצמו (אבל לפי רבי שמעון מותר לפי רבי יהודה אסור)	אב"י מתיר בעצמו (לא ברור אם רבי שמעון מותר במקרה זה ורבי יהודה אוסר)
			לא מתכווין אפשר כסא	לא מתכווין אפשר כסא
			אב"י מתיר מתיר לפי רבי שמעון ראה איכה דאמרי 1 אב"י לעיל	אב"י מתיר רבא אוסר לפי רבי שמעון ורבי יהודה אסור לפי איכה דאמרי 1 רבא לעיל

הסבר	גרירת מטה וכסא וספסל		איכה דאמרי 2 לפי אב"י ורבא
	אינו מתכווין		
	אפשר כיסא	אינו אפשר מטה	
אינו מתכווין מספיק להתיר ולא מסתכלים על אפשר לאסור	מתיר	מתיר	רבי שמעון מתיר אינו מתכווין
החשוב הוא אפשר או לא אפשר, מתכווין או לא מתכווין פחות חשוב	אוסר	מתיר	רבי יהודה אוסר אינו מתכווין

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

הסבר למרות שרבי יהודה ורבי שמעון חולקים באינו מתכוון אפשר להבין מה דעתם במתכוון	גרירת מטה וכיסא וספסל		איכה דאמרי 2
	מתכוון		
	אפשר כיסא	אינו אפשר מטה	
לא אפשר היא חשובה גם במתכוון	אוסר	מתיר	רבי יהודה לפי אבוי
מתכוון אוסר אפילו ללא אפשר בגלל אי אפשר כאשר מתכוון אינו בא להקל	אוסר	אוסר	רבי יהודה לפי רבא

איכה דאמרי 2	מתכוון אפשר ריח ע"ז בדרך	מתכוון לא אפשר ריח ע"ז בדרך	לא מתכוון לא אפשר מטה	לא מתכוון אפשר כיסא
אבוי	אסור לפי אבוי ורבא (לפי רבי יהודה מותר אבל רבי שמעון אסור)	אבוי מתיר	מותר לפי כולם אבוי ורבא כולל רבי שמעון ורבי יהודה רבא מתיר בעצמו	אבוי ורבא זהו מחלוקת של רבי שמעון ורבי יהודה דהיינו רבי שמעון מתיר רבי יהודה אוסר
רבא		רבא אוסר לפי כולם		

מקרה	סוג	ראיה למוי?	לפי איזה איכה דאמרי?	תשובה
1	רבי יוחנן בן זכאי יושב בצלו של היכל	לא אפשר ומכווין	לאבוי דמתיר	איכה דאמרי 2
2	יורדים לקדש קדשים בלול לסייד	לא אפשר ומכווין	לרבא דאסור	איכה דאמרי 2
3	קול מראה וריח של בית המקדש אסור	לא אפשר ומכווין	לרבא דאסור	איכה דאמרי 2
4	הכניסה עגלה ערופה לדישה	לא אפשר ומכווין	לרבא דאסור	איכה דאמרי 2
5	שמוש באבירה בלי רשות	לא אפשר ומכווין	לרבא דאסור	איכה דאמרי 2
6	מוכרי כסות שעטנז שמותר להלביש	אפשר ולא מכווין	לאבוי דמתיר	איכה דאמרי 1

דף כ"ח ע"א-ב' – חיובי אכילה והנאה לפני, בתוך ולאחרי פסח

הערות עוד לימודים מפסוקים	אחרי פסח	בתוך הפסח מהלילה עד סוף פסח	לפני פסח משעה שישית עד הלילה	
<p>כל מחמצת: בתוך פסח אסור כל מחמצת: גם מתחמין מדבר אחר לא תאכל עליו חמין: אסור לפני פסח היקש: לא תאכל עליו חמין..שבעת ימים תאכל עליו חמין: לקובעו בזמן הזה חובה. לא יאכל: אפילו של גוי אסור לאכול חמין שעבר עליו הפסח לא יאכל היום: סמיכות חמין מצרים יום אחד בערב תאכלו מצות: טמא חייב באכילה</p>	<p>אסור מדאורייתא לאוי</p>	<p>אסור מדאורייתא לאו זכרת</p>	<p>אסור מדאורייתא לאו</p>	<p>רב יהודה</p>
	<p>לא יאכל</p>	<p>כל מחמצת לא תאכלו</p>	<p>לא תאכל עליו חמין</p>	
<p>לא תאכל עליו חמין: אסור בתוך הפסח היקש: לא תאכל עליו חמין..שבעת ימים תאכל עליו חמין: אכילה ולא שחיטה כל מחמצת : מתחמין מדבר אחר לא יאכל: פסח מצרים יום אחד בערב תאכלו מצות: לקובעו בזמן הזה חובה</p>	<p>מותר לגמרי</p>	<p>אסור מדאורייתא</p>	<p>רק מדרבנן אסור באכילה</p>	<p>רב שמעון</p>
	<p>–</p>	<p>לאו זכרת לא תאכל עליו חמין</p>		
<p>לא תאכל עליו חמין: אסור בתוך הפסח היקש: לא תאכל עליו חמין..שבעת ימים תאכל עליו חמין: אכילה ולא שחיטה כל מחמצת : מתחמין מדבר אחר לא יאכל: פסח מצרים יום אחד בערב תאכלו מצות: לקובעו בזמן הזה חובה</p>	<p>כלום</p>	<p>אסור באכילה אבל מותר בהנאה</p>	<p>כלום</p>	<p>רב יוסי הגלילי</p>
		<p>לאו זכרת לא תאכל עליו חמין</p>		

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

<p align="center">בערב תאכלו מצות</p> <p align="center">שמות י"ב, חי</p>	<p align="center">ויאמר משה אל העם זכור את הים הזה אשר יצאת ממצרים..ולא יאכל חמץ</p> <p align="center">שמות י"ג, ג</p>	<p align="center">לא תאכלו עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות להם עני כי בחפזון יצאת דברים ט"ז, ג</p>	<p align="center">בל מוחמצת לא תאכלו ככל מושבתים תאכלו מצות</p> <p align="center">שמות י"ב, ב</p>	
	<p align="center">אפילו של גוי אסור לאכול חמץ שעבר עליו הפסח</p>	<p align="center">לקובעו בזמן הזה חובה</p>	<p align="center">בתוך פסח אסור</p>	<p align="center">רב יהודה</p>
		<p align="center">סמיכות חמץ מצרים יום אחד</p>	<p align="center">גם מתחמץ מדבר אחר</p>	
<p align="center">לקובעו בזמן הזה חובה</p>		<p align="center">בתוך פסח אסור</p>		<p align="center">רב שמעון</p>
		<p align="center">אכילה ולא שחיטה (ע"י היקש)</p>		
<p align="center">לקובעו בזמן הזה חובה</p>	<p align="center">פסח מצרים יום אחד</p>	<p align="center">בתוך פסח אסור</p>	<p align="center">גם מתחמץ מדבר אחר</p>	<p align="center">רב יוסי הגלילי</p>
		<p align="center">אכילה ולא שחיטה (ע"י היקש)</p>		

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף ל' ע"ב – סוגית ישראל שהלוח לנכרי

זמן פרעון אחרי פסח		הלואה לפני פסח					
האם עבר על המין שעבר הפסח?	למפרע של מי?	אחרי הפסח שילם?	של מי המשכון?	מה היה המשכון?	לוח	מלוה	
לא	גוי	לא שילם	יהודי	חמין	יהודי	גוי	משנה רישא
כן	יהודי	שילם	יהודי	חמין	יהודי	גוי	לא במשנה
כן	יהודי	לא שילם	גוי	חמין	גוי	יהודי	משנה סיפה
לא	גוי	שילם	גוי	חמין	גוי	יהודי	לא במשנה

הגיע זמן פרעון		מהלואה עד לזמן פרעון					
האם הקדש חל?	למפרע של מי?	שילם הלואה	מי הקדיש?	הקדיש	לוח	מלוה	
לא	המלוה	לא	לוח	כן	יהודי	יהודי	דברי הכל
כן	לוח	שילם	לוח	כן	יהודי	יהודי	לא כתוב בבביתא
כן	המלוה	לא	מלוה	כן	יהודי	יהודי	אבוי
לא	לא, רק מכאן ולחבא	לא	מלוה	כן	יהודי	יהודי	רבא

דין תורה עם יורשי ראובן		אחרי שמת ראובן לוי רוצה את השדה אבל שמעון לא רוצה לתת לו השדה ונותן כסף במקומו		תשע"ט לשמעון אין כסף לשלם עבור השדה, אז קניה היא גם הלואה		תשע"ט מכירה עם אחריות שדה		תשע"ה הלואה עם אחריות 10000\$	
בני ראובן	שמעון טוען	שמעון קונה ובעל חוב	לוי בעל חוב	לוח	מלוה	קונה	מוכר	לוח	מלוה
מה שמעון שילם ללוי אינו נחשב תשלום על חוב שמעון הייב לבני ראובן על השדה	מה ששילמתי ללוי הוא תשלום כשביל השדה	שמעון פייסו עם כסף ומשלם כסף	לוי רצה לטרוף שדה משמעון	שמעון	ראובן	שמעון	ראובן	ראובן	לוי

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף ל"ב ע"א – מחלוקת ר"ע עם רבי יוחנן בן נורי בעניין דמים או מידה

שוגג בפסח				כל השנה – שוגג או מזיד				
טמא		טהור		טמא		טהור		
לחם	תות	לחם	תות	לחם	תות	לחם	תות	
חייב לפי דמים	חייב לפי דמים	חייב לפי דמים	חייב לפי דמים	חייב לפי דמים	פטור	חייב לפי דמים	חייב לפי דמים	רבי עקיבא דמים (כמו גניבה)
חייב לפי מידה	חייב לפי מידה	חייב לפי מידה	חייב לפי מידה	חייב לפי מידה	חייב לפי מידה	חייב לפי מידה	חייב לפי מידה	רבי יוחנן בן נורי מידה (כפרה)

דף ל"ה – הפרשת מעשר לפני תרומה בשיבולים

הפרישון בכרי כדת וכדין					
נשאר ללוי	נשאר לכהן	נשאר לישראל	לוי	כהן	ישראל
					100 ק"ג
-	2	98		2	ישראל נותן תרומה = 2% לכהן
9.8	2	88.2	9.8		ישראל נותן מעשר ללוי = 10%
8.82	2.98	88.2		0.98	לוי נותן 10% לכהן
8.82	2.98	88.2			סה"כ נשאר\קיבל

הפרשת מעשר בשבלים ללא תרומה גדולה					
נשאר ללוי	נשאר לכהן	נשאר לישראל	לוי	כהן	ישראל
					100 ק"ג
10	-	90	10	-	ישראל נותן מעשר ללוי 10%
9	1	90		1	לוי נותן תרומה = 10% לכהן
9	1	90			סה"כ נשאר\קיבל

עקב ההפרשה לא נורמלית: ישראל מרוויח 1800 גרם, הלוי מרוויח 180 גרם, כהן מפסיד 1,980 גרם

דף ל"ו ע"א, ע"ב – האם אפשר לעשות מצוות ממעשר שני או ביכורים עיקר מחלוקת רבי יוסי הגלילי ור"ע באם מותר לעשות מצוות ממעשר שני או ביכורים (ללא ענינים צדדיים)

6	3	1	רבי יוסי הגלילי
תנו רבנן דף ל"ו ע"ב למעלה	תנו רבנן דף ל"ו ע"א למטה	תנו רבנן דף ל"ו ע"א למעלה	
למה ביכורים לא מתאים למצות	האם ביכורים מתאים למצות?	האם מעשר שני מתאים למצות?	
שאלה על רבי יוסי למה לא לומר ביכורים שאסור מלחם עוני כמו מעשר שני זה לא צריך לומר בכל מושבתיכם תשובה על רבי יוסי סובר כמו רבי שמעון אונן מותר בביכורים	לא מתאים למצות בכל מושבתיכם	לא מתאים למצות עוני – אנינות – קרי	
5	4	2	רבי עקיבא
תנו רבנן דף ל"ו ע"ב למעלה	תנו רבנן דף ל"ו ע"א למטה	תנו רבנן דף ל"ו ע"א למעלה	
האם ביכורים מתאים למצות?	האם ביכורים מתאים למצות?	האם מעשר שני מתאים למצות?	
לא בגלל בכל מושבתיכם	לא מתאים למצות השוואה למרור שאין ממין ביכורים	כן מתאים למצות ריבה מצות	
שאלה בכל מושבתיכם גם מעשר שני לא?	שאלה ממרור גם מצה אין במינו ביכורים?	עוני כתיב אסור עשירה ביום טוב ראשון	
תשובה מצות מצות מעשר שני כן!	תשובה מצות מצות אפילו חטה ושעורה שהם ממין ביכורים מותר	עוני קרי אומרים על המצות הגדה	
למה ריבה מעשר שני ולא ביכורים	שאלה למה ביכורים אסור למצות? תרבה ביכורים מצות מצות ויהיה מותר למצות.		
תשובה מעשר שני יש בכל מושבתיכם בטומאה ופריה	הדר ביה רבי עקיבא מן הטעם של מרור (ולא מן הדין שביכורים אסורים)		
	לא מתאים למצות בגלל בכל מושבתיכם כמו רבי יוסי הגלילי		

דף ל"ח - האם אומרים אילו

איכא דאמרי				בעי רבי שמעון בן לקיש			
4		3		2		1	
נאכל איפה?		נאכל איפה?		נאכל איפה?		נאכל איפה?	
אילו נטמא?	ירושלים	אילו נטמא?	ירושלים	אילו נטמא?	ירושלים	אילו נטמא?	ירושלים
נפדה ונאכל בכל מקום	מעשר שני עצמו	נפדה ונאכל בכל מקום	מעשר שני עצמו	נפדה ונאכל בכל מקום	מעשר שני עצמו	נפדה ונאכל בכל מקום	מעשר שני עצמו
קבורה	כסף						
שריפה	חלה		חלה	שריפה	חלה		
<p><u>מותר</u> - תרי הואיל אומרים</p>	מצות	<p><u>מותר</u> בגלל שאומרים אילו לא קרא חלה היה נאכל בכל מקום</p>	מצות	<p><u>מותר</u> בגלל שאומרים אילו לא קרא חלה היה נאכל בכל מקום</p>	מצות	<p><u>מותר</u> בגלל שנאכל בכל מקום</p>	מצות
				<p><u>אסור</u> בגלל שאומרים שלא אומרים אילו ונאכל רק בירושלים</p>			
<p><u>אסור</u> - תרי הואיל לא אומרים</p>							

דף מ"ג – נוקשה מול תערובת

מי הוא דעת מתני' דף מ"ב: הרי אלו (נוקשה – בעין ותערובת לא בעין) בלאו (אזהרה) בלבד?. שאלה: מאיפה רבי אליעזר לומד שתערובות הוא בלאו בלבד?. שים לב: קל וחומר פירוש החמור לומדים מן הקל.

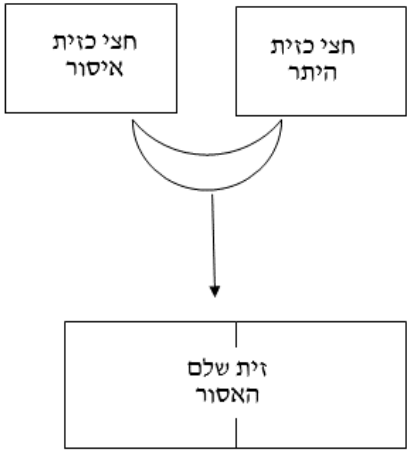
דעת רב נחמן בנוקשה של רבי מאיר			דעת רב יהודה בשם רב בנושא נוקשה של רבי מאיר				
ק"ו	תערובת	נוקשה	תערובת		נוקשה = שיאור (מצה) שהכסיף ולא החמיץ עד (הסוף)		
לא אומרים ק"ו			ק"ו	חומרה	קל		רבי מאיר
נוקשה אולי חמור מנוקשה	?	לאו	יש בו לאו	לחם טוב	הוא רעוע	אוכלו בלאו	

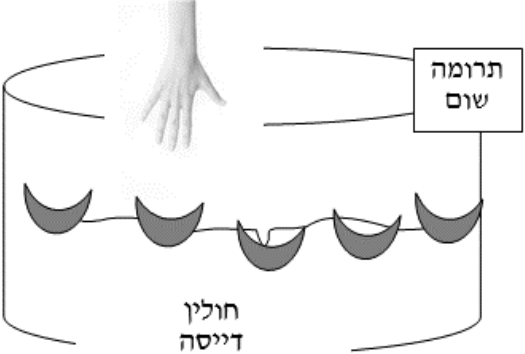
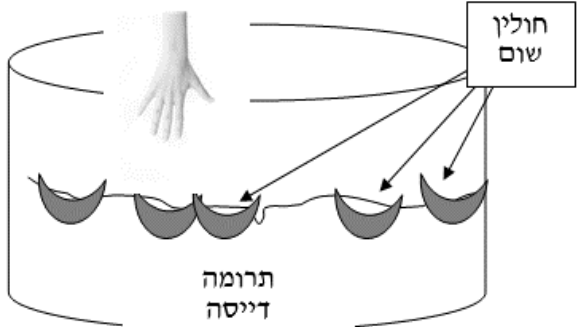
דעת רב יהודה בנושא תערובת של רבי אליעזר			דעת רב נחמן בתערובת של רבי אליעזר				
ק"ו	נוקשה	תערובת	נוקשה		תערובת = כותה, שבר המדי, וחומץ האדומי		
לא אומרים ק"ו			ק"ו	חומרה	קל		רבי אליעזר
תערובת אולי חמור מתערובת	?	לאו	יש בו לאו	בעין	לא בעין	אוכלו בלאו כל מחמצת לא תאכלו	

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

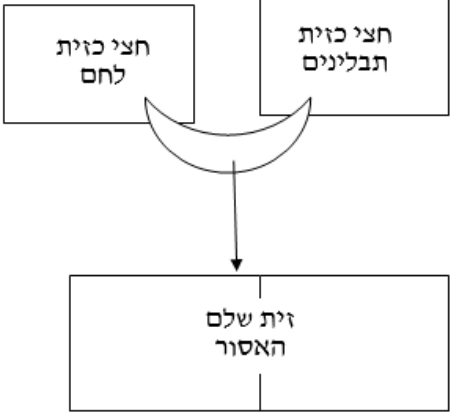
מספר	סוג שלב	שלב	לאו כל מחמצת לא תאכלו	כרת כל אוכל מחמצת ונכרתה
1	שאלה	איפה לומדים תערובת?		
2	תשובה		ריבוי = מחמצת לתערובת	כרת רק בחמיץ גמור
3	שאלה	הפרכה של הנ"ל		גם בכרת כתוב מחמצת אולי תערובת גם כרת
4	מצב	אי אפשר להכריע וללמוד ממלה מחמצת	פה כתוב מחמצת	פה כתוב מחמצת
5	שאלה	איפה לומדים תערובת?		
6	תשובה		ריבוי = כל לרבות תערובת	
7	שאלה	הפרכה של הנ"ל!		גם בכרת כתוב כל אולי תערובת גם כרת
8	תשובה			ריבוי = כל תפום בכרת בשביל דבר אחר מחמיץ אסור
9	שאלה	אולי גם כל של לאו הוא תפום עבור מחמיץ עם דבר אחר?	ריבוי = כל בשביל דבר אחר מחמיץ אסור בלאו ואזהרה	גם ריבוי – כל תפום לדבר אחר מחמיץ לכרת
10	מצב	אי אפשר להכריע וללמוד ממלת כל תערובת בגלל הוא תפום	פה כתוב כל	פה כתוב כל
11	מצב	אולי נחזור ונלמד דבר אחר מחמיץ ממלה מחמצת	פה מחמצת עבור דבר אחר עבר אזהרה	פה מחמצת דבר אחר עבור כרת
12	שאלה	איפה לומדים תערובת?		
13	תשובה		כל= ריבוי מיותר עבור תערובת	כל = ריבוי לנשים לכרת

דף מ"ג-מ"ד – סוגיית היתר מצטרף לאיסור וכזית בכדי אכילת פרס

כזית בכדי אכילת פרום	היתר מצטרף לאיסור
	
מלכתחילה היה זית שלם של איסור!	מלכתחילה היה חצי זית אסור.
התערב זית שלם איסור עם הרבה היתר מספיק לאכילת פרס.	התערב חצי איסור עם חצי היתר.
אכל כזית של התערובת	אכל כזית של התערובת.
אין בזית השלם רק מעט איסור ובכל אופן עובר על איסור אכילה.	אין בזית השלם רק חצי זית אסור ובכל אופן אסור הכל!

חולין דייסה \ תרומה שום: פסול מקום נגיעה	תרומה דייסה \ חולין שום: פסול הכול
<p>טבול יום נוגע רק בשום</p> 	<p>טבול יום נוגע רק בשום</p>
טבול יום נגע בשום	טבול יום נגע בשום
שום של תרומה הוא טפל לדייסה	שום הוא טפל לדייסה
לכן מקום נגיעה בלבד הוא טמא	שום לא נחשב מפסיק בין יד הטבול יום לבין התרומה
אין לו כוח להפוך את חולין לתרומה טמאה	לכן מטמא את הדייסה של תרומה
כל השאר טהור מבחינת טומאה (בלבד!)	כל הדייסה הוא טמא לא רק מקום נגיעה
אבל אכילה של הכל דהיינו הדייסה כולו וכן השום אסור!	

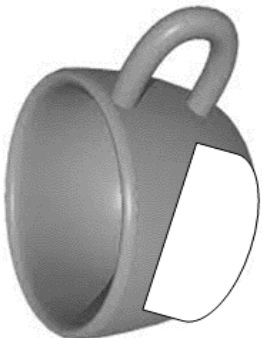
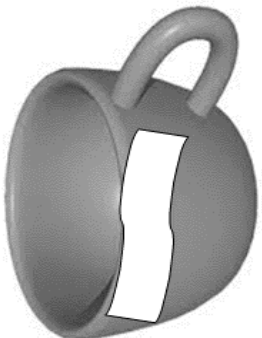
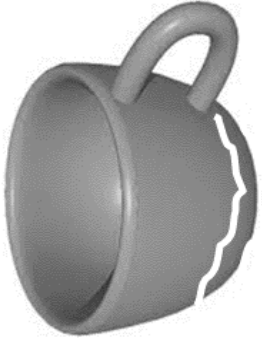
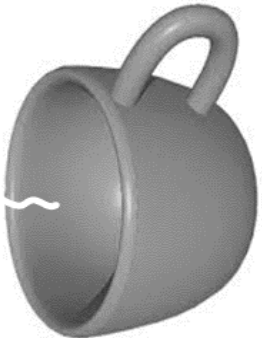
~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

<p>למה? החולין הוא רוב והיה צריך לבטל את התרומה</p>	
<p>הסיבה שלא: או היתר מצטרף לאיסור או כזית כדי אכילת פרס!</p>	
<p><u>כותח</u>: כזית בכדי אכילת פרס</p>	<p><u>כותח בפסח</u>: היתר מצטרף לאיסור</p>
	
<p>לפי חכמים אין עוברים על איסור אכילת <u>כותח</u> בפסח מצד כזית בכדי אכילת פרס</p>	<p>רבי אליעזר לומד ממילה "כל" שאסור תערובות <u>כותח</u></p>
<p>אין בכותח כזית חמץ</p>	<p>והיתר מצטרף לאיסור אפילו בחמץ לפי רבי אליעזר.</p>
<p>ואם יש, אין זאת דרך אכילה ופטור מכיוון שהוא חריף מאד.</p>	<p>חכמים סוברים שאין איסור לאכול <u>כותח</u> בפסח.</p>
<p>ואם הוא אוכל את הכותח עם הרבה תוספות, הוא לא יכול לסיים תוך אכילת פרס מכיוון שהוא חריף מאד הוא צריך לאכול לאט</p>	<p>שאינו היתר מצטרף לאיסור בחמץ לפי חכמים.</p>

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

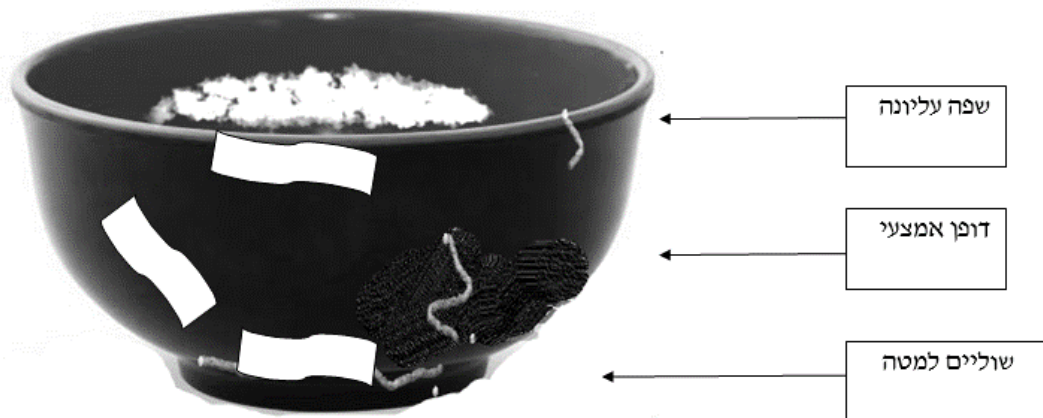
דף מ"ה ע"א - בצק בסידקי עריבה

(שים לב: לאמירת הדבר עריבה אינו כוס אלא כלי המיועד ללישת בצק כאשר הזים מנניסים למטה על הקמח כאשר מערבבים הקמח)

עשויים לחזק כזית	איך עשויים לחזק כזית	עשויים לחזק פחות מכזית	איך עשויים לחזק פחות מכזית	האם מחזק? האם מויעיל?
כן	לא	כן	לא	האם אינו משמעותי? האם כמלי?
לא	לא	כן	כן	מספר קולות
1	0	2	1	
				
אינו חיוב לבער 1 קולא	חיוב לבער 0 קולות	אינו חיוב לבער לפחות 1 קולא	אינו חיוב לבער 1 קולא	לשון 1 דורש לפחות 1 קולא
חיוב לבער 1 קולא	חיוב לבער 0 קולא	אינו חיוב לבער 2 קולות	חיוב לבער 1 קולא	לשון 2 דורש 2 קולות

דף מ"ה ע"א - ורבנן אמרין לך

אמר לו רב אחא בריה דרב אויה לרב אשי: מדרבנן נשמע לרבי עקיבא: ... מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה? אמר לו: משום שהוה נזיר וחטאת שני כתובין הבאין ביחד. ראה טבלה למטה. ורבנן אמרין לך מצריך צריכי... ראה טבלה למטה.

סיכום התואם לשני לשונות והתאמה לרבי שמעון בן אלעזר
(עריבה מיועד ללישת בצק כאשר המים מכניסים למטה על הקמח כאשר מערבבים הקמח)

תנא קמא	רבי שמעון בן אלעזר	פחות מכזית	כזית	
		לא בטל - חייב לבער	לא בטל - חייב לבער	שפה עליונה
		בטל - אינו חייב לבער	בטל - אינו חייב לבער	שוליים
לא מבטל	קביעות למטרה שאין בה צרוך אוכל מועיל לבטל אפילו כזית	בטל - אינו חייב לבער	לא בטל - חייב לבער	דופן אמצעי

שוליים למטה מחזיק מים כזית	דופן האמצעי אינו מחזיק מים אלא בצק כזית	שוליים למטה מחזיק מים פחות כזית	דופן האמצעי אינו מחזיק מים אלא בצק מכזית	
בצק חיוני להחזיק המים	חשוב להחזיק הבצק אבל לא חיוני	בצק חיוני להחזיק המים	חשוב להחזיק הבצק אבל לא חיוני	
אינו חייב לבער	חייב לבער	אינו חייב לבער	אינו חייב לבער	לשון 1

לשון 1: מודה שבשפה עליונה אפילו פחות כזית אינו בטל מפני שהדבק לא עשה כלום

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

דופן האמצעי אינו מחזיק מים אלא בצק כזית	שפה עליונה אינו מחזיק כלום כזית	דופן האמצעי אינו מחזיק מים אלא בצק פחות מכזית	שפה עליונה אינו מחזיק כלום פחות כזית	
בצק חיוני להחזיק המים	חשוב להחזיק הבצק אבל לא חיוני	בצק חיוני להחזיק המים	חשוב להחזיק הבצק אבל לא חיוני	
				
חייב לבער	חייב לבער	אינו חייב לבער	חייב לבער	לשון 2

לשון 2: מודה שבשוליים אפילו כזית בטל מפני שהדבק חיוני

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

סיכום	בגלל שמיותר	הטאת (קדשים)	נזיר (חולין)	יסוד			
<p>אין היתר מצרף לאיסור מלבד קדשים ונזיר</p> <p>טעם כעיקר בכל התורה כולה מגיעולי כלים שאין בו חידוש</p>	<p>היתור אצל הטאת בא ללמוד לנו: לא לומדים לכל התורה כולה</p>	<p>היתר מצרף לאיסור</p> <p>מיותר בגלל קדשים מחולין היינו יכולים ללמוד בלי להגיד מפורש</p>	<p>היתר מצרף לאיסור</p> <p>לא מותר בסים</p>	<p>משרת יין תפוס להיתר מצרף לאיסור</p> <p>גיעולי נברי לומדים טעם עעיקר לכל התורה שאין בו חידוש</p>	<p align="center">רבי עקיבא</p>	<p align="center">חכמים</p>	
	<p>היתור אצל הטאת בא ללמוד לנו: לא לומדים לכל התורה כולה איך לומדים?!</p>	<p>טעם כעיקר מיותר בגלל קדשים מחולין היינו יכולים ללמוד בלי להגיד מפורש</p>	<p>טעם כעיקר</p> <p>לא מותר בסים</p>	<p>טעם כעיקר מנזיר לכל התורה כולה</p>			<p align="center">הרי אמינא</p>
<p>טעם כעיקר בכל התורה כולה מנזיר היתר מצרף לאיסור רק בקדשים</p>	<p>אין מותר לכן כן לומדים לכל התורה כולה</p>	<p>היתר מצרף לאיסור</p>	<p>טעם כעיקר</p>	<p>היתר מצרף לאיסור בקדשים בלבד</p>			<p align="center">מסקנה</p>

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

דף מ"ז - כיצד מפרישין חלה בטומאה ביו"ט

סברות	הטעם	מדיני יום טוב	הטעם 2	הטעם 1	מדיני פסח	
רב פפא: כל חדא וחדא יתכן שהיא לא חלה	אמרינן הואיל והוא יכול (שלא להפריש חלה שלימה על כל העיסה אלא) לבצוע מכל מצה	יאפה את הכל ואח"כ יקרא שם חלה. על מצה שלימה ואינו מחלל יו"ט שאפה "חלה" שלימה. שאינה נאכלת	אמרינן הואיל ואי מיתשיל שרי ליה	טובת הנאה ממון	אפילו יקרא שם - הבצק עדיין שלו יחמיץ ויעבור על כל יראה ובל ימצא	ר' אליעזר: לא יקרא לה שם חלה
רב שישא: יש מצה אחד שבדאי אינו ראוי לאף אחד	לא אומרים הואיל	אסור לאפות הכל לפני ההכרשה שמחלל יו"ט שאפה מצה שלימה שאינה נאכלת	לא אמרינן הואיל	טובת הנאה אינו ממון	שהבצק "חלה" אינו שלו	ר' יהושע: קורא לה שם ומניחה

האופה ביו"ט לחול

ר' שישא	ר' פפא	הטעם	הדין	
ראוי לאורחים		הואיל ואי הזדמן לו אורחים שרי	אינו לוקה	רבה
	לדידיה אינו ראוי בעת האפיה	לא אומרים הואיל	לוקה	ר חסדא

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף מ"ז ע"ב – מ"ח ע"א – המבשל גיד הנשה בחלב ביו"ט: 5 מלקות

5		4		3		2		1	
תשובה		שאלה		תשובה		שאלה		מקרה	
אפיק גיד נבלה ועייל עצי מוקצה!		לפי עמוד הקודם מספר 3: יש 2 בישול 31 אכילה, במקום 3 בישול 1-2 אכילה. הרי לא תואם רבי חייא?		אפיק הבערה ועייל גיד נבלה!		למה לא אומרים הואיל ופטור מן הבערה?		5 סוגי מלקות	
פרטים	כלל	פרטים	כלל	פרטים	כלל	שאלה על רבה	פרטים	כללי	
	3 בישול 1-2 אכילה		3 בישול 1-2 אכילה		2 בישול 1-3 אכילה			3 בישול 1-2 אכילה	
מבשל גיד ביו"ט	בישול	מבשל גיד ביו"ט	בישול	מבשל גיד ביו"ט	בישול	חייב	מבשל גיד ביו"ט	בישול	1
אוכל גיד	אכילה	אוכל גיד	אכילה	אוכל גיד	אכילה	חייב	אוכל גיד	אכילה	2
מבשל בשר וחלב	בישול	מבשל בשר וחלב	בישול	מבשל בשר וחלב	בישול	חייב	מבשל בשר וחלב	בישול	3
אוכל בשר בחלב	אכילה	אוכל בשר בחלב	אכילה	אוכל בשר בחלב	אכילה	חייב	אוכל בשר בחלב	אכילה	4
עצי מוקצה!	בישול	?	בישול	גיד נבלה!	אכילה	פטור?	הבערה	בישול	5

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

9		8		7		6	
תשובה		שאלה		תשובה		שאלה	
אפיק הבערה ועצי מוקצה ועייל עצי אשרה		רבה בעצמו אומר שמוקצה אינו דורייתא? גם אין הילוקי מלאכות ליו"ט?		רבה סובר שמוקצה הוא דאורייתא.. ולומדים מפסוק ויהי ביום הששי		האם מוקצה דאורייתא.. הרי דרבנן?	
פרטים	כלל	פרטים	כלל	פרטים	כלל	שאלה על רבה	
	3 בישול 1-2 אכילה		3 בישול 1-2 אכילה		3 בישול 1-2 אכילה		
מבשל גיד ביו"ט	בישול	מבשל גיד ביו"ט	בישול	מבשל גיד ביו"ט	בישול	חייב	1
אוכל גיד	אכילה	אוכל גיד	אכילה	אוכל גיד	אכילה	חייב	2
מבשל בשר וחלב	בישול	מבשל בשר וחלב	בישול	מבשל בשר וחלב	בישול	חייב	3
אוכל בשר בחלב	אכילה	אוכל בשר בחלב	אכילה	אוכל בשר בחלב	אכילה	חייב	4
עצי אשרה	בישול	עצי מוקצה	בישול	עצי מוקצה	בישול	פטור!!!	5

11		10	
תשובה		שאלה	
אפיק הבערה ועצי מוקצה ועצי אשרה ועייל עצי הקדש		ונלקה גם משום ולא ידבק?	
פרטים	כלל	שאלה על רבה	
	3 בישול 1-2 אכילה		
מבשל גיד ביו"ט	בישול	חייב	1
אוכל גיד	אכילה	חייב	2
מבשל בשר וחלב	בישול	חייב	3
אוכל בשר בחלב	אכילה	חייב	4
עצי הקדש	בישול	חייב 2!?	5

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

דף מ"ח ע"ב - חמשת רבעים קמה ועוד ביאור של רש"י

מדי להפוך ירושלמיות למדבריות		מדי להפוך צפוריות למדבריות		מדבריות	
איפה	3 X 5/6	איפה	3 X 5/6	איפה	3
סאה	6 X 5/6	סאה	6 X 5/6	סאה	6
קב	4 X 5/6	קב	4 X 5/6	קב	4
לוג	6 X 5/6	לוג	6 X 5/6	לוג	6
איפה	3 X 5/6	איפה	3 X 5/6	איפה	3
איפה לעומת ביצים					
איפה	432	איפה	432	איפה	432
איפה	1/10	איפה	1/10	איפה	1/10
איפה לעומת קבים					
איפה	18	איפה	18	איפה	18
איפה	1/10	איפה	1/10	איפה	1/10

יחידות	ביאור רש"י - "חמשת רבעים"	
	72 לוגים	איפה
	7 עוד חמישית לוג	עישור איפה
	7 לוג ועוד 1 ו-1/5 ביצים	
	3 סאה	איפה
	18 קבים	
	72 של רבע קב	

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף נ"א ע"ב – מקום שנהגו לעשות מלאכה לפני חצות

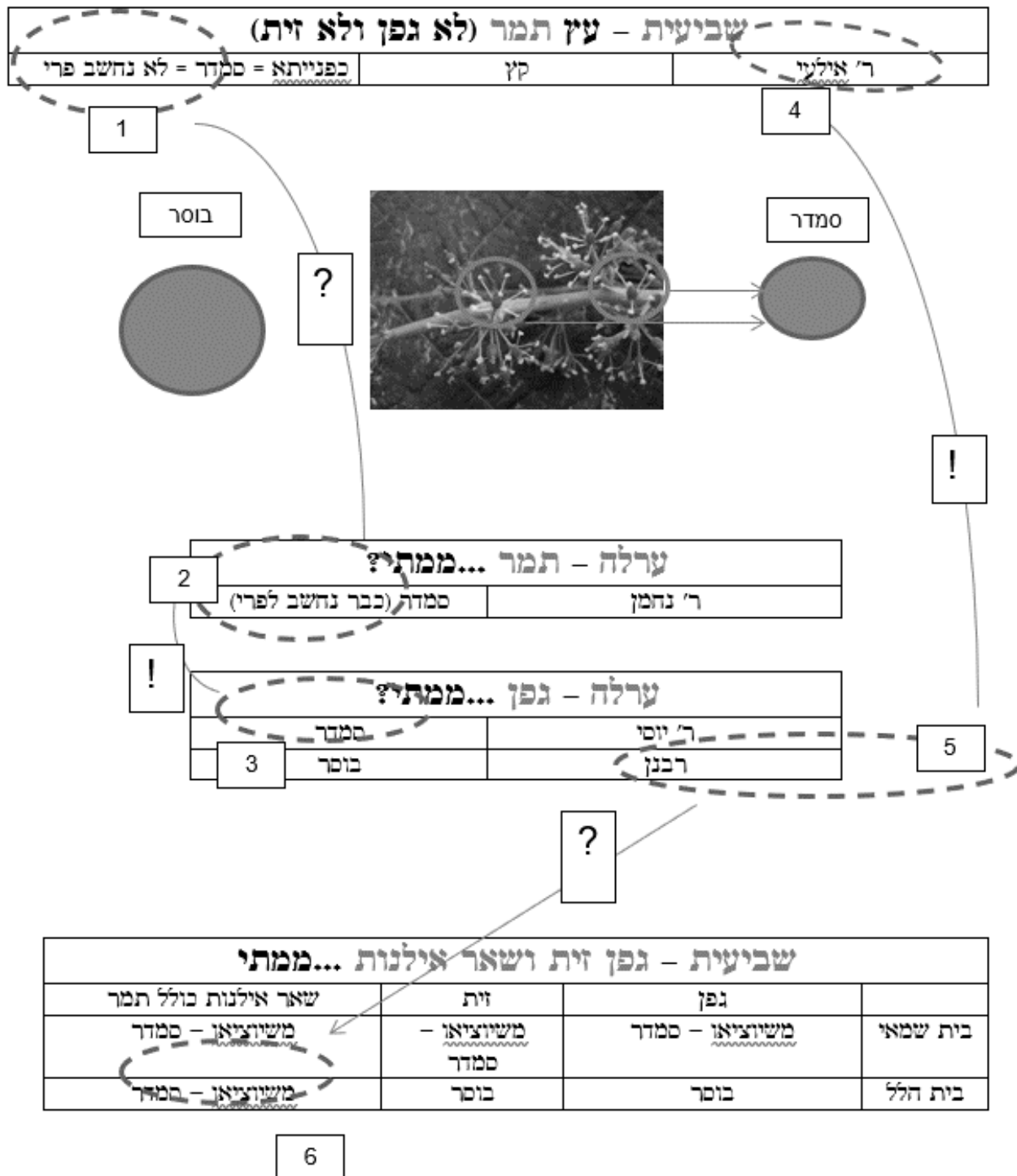
מה הדין בסוף? עם ובלי טעם של מחלקות? ?	חומרי ...	מנהגי המקום ש...		מתנ'	שלבי גמרא ישנם שתי טעמים מותרים (א) חומרת המקום (ב) מפני המחלקות
	הולכים אחרי חומרת מקום שיצא והלך מה הדין בלי טעם של מחלקות?	הלך לשם	יצא משם	רישא או סיפא	
אין מחלקות – לא עושים <u>יש מחלקות – עושים</u>	<u>לא עושים</u> <u>לא עושים</u>	לא עושים עושים	עושים לא עושים	רישא סיפא	הוי אמונא : מפני המחלקות גם ארישא גם אסיפא ואז יש סתירה בסיפא גופתו
בגלל המחלקות – לא עושים לא עושים	לא עושים לא עושים	לא עושים עושים	עושים לא עושים	רישא סיפא	
לא עושים אין מחלקות – כאשר לא עושים יש הרבה אבטלה	לא עושים לא עושים	עושים עושים	רישא לא עושים	רישא סיפא	מפני המחלקות הוא אסיפא בלבד

דף נ"ב ע"א – סוגית המוליד פירות שביעית

מחלך הגמרא	מוצא	יעד	תוספת \ הערות	חייב לבער	פטור לבער
מתני'	כלה	לא כלה		חכמים לפי חומרת מוצא חייב	רבי יהודה לפי יעד פטור
	לא כלה	כלה		חכמים לפי חומרת יעד חייב	רבי יהודה לפי מוצא פטור
שאלה על רבי יהודה	האם רבי יהודה מתנגד לדין: חומרי המקום?				
תשובת רב שישא	לא כלה	לא כלה	שמע שכלה במוצא	חכמים אין חומרי המקום בכל אופן חייב	רבי יהודה ניתן להשיג לכן פטור
שאלה על פירוש זה	רבי יהודה סובר תמיד להומרה				
תשובת איפוך (מקרה חדש)	לא כלה	לא כלה	שמע שכלה במוצא	רבי יהודה אין חומרי המקום בכל אופן חייב	חכמים ניתן להשיג לכן פטור
אביי (אותו מקרה עם קצת שינוי)	כלה	לא כלה	והחזירן למקומן הראשון ושם לא כלו	רבי יהודה לפי חומרת מוצא חייב	חכמים לפי יעד פטור
	לא כלה	כלה		רבי יהודה לפי חומרת יעד חייב	חכמים לפי מוצא פטור
מתקיף רב אשי	למה להחמיר?				

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

דף נ"ב ע"ב - סוגית ר' אילעי קץ בפנייתא. היכי עביד הכי? לאכלה אמר רחמנא ולא להפסד?

תשובה סופית: אלא רבי אילעי בדניסחני קץ.

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף נ"ח – זמני הקרבה ומחלקות ר"ע ור"י

1. הסבר של אביי (משנה שלנו לפי רבי ישמעאל):

סוג עבודה	מתי?	מתנ'		רבי ישמעאל		רבי עקיבא	
		מתחיל -מ-	גמר עד	מתחיל -מ-	גמר עד	מתחיל -מ-	גמר עד
תמיד של בין הערביים	חול	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי
	שבת	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי
	חול - ערב פסח	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי
	שבת - ערב פסח	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי	6 וחצי	7 וחצי
	שישי - ערב פסח	6 וחצי	7 וחצי	6 וחצי	7 וחצי	6 וחצי	7 וחצי

רבי ישמעאל הוא התנא של המשנה שלנו. סידורו בחול ובשבת הוא אותו דבר דחינו כל השנה 8 וחצי. ערב פסח 7 וחצי.

רבי עקיבא סידורו בערב פסח שבת כמו ערב פסח שישי: דחינו חולק רק בשבת ערב פסח שהוא 6 ומחצת.

כולם מסכימים בגלל שביום שישי צריכים לצלות לפני שבת, יש להקדים תמיד של בין הערביים כמה שאפשר.

רבי ישמעאל: כסידורו בחול כך סידורו בשבת (כל השנה וגם בערב פסח חול ושבת חוץ משישי ערב פסח)

רבי עקיבא: כסידורו בערב פסח (שישי כך שבת)...כל השאר מסכים עם רבי ישמעאל

סוג עבודה	מתי?	מתנ'		רבי ישמעאל		רבי עקיבא	
		מתחיל -מ-	גמר עד	מתחיל -מ-	גמר עד	מתחיל -מ-	גמר עד
מוספין	שבת - ערב פסח			6		6	
בזיכים	שבת - ערב פסח			7		5	
תמיד של בין הערביים	שבת - ערב פסח	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי	6 וחצי	7 וחצי

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

שבת שאין בו קורבנות פרטיות, לכאורה היו צריכים להקדים עוד תמיד של הערביים אלא לפי ר"ע ולפי ר"י מוסף חייב להיות ב-6.

מחלוקת בין רבי ישמעאל ורבי עקיבא תלוי במחלוקת מי ראשון קרבן מוסף או בזיכין. אם בזיכים הוא אחרי מוסף, תמיד של בין הערביים יכול להיות רק ב- 7 והצי.

לפי רבא המילים של רבי עקיבא היו צריכים להיות יותר ברורים....היה צריך לכתוב סידורו ערב פסח שבת כמו ערב פסח שישי וכתוב רק ערב פסח.

2. הסבר של רבא (משנה שלנו לפי רבי עקיבא):

סוג עבודה	מתי?	מתנ'י		רבי ישמעאל		רבי עקיבא	
		מתחיל מ-	גמר עד	מתחיל מ-	גמר עד	מתחיל מ-	גמר עד
תמיד של בין הערביים	חול	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי
	שבת	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי
	חול - ערב פסח	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי
	שבת - ערב פסח	7 וחצי	8 וחצי	8 וחצי	9 וחצי	7 וחצי	8 וחצי
	שישי - ערב פסח	6 וחצי	7 וחצי	6 וחצי	7 וחצי	6 וחצי	7 וחצי

סידורו בחול כל השנה כך הוא הסדר כאשר ערב פסח חל בשבת 8 וחצי. (לא כמו המשנה). מאחרים כדי שלא יתקלקל. לא רק שאסור לנתוח, להוציא הזבל ועוד בשבת אלא יש אלו האומרים שאסור בשבת להסיר את העור, המחמם הבשר ומאיץ את קלקולו. רבי עקיבא סידורו בערב פסח שבת כמו ערב פסח חול: דחינו חולק רק בשבת ערב פסח שהוא 7 ומחצה (כמו המשנה).

ולא חוששים שיקלקל בשבת שצריכים לחכות עד מוצאי שבת על מנת לחזיו הקרבן פסח השחוט מז' וחצי שבת.

שאלת הגמרא: אם רבי עקיבא לא חושש מקלקול, בא נתחיל מ-6 וחצי?

תשובה הוא סובר מוספין לפני בזיכים...ומוספין לא יכולים להיות לפני שש. לכן תמיד הוא הכי מוקדם 7 וחצי.

שאלת רבה בר עולה (דומה לשאלת רבא קודם): המילים של רבי ישמעאל הוא כללי ולא מצביעים דווקא כל שבת ערב פסח.

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

3. הסבר של רבה בר עולא א' (משנה שלנו יכול להיות לפי שניהם):

סוג עבודה	מתי?	מתנ'		רבי ישמעאל		רבי עקיבא	
		מתחיל מ-	גמר עד	מתחיל מ-	גמר עד	מתחיל מ-	גמר עד
תמיד של בין הערביים	חול	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי
	שבת חול לא כתוב	-	-	8 וחצי	9 וחצי	7 וחצי	8 וחצי
	חול - ערב פסח	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי
	שבת - ערב פסח	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי
	שישי - ערב פסח	6 וחצי	7 וחצי	6 וחצי	7 וחצי	6 וחצי	7 וחצי

רבי ישמעאל: "כסידורו בחול כך סידורו בשבת" סידורו בחול ובשבת הוא אותו דבר דיינו כל השנה 8 וחצי. ערב פסח 7 וחצי. גזרין שבת אטו חול.

רבי עקיבא: "כסידורו בחול כך" כסידורו בערב פסח" סידורו שבת הוא כמו ערב פסח חול: שהוא 7 ומחצה. לא גזרין שבת אטו חול. שאלה: אם לא גזרין בא נקדים ל6 וחצי?!

הסבר של רבה בר עולא ב' (משנה שלנו רק לפי רבי ישמעאל):

סוג עבודה	מתי?	מתנ'		רבי ישמעאל		רבי עקיבא	
		מתחיל מ-	גמר עד	מתחיל מ-	גמר עד	מתחיל מ-	גמר עד
מוספין	שבת - ערב פסח			6	6	6	
בזיכים	שבת - ערב פסח			7		5	
תמיד של בין הערביים	שבת - ערב פסח	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי	6 וחצי	7 וחצי

שבת שאין בו קורבנות פרטיות, לכאורה היו צריכים להקדים עוד תמיד של הערביים אלא לפי ר"ע ולפי ר"י מוסף חייב להיות ב-6. מחלוקת בין רבי ישמעאל ורבי עקיבא תלוי במחלוקת מי ראשון קרבן מוסף או בזיכין. אם בזיכים הוא אחרי מוסף, תמיד של בין הערביים יכול להיות רק ב-7 וחצי.

4. הסבר של רבה בר עולא ב' (משנה שלנו רק לפי רבי ישמעאל):

סוג עבודה	מתי?	מתנ'		רבי ישמעאל		רבי עקיבא	
		מתחיל מ-	גמר עד	מתחיל מ-	גמר עד	מתחיל מ-	גמר עד
תמיד של בין הערביים	חול	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי	8 וחצי	9 וחצי
	שבת לא כתוב	-	-	8 וחצי	9 וחצי	7 וחצי	8 וחצי
	חול - ערב פסח	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי
	שבת - ערב פסח	7 וחצי	8 וחצי	7 וחצי	8 וחצי	6 וחצי	7 וחצי
	שישי - ערב פסח	6 וחצי	7 וחצי	6 וחצי	7 וחצי	6 וחצי	7 וחצי

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

סיכום	רבי ישמעאל	רבי עקיבא
	כסידורו בחול כך סידורו בשבת	כסידורו בערב פסח
1. אביי	כסידורו בחול כך סידורו בשבת (בין בחול בין בשבת בין כל השנה בין ערב פסח מלבד ערב פסח שישי) כל השנה: חול כמו שבת 8 וחצי ערב פסח חול ושבת: שווים אבל שונים מכלל השנה: 7 וחצי ערב פסח שישי: שונה מכלל הנ"ל 6 וחצי	כסידורו בחול כך סידורו בשבת (בין בחול בין בשבת בין כל השנה בין ערב פסח מלבד ערב פסח שישי) כל השנה: חול כמו שבת 8 וחצי ערב פסח חול ושבת: שווים אבל שונים מכלל השנה: 7 וחצי ערב פסח שישי: שונה מכלל הנ"ל 6 וחצי
2. רבא	כסידורו בחול כך סידורו בשבת (רק כל השנה) ערב פסח שונה חול, שבת, שישי כל השנה: חול כמו שבת 8 וחצי ערב פסח חול: שווים אבל שונים מכלל השנה: 7 וחצי ערב פסח שבת: 8 וחצי ערב פסח שישי: שונה מכלל הנ"ל 6 וחצי	כסידורו בחול כך סידורו בשבת (בין בחול בין בשבת בין כל השנה בין ערב פסח מלבד ערב פסח שישי) כל השנה: חול כמו שבת 8 וחצי ערב פסח חול ושבת: שווים אבל שונים מכלל השנה: 7 וחצי ערב פסח שישי: שונה מכלל הנ"ל 6 וחצי
3. רבה בר עולא (א)	כסידורו בחול כך סידורו בשבת (בין בחול בין בשבת בין כל השנה בין ערב פסח מלבד ערב פסח שישי) כל השנה: חול כמו שבת 8 וחצי ערב פסח חול ושבת: שווים אבל שונים מכלל השנה: 7 וחצי ערב פסח שישי: שונה מכלל הנ"ל 6 וחצי	כסידורו בחול כך סידורו בשבת (רק בערב פסח) שבת כל השנה לא מוזכר במשנה! כל השנה: חול 8 וחצי ערב פסח חול ושבת: שווים אבל שונים מכלל השנה: 7 וחצי ערב פסח שישי: שונה מכלל הנ"ל 6 וחצי
4. רבה בר עולא (ב)	כסידורו בחול כך סידורו בשבת (בין בחול בין בשבת בין כל השנה בין ערב פסח מלבד ערב פסח שישי) כל השנה: חול כמו שבת 8 וחצי ערב פסח חול ושבת: שווים אבל שונים מכלל השנה: 7 וחצי ערב פסח שישי: שונה מכלל הנ"ל 6 וחצי	כסידורו בחול כך סידורו בשבת (רק בערב פסח) שבת כל השנה לא מוזכר במשנה! כל השנה: חול 8 וחצי ערב פסח חול: 7 וחצי ערב פסח שבת: 6 וחצי ערב פסח שישי: 6 וחצי

דף נ"ט ע"ב:

איך הבין רב פפא משנה שלנו (רישא וסיפא)....(למה משנה שלנו רק לפי דעת יחיד דהיינו רבי יוסי)?

סיפא				רישא			
משנה שלנו הפוסל לפי	תופס רק הראשונה רב מאיר	תופס שניהם רב יוסי	בעבודה אחת חשב שתי מוחשבות	משנה שלנו	תופס רק הראשונה רב מאיר	תופס שניהם רב יוסי	בעבודה אחת חשב מוחשבה אחת
רבי יוסי בלבד	כשר	פסול	לשמו, שלא לשמו	כשר	-	-	לשמו
	פסול	פסול	שלא לשמו, ולשמו	פסול	-	-	שלא לשמו

שואל הגמרא: למה דעת יחיד?...ניתן להסביר את המשנה כולו לפי כולם (גם רבי יוסי גם רבי מאיר)...איך?

סיפא					רישא			
משנה שלנו הפוסל לפי	תופס רק ראשון רב מאיר	תופס שנים רב יוסי	בשתי עבודות חשב מוחשבה אחת כל עבודה		משנה שלנו הפוסל לפי	תופס רק ראשון רב מאיר	תופס שנים רב יוסי	בעבודה אחת שתי מוחשבות (אולי גם עבודה אחת מוחשבה אחת)
			עבודה 2	עבודה 1				
רבי יוסי או רב מאיר	פסול	פסול	שלא לשמו	לשמו	רבי יוסי או רבי מאיר	פסול	פסול	שלא לשמו, ולשמו
	פסול	פסול	לשמו	שלא לשמו				

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

שאלה: רישא וסיפא ..אותה דברי? תשובה: אפשר למצוא שונה במקרה בין רישא וסיפא....

סיפא				רישא					
משנה שלנו הפוסל לפי	תופס רק ראשונה רב מאיר	תופס שניהם רב יוסי	בשתי עבודות חשב שתי מחשבות בעבודה אחת ומחשבה אחת בשניה		משנה שלנו הפוסל לפי	תופס רק ראשונה רב מאיר	תופס שניהם רב יוסי	בשתי עבודות חשב מחשבה אחת כל עבודה	
			עבודה 1	עבודה 2				עבודה 1	עבודה 2
רבי יוסי או רב מאיר	פסול	פסול	לשמו אח"כ שלא לשמו	לשמו	רבי יוסי או רבי מאיר				
	פסול	פסול	לשמו אח"כ שלא לשמו	לשמו		פסול	פסול	לשמו	שלא לשמו

דף ס"א ע"ב

הסבר א'

רש"י: לשחטו להאכילו למולין מנויין אבל יתכפרו בו בזריקתו ערלים מנויין או שאינן מנויין.

מסקנה	האם מחשבה מוליך וערלים כשר או לא?					
	נלמד מפסוק!		האם אפשר ללמוד מסברה?			
	נלמד מ "זאת"	נלמד מ "כל"	אין הכרע!	דין		
אין מחשבת ערלים לזריקה פוסלת ומקרה שלנו כשר	לומדים אם יש מחשבה על מוליך בשחיטה וערלים בזריקה כשרה יותר קולא	לומדים אם יש מחשבה על מוליך וערלים בשחיטה כשרה קולא	לטומאה וערלים יש צד השווה: אינו נוהג בכל הזבחים	כמו טומאה מקצת כשר גם ערלים כשר	נלמד מטומאה	רבה
			לזמן וערלים יש צד השווה: אינו חותר מכללו	כמו זמן פסול כך ערלים פסול	נלמד מזמן	
מחשבת ערלים לזריקה פוסלת ומקרה שלנו פסול	לומדים אם יש מחשבה על מוליך בשחיטה וערלים בזריקה פסולה חומרה	לומדים אם יש מחשבה על מוליך וערלים בשחיטה כשרה קולא	לטומאה וערלים יש צד השווה: אינו נוהג בכל הזבחים	כמו טומאה מקצת כשר גם ערלים כשר	נלמד מטומאה	רב הסדא
			לזמן וערלים יש צד השווה: אינו חותר מכללו	כמו זמן פסול כך ערלים פסול	נלמד מזמן	
מחשבת ערלים לזריקה? לא מדבר בכלל!	רק כאשר בולו ערלה פסלה מקצת כשר	בלשהו מחשבה לערלים פסל אפילו מקצת				מתקיף רב אשי

דף ס"ב ע"ב

הסבר ב'

האם הישב בשעת שחיטה עבוד המולים על מנת שיכפרו בו הערלים שאינן מנויין...כשר או לא?
 רש"י: וכשיתכפרו בו ערלים דקאמר שאין מנויין עליו.

אם מחשבה לערלים שאינן מנויין נחשב?		ואם יש שינוי בעלים כאשר מינוי אינו בר כפרה?			
דין	מחשבה לערלים	דין!	בר כפרה	מינוי	
כשר	לא פוסל אין שינוי בעלים	פסול יש שינוי בעלים	מולין כן ערלים לא	מולין כן ערלים כן	רבה
פסול	פוסל שינוי בעלים בגלל אומרים הואיל לחומרא	כשר אין שינוי בעלים	מולין כן גלל הואיל הוא יכול למול את עצמו	מולין כן ערלים כן	רב הסדא

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

הסבר ב'

רב הונא בריה דרב יהושע. פסח שעבר שנתו?

<p align="center">שחט בזמנו</p>	<p align="center">שחט שלא בזמנו</p> <p align="center">לפי כולו עלמא</p>	<p align="center">שחט בזמנו שחט בזמנו</p> <p align="center">לפי כולו עלמא שחט בזמנו</p>	<p align="center">שחט בזמנו</p>	
<p align="center">שלמים לשם פסח</p>	<p align="center">פסח לשם שלמים</p>	<p align="center">פסח לשם שלמים דהיינו שחט שלא לשמו</p>	<p align="center">שלמים לשם פסח (פסח שעבר שנה)</p>	
<p align="center">ק"ו שפסול צריך מחשבה לשלמים</p>	<p align="center">בשר</p>	<p align="center">פסול</p>	<p align="center">פוסל</p>	<p align="center">רבי אליעזר</p>
<p align="center">שלמים לא צריך מחשבה מיוחדת</p>			<p align="center">מכשיר</p>	<p align="center">רבי יהושע</p>

דף ס"א-ס"ג – שיטת רבא "אין שחיטה אלא בסוף"

ברייטא אחרים: בסוף השחיטה חשב: שתי מחשבות – פסחים דף ס"ב ע"ב

חשב בעת השחיטה: שחיטה למולים דמים לערלים

הקדים מולים לערלים כשר
הקדים ערלים למולים פסול

?

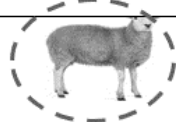

תמורה דף כ"ה: שתי דיבורים סותרים

אמר הרי זו תמורה שלמים ועולה

יש סתירה בדיבור – או זה שלמים או זה עולה: קרבן אחד לא יכול להיות שניהם

רבי מאיר - תופס לשון ראשון - שלמים
רבי יהודה - תופס שניהם

זבחים לא: שתי דיבורים לא סותרים

אמר הרי זו תמורה שלמים ועולה

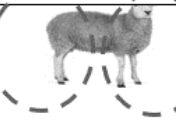
אין סתירה: חצי ראשון וכל להיות שלמים חצי השני יכול להיות עולה

רבי מאיר - מודה תופס שניהם
רבי יהודה - תופס שניהם

יא

רבי מאיר - תופס לשון ראשון - שלמים
רבי יהודה - תופס שניהם

?

זבחים כ"ט: חשב בעת השחיטה לאכול חוץ לזמנו

פיגול וחייב כרת

שחיטה קבלה הולכה זריקה אכילה

זבחים כ"ט: חשב בעת השחיטה לאכול חוץ למקומו

פסול אבל אינו חייב כרת

שחיטה קבלה הולכה זריקה אכילה

זבחים כ"ט: חשב בעת השחיטה לאכול חוץ לזמנו כזית אחת וגם חוץ למקומו כזית אחר

שחיטה קבלה הולכה זריקה אכילה

רבי יהודה - תופס לשון ראשון (זורקים את המחשבה השניה) – לכן פיגול וחייב כרת
חכמים - תופס שניהם גם שני נתפס ומפריע לעשות פיגול – לכן אין חייב כרת

פה אין סתירה בין הדיבורים – כזית זה אינו כזית שני
דומה לחצי שלמים וחצי עולה

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

רבי יהושע או רבי עקיבא: מכשירי מצוה בפסח (שבות) אינו דוחה שבת				רבי אליעזר: מכשירי מצוה בפסח (שבות) דוחה שבת			
מס.	דף	סוג הצורה	פרטים	מס.	דף	סוג הצורה	פרטים
1	ס"ה:	מקור	ק"ו משהיטה, אם שהיטה דוחה שבת כ"ש שבות	3	ס"ה:	הפרכה 1	י"ט מוכיח, מלאכה מותר, שבות אסור כ"ש פסח שבת מכשירי פסח אינם דוחים
2	ס"ט	מקור מעות	ק"ו הזאה, אם הזאה דוחה שבת כ"ש שבות (כך חשב רבי אליעזר במעות בהתחלה עקב מחלתו)	4	ס"ט	הפרכה	הזאה שהוא שבות אינו דוחה שבת (כך אתה רבי אליעזר לימד אותנו ושבת!!)
5	ס"ה:	הפרכה של הפרכה 3	י"ט הוא רשות לכן שבות לא דוחה שבות רשות אינו דוחה, שבות מצוה דוחה, לכן פסח שבת מכשירי מצוה דוחה.	6	ס"ה:	הפרכה של הפרכה 5	אני סובר י"ט הוא מצוה לכן שאפשר להגיד ק"ו וללמוד מיו"ט לפסח שגם הוא מצוה ששבות לא נדחה.
8	ס"ט.	תשובה לרבי אשי	אין זה ק"ו. שבות דמצוה עדיף... /דהיינו לא מחמיר אלא מקיל (לא תיקנו הכמים שבות כמקום מצוה).	7	ס"ה:	הפרכה נוספת של רבי אשי על 5	למה שואלים על רבי אליעזר שסובר שיו"ט הוא רשות: הרי י"ט שהוא קל ורשות, שבות לא נדחה שבת שהיא המורה, אינו דין ששבות לא ידחה.
9	ס"ט.	מקור	ק"ו אם דחו כל מיני מלאכות אחר שהיטה , כ"ש שידחה לפני שהיטה	10	ס"ט.	11 12	זה לא ק"ו. אחרי שדחית את השבת ע"י שהיטה מאפשרים מלאכות אחרות, אבל לא לפני שהיטה להביא מכשירי מצוה. עוד סיבה שמצא ימצא פסול.
13	ס"ה ס"ט	הפרכה של הפרכה 4	הזאה בן דוחה שבת, מה הזאה שהוא מצוה דוחה שבת מכשירי פסח שאינו מצוה בטח דוחה	14	ס"ט.	הפרכה של הפרכה 6	אני סובר שהזאה שהוא שבות אינו דוחה שבת בטח מכשירי מצוה פסח בשבת אינו דוחה
15	ס"ט.	הפרכה של הפרכה 7	ק"ו משהיטה להזאה, אם שהיטה דוחה שבת, כ"ש הזאה שהוא שבות	16	ס"ט.	הפרכה	טעות! אתה אמרת לנו שהזאה אסור בשבת ושבת!! לפי דבריך גם שהיטה היה צריך להיות אסור, מק"ו מהזאה... שהרי למדת אותנו שהזאה אסורה בשבת, אם בן שהיטה צריך להיות אסור, וזה לא יכול להיות! יש פסוק במועדו! כל מלאכה שאפשר לעשות לפני שבת, אסור לעשות בשבת!
17	ס"ט.	עולא מסביר לפי רבי אליעזר בעצמו	עולא אומר: שרבי אליעזר אמר שאין הזאה דוחה שבת לגבי הזאה כדי לטהר לאכול תרומה כאשר תרומה בעצמו אינו דוחה שבת. אסור להפריש תרומה בשבת! אבל פסח שהוא מצוה, בן שבות דוחה שבת	18	ס"ט.	עולא מסביר לפי רבי עקיבא	רבי עקיבא הבין מרבי אליעזר: שאין הזאה דוחה שבת כדי לטהר לאכול תרומה למרות שתרומה הוא מצוה, ולכן גם פסח שבת, אין לדחות בשביל מצוה.
				19	ס"ט.	הפרכה סופית	רבה לא מסכים עם עולא וסובר שרבי עקיבא שמע מרבי אליעזר שהזאה אינו דוחה שבת בכל האופנים אפילו לשם מצוה: אלא ש רבי אליעזר לא טען ככה בגלל ששבת עקב מחלה

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף ס"ז – וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש (במדבר ה')
כל ימי אשר הנגע בו יטמא, טמא הוא, בדד ישב מחוץ למחנה מושבו (ויקרא י"ג)

לאן שולחים טמא מת, בוועל נדה, טמא שריץ, זב, בעל קרי ומצורע? מאיפה לומדים?

חסבר	איזה ענין לומדים?		פסוק שממנו לומדים		דעות שונות
	שילוח מדורג	נתק לעשה	וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש (במדבר ה')	כל ימי אשר הנגע בו יטמא, טמא הוא, בדד ישב מחוץ למחנה מושבו (ויקרא י"ג)	
רב חסדא	-	כן	תמים עבור דרשות אחרות. ראה רשי	✓	
רבי יהודה	כן	לא	תמים עבור דחקו ונכנס לפסח	✓	
רבי שמעון	כן	כן	✓	✓	

דירוג של רבי שמעון						מוחלף של הגמרא
מצורע	בעל קרי	זב	בוועל נדה	טמא שריץ	טמא נפש	
קל						
חמור						
למה התורה מפרטת בפסוק זב ומצורע...דרי אפשר ללמוד מטמא מת בקל ודומר?...אלא בני דרזג את השילוחים!!...						
חסבר ראשון להימרת זב על טמא נפש	לא מניפו	צריך הזאה למרות				
שאלה על ההימרה תשובה לשאלה	צריך הזאה למרות שטמא מת בעצמו חמור יותר	אינו צריך הזאה לחמור זב חמור יותר משריץ גם בא מניפו		"כל טמא כולל שריץ ושריץ אינו מעין הזאה ולכן שריץ קל יותר טוב		
שאלה על ההימרה של שריץ על זב תשובה לשאלה		זב פטור מאונס וזבה ראשונה באונס חייב		שריץ אפילו אונס		
חסבר שני להימרת מצורע על זב		אין פריעה מותר בתשמיש				
שאלה על ההימרה מצורע על זב		מטמא משכב ומושב וכלי דרים בהם				
חסבר שלישי להימרה בעל קרי על מצורע		מטמא משכב ומושב וכלי דרים בהם				
שאלה על ההימרה בעל קרי על מצורע תשובה להימרה מצורע על בעל קרי		מטמא משכב ומושב וכלי דרים בהם				
שאלה - מה נשים עם "כלי של מצורע" תשובה		מטמא משכב ומושב וכלי דרים בהם				
שאלה - האם בוועל נדה חמור ממצורע		מטמא משכב ומושב וכלי דרים בהם				

דף ע"א ע"ב - בסוגית טרוד בדבר מצוה

מקרה	אפיון - מן הקל אל הכבד	האם חייב חטאת?	במה הוא שגג - האפשרויות	הגמרא מסיק
<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> הקדיש פסח אבל שהט לשם שלמים כשוגג בשבת 	<p>שני קורבנות, אחד מותר והשני אסור בשבת</p> <ul style="list-style-type: none"> פסח מותר בשבת שלמים אסור בשבת <p>האם הטרדה בפסח הל על השלמים כרוך שלא?</p> <p>גם לא נעשה בלילה לא פסח לא שלמים.</p>	<p>כן לפי בלום:</p> <ul style="list-style-type: none"> הקרבן פסח גם לפסח (אינו טרוד בלילה) גם השלמים פסח 	<p>1. עקירה בטעות: חשב שהפסח הוא שלמים.</p> <p>2. עקירה בכוונה: ידע שהפסח הוא פסח אלא חשב שמוטר לעקור פסח ולעשות שלמים.</p>	<p>מחבר עקירה בטעות (כצד ימין 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> מחבר עקירה בטעות (כצד ימין 2): <p>הוא מסיק שיש להחיל את עקירת פסח כשוגג בשבת על עקירת שלמים בשבת.</p>
<p>2</p> <ul style="list-style-type: none"> הקדיש שלמים אבל שהט לשם פסח כשוגג בשבת 	<p>שני קורבנות, אחד בשבת והשני מותר</p> <ul style="list-style-type: none"> שלמים אסור בשבת פסח מותר בשבת <p>האם הטרדה בפסח כשהחלה הל על השלמים האם הטרדה של פסח כמות פסח מקרבן לפי רבי יהושע כן?</p> <p>נעשה משהו: שלמים שעשו פסח נשאר שלמים.</p>	<p>לפי רבי יהושע הוא טרוד במצות פסח לכן פסח מהטאת (למרות שהפסח שלו הוא רק אחד אבל אלפי יהודים אודים עושים את הפסח שלהם בעת).</p> <p>ולפי רבי אליעזר טרוד לא פטר מהטאת.</p>	<p>1. עקירה בטעות: חשב שהשלמים הוא פסח.</p> <p>2. עקירה בכוונה: ידע שהשלמים הוא שלמים אלא חשב שמוטר לעקור שלמים ולעשות פסח.</p>	<p>מחבר עקירה בטעות (כצד ימין 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> לפי רבי יהושע הוא טרוד במצות פסח לכן פסח מהטאת (בתנאי שהקרבן ראוי לפסח). ולפי רבי אליעזר טרוד לא פטר מהטאת. <p>שורר אם זה עקירה בטעות לפי בלום כן רבי אליעזר וכן רבי יהושע זה צריך להיות חייב חטאת.</p> <p>שורר השלמים לא נעקד (אפילו נשאר שלמים) ופסח שלא לשמה פסח.</p>
<p>3</p> <ul style="list-style-type: none"> הקדיש וגם הביא כבש עבור תמיד או מוסף בבית המקדש כא אחד והקדיש ושחט כבש אחד לשם תמיד כשוגג בשבת 	<p>אמורי צבור</p> <p>שני קורבנות, שניהם מותרים בשבת</p> <ul style="list-style-type: none"> תמיד מותר בשבת תמיד מותר בשבת <p>האם הטרדה של תמיד כשהחלה הל על התמיד חשני?</p> <p>לפי רבי יהושע לא בגלל התמיד הראשון יש לו קצבה, רק תמיד אחד ליום</p> <p>סדר השחיב: החילה הרמב"ם ואחר כך הפרטי עשה משהו: תמיד ראשון כשי</p>	<p>כן לפי בלום:</p>	<p>1. עקירה בטעות: חשב שהתמיד לא נקרב בגלל לכן הוא מביא תמיד עכשיו.</p> <p>2. עקירה בכוונה: ידע שתמיד נקרב ובכל אופן רוצה להביא אחד במקומו ומכוח שהראשון לא היה חשוב יותר.</p>	<p>מחבר עקירה בטעות:</p> <ul style="list-style-type: none"> אין כאן טעות שררי בלום וידעים שהביא כבר את התמיד לא נחשב טרוד בדבר מצוה לפי רבי יהושע בגלל שיש בו קצבה רק תמיד אחד ליום. אין יותר מאחד. טרודים רק בראשון וראשון כבר הוקרב.
<p>4</p> <ul style="list-style-type: none"> הקדיש וגם הביא כבש עבור תמיד או מוסף בבית המקדש בצורה פרטית כא אחד והקדיש ושחט כבש אחד לשם תמיד כשוגג בשבת 	<p>אמורי צבור</p> <p>שני קורבנות, שניהם מותרים בשבת</p> <ul style="list-style-type: none"> תמיד מותר בשבת תמיד מותר בשבת <p>האם הטרדה של תמיד כשהחלה הל על התמיד חשני?</p> <p>לפי רבי יהושע לא בגלל התמיד הראשון יש לו קצבה, רק תמיד אחד ליום</p> <p>סדר השחיב: החילה הפרטי ואחר כך הרמב"ם עשה משהו: תמיד ראשון כשי</p>	<p>לפי רבי יהושע נחשב לטרוד מכיון שהרמב"ם התמיד אמורי שני</p>	<p>1. עקירה בטעות: חשב שהתמיד לא נקרב בגלל לכן הוא מביא תמיד עכשיו.</p> <p>2. עקירה בכוונה: ידע שתמיד נקרב ובכל אופן רוצה להביא אחד במקומו ומכוח שהראשון לא היה חשוב יותר.</p>	<p>מחבר עקירה בטעות:</p> <ul style="list-style-type: none"> אין כאן טעות שררי בלום וידעים שהביא כבר את התמיד לא נחשב טרוד בדבר מצוה לפי רבי יהושע בגלל שיש בו קצבה רק תמיד אחד ליום. אין יותר מאחד. טרודים רק בראשון וראשון כבר הוקרב.

סיפורי הסוגיות - מסנת עשרים

מקרה	אפיון - מן הקל אל הכבד	האם חייב חטאת?	במה הוא שגג - האפשרויות	הגמרא מסיק	
5	<p>שני ילדים למופל</p> <ul style="list-style-type: none"> אחד בראשון ואחד בשבת מל ראשון בשבת 	<p>דין במסבת שבת דה קליז</p> <p>רק ילד אחד מל בשבת, ולא דוחה שבת</p> <ul style="list-style-type: none"> מל ראשון בשבת לא ראיות למוקלת 	<ul style="list-style-type: none"> לפי כל הדעות דייב תפאת 		
6	<p>שני ילדים למופל</p> <ul style="list-style-type: none"> אחד בשישי ואחד בשבת מל שישי בשבת 	<p>דין במסבת שבת דה קליז</p> <p>רק ילד אחד מל בשבת, ולא דוחה שבת</p> <ul style="list-style-type: none"> מל על שישי בשבת ראיות למוקלת 	<ul style="list-style-type: none"> כן לפי רבי אבהו לא לפי רבי יוחנן מורד במצוות מילה של הילד של יום שישי גם לשה משהו. 		
הגמרא עוזאל במסותם על המשנה בשבת: לפי רבי יוחנן אין מורד במצווה כאשר יש קצבה... למה ב-6 פטור?					
7	<p>שני ילדים למופל</p> <ul style="list-style-type: none"> אחד בראשון ואחד בשבת מל שבת בשבת 	<p>דין במסבת פסחים דה קליז</p> <ul style="list-style-type: none"> שני ילדים מלים בשבת אחד של שבת דוחה שבת של ראשון לא דוחה שבת (גם לא ראיות למוקלת) מור השגב: החולה של שבת בשבת ואחד כך של של שבת בשבת 	<ul style="list-style-type: none"> לפי כל הדעות דייב תפאת 	<p>דין במסבת פסחים דה קליז</p>	<p>שני ילדים למופל</p> <p>אחד בראשון</p> <p>אחד בשבת</p> <p>מל ראשון בשבת</p> <p>ואל מל שבת בשבת</p>
8	<p>שני ילדים למופל</p> <ul style="list-style-type: none"> אחד בראשון ואחד בשבת מל ראשון בשבת ואל מל שבת בשבת 	<p>דין במסבת פסחים דה קליז</p> <ul style="list-style-type: none"> שני ילדים מלים בשבת אחד של שבת דוחה שבת של ראשון לא דוחה שבת (גם לא ראיות למוקלת) מור השגב: החולה של ראשון בשבת ואחד כך של שבת בשבת 	<ul style="list-style-type: none"> פטור מהפאת לפי רבי יוחנן מכיוון שדוא מורד במצוות מילה של הילד שבת בשבת הוא נחשב למורד הפסד מורד על מילה הילד של ראשון בשבת. 		
9	<p>שני ילדים למופל</p> <ul style="list-style-type: none"> אחד בשישי ואחד בשבת מל שבת בשבת ואל מל שישי בשבת 	<p>דין במסבת פסחים דה קליז</p> <ul style="list-style-type: none"> שני ילדים מלים בשבת אחד בשבת דוחה שבת אחד על שישי לא דוחה שבת (אבל מילול ראיות) מור השגב: החולה של שבת בשבת ואחד כך של שישי בשבת 	<ul style="list-style-type: none"> לפי רבי יוחנן (המסכת את רבי יוחנן דה רבי אבהו) דייב תפאת לפי רבי אבהו פטור מהפאת לפי רבי יוחנן מכיוון שדוא מורד במצוות מילה של הילד של יום שישי 		
10	<p>שני ילדים למופל</p> <ul style="list-style-type: none"> אחד בשישי ואחד בשבת מל שישי בשבת ואל מל שבת בשבת 	<p>דין במסבת פסחים דה קליז</p> <ul style="list-style-type: none"> שני ילדים מלים בשבת אחד בשבת דוחה שבת אחד על שישי לא דוחה שבת (אבל מילול ראיות) מור השגב: החולה של שישי בשבת ואחד כך של שבת בשבת 	<ul style="list-style-type: none"> לפי רבי יוחנן (המסכת את רבי יוחנן דה רבי אבהו) דייב תפאת לפי רבי אבהו פטור מהפאת לפי רבי יוחנן מכיוון שדוא מורד במצוות מילה של הילד של יום שישי 		

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף ע"ט ע"ב – רוב ומיעוט, חצי וחצי בהבאת קרבן פסח בטומאה

מתני'

הערות	פסח שני – מי מקריב?	פסח ראשון – מי מקריב?	דין	מיעוט	רוב	
אין צבור חלוק – כולם ביחד	–	טמאים וטהורים ביחד	דחוי	טהורים	טמאים	רישא
	טמא	טהור	לא דחוי	טמאים	טהורים	סיפה

ברייתא

הערות	פסח שני – מי מקריב?	פסח ראשון – מי מקריב?	דין	חצי	חצי	
	–	טמאים לעצמם וטהורים לעצמם	כל קבוצה נחשבה כרוב	טהורים	טמאים	רב
טמאים נידונים כמיעוט	טמאים	טהורים	אינו כרוב	טהורים	טמאים	רב כהנה א'
	אף אחד	טהורים	אינו כרוב	טהורים	טמאים	רב כהנה ב'

שאלה מ- 3 ברייתא

לכאורה כמו	פסח שני – מי מקריב?	פסח ראשון – מי מקריב?	דין	חצי	חצי	ברייתא
רב		טמאים לעצמם וטהורים לעצמם		טהורים	טמאים	1
רב כהנה א'	טמאים	טהורים		טהורים	טמאים	2
רב כהנה ב'	אף אחד	טהורים		טהורים	טמאים	3

תשובה

תשובה לברייתא מספר	חצי	חצי	דין	פסח ראשון – מי מקריב?	פסח שני – מי מקריב?	לכאורה כמו
1	טמאים	טהורים	כל קבוצה נחשבה כרוב	טמאים לעצמם טהורים לעצמם		לרב טוב, רב כהנה לא מסכים
2	טמאים 47% גברים 3% נשים	טהורים 50% גברים	נשים חייבים בפסח ראשון ופטורים מפסח שני	טהורים	הטמאים של 47% של הגברים הטמאים	לרב ולרב כהנה טוב
3	טמאים 50%	טהורים 50% גברים 3% נשים	נשים חייבים בפסח ראשון ופטורים מפסח שני	טהורים בלבד – הטמאים הם המועוט בגלל כוללים את הנשים במניין הטהורים	אף אחד	לרב ולרב כהנה טוב

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף פ"ב – מתו בעלים לפני או אחרי זריקה יישרף מיד או מעביר צורה

זה הכלל: כל שפוסלו בגוף יישרף מיד, כל שאינו פוסלו בגוף יעבור צורה

- פסול בגוף הקרבן גורם שהקרבן תרד בקדושה (ואין צורך לכבדו על ידי הבערת צורה) אלא אפשר לשורפו מיד.
- קרבן שאין לו פסול בגוף (אלא בעיה אחרת) נשאר בדרגת קדושה הצורך בהעברת צורה על מנת לשורפו (כדי לא לבזות).

מחלף הגמרא	מקרה	לפי?	מתי? לפני או לאחרי זריקה?	סוג פסול? בגוף או לא בגוף	מה הדין? נשרף מיד או מעביר צורה	טעם
משנה	פסח	כולם	לא משנה לפני או לאחרי זריקה	פסול בגוף	מיד	
	פסח שנטמא	כולם	לא משנה לפני או לאחרי זריקה	פסול בגוף	מיד	
	מתו או נטמאו בעלים	ת"ק	?	אינו פסול בגוף	תעבור צורה	אין אוכלים לא נחשב לפסול בגוף
		יוחנן בן ברוקה	?	פסול בגוף	מיד	אין אוכלים נחשב לפסול בגוף
רב יוסף	מתו או נטמאו בעלים	ת"ק	אחרי זריקה	אינו פסול בגוף	תעבור צורה	אין אוכלים לא נחשב לפסול בגוף אחרי זריקה
		יוחנן בן ברוקה		פסול בגוף	מיד	אין אוכלים נחשב לפסול בגוף אפילו אחרי זריקה
		לפי כולם	לפני זריקה	פסול בגוף	מיד	אין אוכלים נחשב לפסול בגוף לפני זריקה
שאלה מברייטא	מתו או נטמאו בעלים	לפי כולם	לפני זריקה	אינו פסול בגוף	תעבור צורה	סתירה בין ברייתא לבין רב יוסף לגבי לפני זריקה
						אין אוכלים לא נחשב לפסול בגוף לפני זריקה
תשובה 1		ת"ק	לפני זריקה	אינו פסול בגוף	תעבור צורה	אין אוכלים לא נחשב לפסול בגוף לפני זריקה

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף צ' ע"ב – האם מקריבים קרבן פסח לאלה שחסרים משהו טבול יום
וחוסר כפרה לפי שיטת רב

האם שוחטים עבורו קרבן פסח? (לפי שיטת רב)	טבל לפני שחיטת הפסח	האם העריב שמשו היה לפני הקרבת קרבן פסח?	מתי רוצה להביא את הפסח?	כמה ימים צריך על מנת להיות טהור	דוגמא	פירוש	סוג			
לא טבל בעת שחיטת הפסח										
<p align="center">לא שוחטים לפי רב!</p> <ul style="list-style-type: none"> טמא שרץ אינו חייב קרבן פסח דאורייתא רק דרבנן והם קבעו שחסר טבילה נחשב חסר מעשה לגבי אכילה שמא יפשע טמא שרץ חייב דאורייתא קרבן אבל לפי רב יצחק חסר טבילה נחשב חסר מעשה 	<p align="center">כן</p>	<p align="center">לא חייב!</p>	<p align="center">אחרי יום 1</p>	<p align="center">1 נקי</p>	<p align="center">טמא שרץ</p>	<p align="center">טמא שביצע את כל מה שהוטל עליו לטהר מלבד העריב שמשו (לא צריך קרבן כפרה)</p>	<p align="center">טבול יום</p>			
<p align="center">שוחטים לפי רב!</p> <ul style="list-style-type: none"> מת חייב דאורייתא קרבן פסח ולא חוששים שמא יפשע לא שוחטים לפי רב! לפי רב יצחק חסר טבילה נחשב חסר מעשה 			<p align="center">לפי הרמב"ם אפילו טבל לא שוחטים עליו פסח כמת או בשרץ</p>	<p align="center">חוסר העריב שמשו לא נחשב חסר מעשה לגבי אכילה</p>	<p align="center">ביום 7</p>	<p align="center">7 נקיים</p>		<p align="center">טמא מת</p>		
<p align="center">לא שוחטים!</p>					<p align="center">ביום שני שלו</p>	<p align="center">1 יום נקי</p>		<p align="center">זב שראה יום אחד 1</p>		
			<p align="center">ביום שביעי שלו</p>	<p align="center">7 נקיים</p>	<p align="center">זב שראה 2</p>					

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

<p align="center">סוג</p>	<p align="center">פירוש</p>	<p align="center">דוגמא</p>	<p align="center">כמה ימים צריך על מנת להיות טהור</p>	<p align="center">מתי רוצה להביא את קרבן נפרה שלו</p>	<p align="center">האם הוא הספיק להביא את קרבן נפרה שלו</p>	<p align="center">האם שוחטים עבורו קרבן פסח? אחרי שטבל לפי שחיטת הפסח אבל לא הביא את קרבן נפרה לפני ששחטו את קרבן פסח</p>
<p align="center">מחוסר כפרה</p>	<p align="center">טמא שביצע את כל מה שחוטל עליו לטהר (כולל טבל במקוואה) מלבד הבאת קרבנו</p>	<p align="center">כגון זבה גדולה שראתה שלשה ימים (וכן יולדת מצורע ביום שלכחם)</p>	<p align="center">7 נקיים</p>	<p align="center">ביום שמיני שלו</p>	<p align="center">הוא חיוב להביא אבל בעת הקרבת הספה עדיין לא הביא</p>	<p align="center">שוחטים עליו קרבן פסח רק כאשר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • הביא את כפרה שלו מיד אחרי שחיטת פסח בארבע עשר לפני הלילה (אחר כך חולך שוב למקוה על מנת לאכול קדשים) • וגם מסר את כפרתו לבית דין

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף צ"א – סוגיית רבן פסח ליחיד וקרבן פסח לנשים

הלימוד כאשר קיים בית המקדש אם שחט קרבן פסח לפני הזמן על במת יחיד עובר בלאו הוא מהפסוק:	הלימוד שאין יחיד יכול לקרב פסח הוא מפסוק:	הלימוד של יחיד יכול לקרב פסח הוא מפסוק:	לימוד	האם יחיד יכול להביא פסח?	
לא תוכל לזבוח את הפסח באחד שעריך	לא תוכל לזבוח את הפסח באחד שעריך	איש לפי אכלו תכסו על השנה	פסוק		
כן, גם	כן	לא		לא	רבי יהודה
כן	לא	כן		כן	רבי יוסי
כן	לא	כן		כן	רבי שמעון

שני	ראשון			
	פסוקים	דין		
<ul style="list-style-type: none"> הטאו ישא האיש ההוא (מועוט) ככל הקת הפסח (ריבוי) 	מצטרפות (רשות)	במכסת נפשות	בפני עצמן (רבים) חייב	רבי יהודה
<ul style="list-style-type: none"> ונכרתה הנפש (ריבוי) הטאו ישא האיש ההוא בא למעט קטן שלא עשה פטור מוכרת 	בפני עצמה (יחיד) (חובה)	במכסת נפשות	בפני עצמה (יחיד) חייב	רבי יוסי
<ul style="list-style-type: none"> הטאו ישא האיש ההוא (מועוט) וקא מועט מטפילה/מצטרפת 	לא מקריבות כל עיקר	<ul style="list-style-type: none"> איש לפי אכלו (מועוט) ממילת איש ולא אישה) במכסת נפשות (ריבוי) 	מצטרפות רשות	רבי שמעון
	רשות		חייב	רבי אלעזר סובר כרבי יהודה

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף צ"ב ע"ב – סוגיית מי שהי' טמא או בדרך רחוקה

אלו חייבין בכרת	אלו פטורין מכרת	הוכחה מאיזה יתור במשנה?		(טמא, רחוקה, שנג, אנם ושוחטו עבדו בפסח ראשון		
מזיד אם לא עשה פסח שני	רחוקה, שנג, נאנם (הורצה פסח ראשון או עשה פסח שני)	-		לא צריך פסח שני	הורצה פסח ראשון (לא הפקיעה תורה טמא מקרבן פסח)	רב נחמן
אונן שלא עשה שליח או מזיד חייב כרת אם אל עשה פסח שני	טמא, רחוקה, שנג, נאנם (רק עם פסח שני)	מסיפא יתיר שנג או נאנם ולא עשה את הראשון	מרישא יתיר ומי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עושה את הראשון	צריך פסח שני	לא הורצה פסח ראשון (הפקיעה התורה טמא מקרבן פסח כמו רבי עקיבא)	רב ששת
		מזיד עושה השני	אונן עושה ראשון			

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

האם אשה מביאה פסח שני?		איזה סוג אנשים ונשים		
פסוקים	דין	<u>נשים:</u> זבות, מצורעות, נדות וטמאות ועוד	<u>גברים:</u> טמא או רחוקה זבין, מצורעים, בועלי נדות	
מצטרפות לחבורה	רשות	לא	כן	רבי יהודה
אפילו יחיד	חובה	כן	כן	רבי יוסי
אסור	לא מקריבות	לא	כן	רבי שמעון
מצטרפות לחבורה	רשות	לא	כן	רבי אלעזר סובר כרבי יהודה

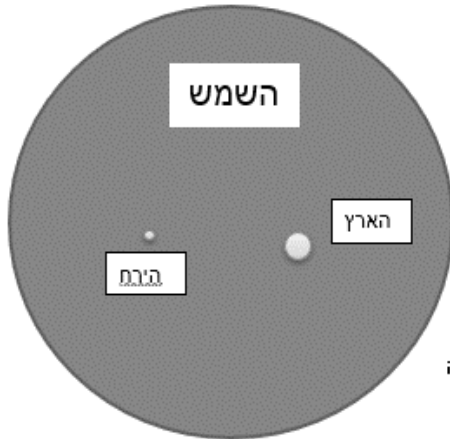
פסוק עבור כרת א' חדל להיות הפסח ונכרתה פסוק עבור לכרת ב' קרבן ה' לא במועדו...חטאו	האם פסח שני הוא רגל בפני עצמו?	גר שהתגייר או קטן שגדל בין פסח ראשון לפסח שני ולא הביא פסח שני האם חייב כרת?	האם יש כרת?		
			פסח שני	פסח ראשון	
חדל בראשון חייב, גם שני חייב כרת ב": מנדף הוא מברך	כן שני לא תלוי בראשון	חייב כרת	כן אבל רק כרת אחד	כן	רבי

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

לומדים ק"ו: מה מברך כרת גם פסח שני כרת.					
חדל מראשון, אז חייב שני כרת ב": מגדף אינו מברך לומדים ק"ו: מה פסח שני כרת גם מברך כרת	לא שני תשלומין של ראשון לא מתקן ראשון	לא חייב כרת	לא	כן	רבי נתן
חדל מראשון אז חייב שני בגלל שלא הביא את הראשון כרת ב': כנ"ל רבי נתן	שני תקנה של ראשון	לא חייב כרת	אין חייב בראשון עד שעבר פסח שני		רבי חנניא
			פסח ראשון	פסח שני	
			רק כרת אחד לפי כולם	חזיר בזה ובזה	
			לא חייב כרת לפי אף אחד (מביא רק הטאת אחת)	שגג בזה ובזה	
			רבי ורבי נתן חייבים רבי חנינא פוטר	חזיר בראשון ושגג בשני	
			רבי חייב רבי נתן ורבי חנינא פוטרם	שגג בראשון וחזיר בשני	

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

דף צ"ג: - דרך רחוקה (זמן הליכה של אדם, משך היום ומחלף השמש ברקיע)
תשובה לשאלה: מדוע בעת לקוי ירח נראה הירח בגודל של השמש כאשר הוא הרבה יותר קטן?

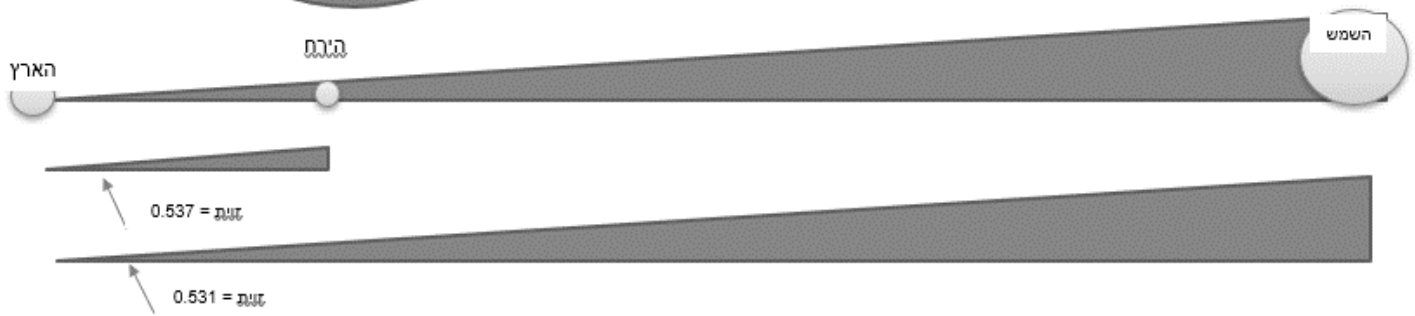

זווית (במעלות)	מרחק מן הארץ	קוטר (ק"מ)	
0.531	150,000,000	1,390,000	השמש
0.537	ממוצע 384,000	3,600	הירח
-	-	12,756	כדור הארץ

צד ממול לזווית לחלק לצד על יד הזווית $\sin x =$

קוטר לחלק מרחק $\sin x =$

כמעט זהה $\left\{ \begin{array}{l} 0.531 = \text{עבור השמש מן הארץ} \quad \sin x = 150,000,000 \text{ לחלק } 1,390,000 \\ 0.537 = \text{עבור הירח מן הארץ} \quad \sin x = 384,000 \text{ לחלק } 3600 \end{array} \right.$

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

דף צ"ו – סוגית הבדליי פסח מצרים לעומת פסח לדורות, ריבוי ומיעוט פסוקים ולימודים ודיוקים: לפי מהלך הגמרא.

#	מקום	פסוק ודיוק
1	שמות י"ב ג'	דברו אל כל עדת ישראל לאמר <u>בעשר</u> להודש <u>חזה</u> וייקחו להם איש שח לבית שח לבית.
2	שמות י"ב ו'	והיה לכם <u>למשמרת</u> עד ארבעה עשר יום להודש <u>חזה</u> ושחמו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים
3	במדבר כ"ח ב'	צר את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לחמי ריח ניהוה <u>תשמרו</u> להקריב לי במועדו
4	שמות י"ג ה'	והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני...ועבדת את העבדה <u>חזאת</u> בחדש <u>חזה</u> .
5	שמות י"ב ה'	ואכלו את הבשר בלילה <u>חזה</u> צלי אש ומצות על מדרים יאכלו
6	שמות י"ב מ"ח	וכי יגור אתך גר ושה פסח לח' המוללו כל זכר ואז יקרב לעשותו והיה כאזרח הארץ וכל ערל לא יאכל <u>בו</u>
7	שמות י"ב מ"ג	ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת <u>חקת</u> הפסח כל בן נכר לא יאכל <u>בו</u>
8	שמות י"ב מ"ח	תושבת ושכיר לא יאכל <u>בו</u>
9	שמות י"ב מ"ד	וכל עבד איש מקנת כסף ומלת אתו אז יאכל <u>בו</u>
10	במדבר ט' י"ב	לא יישארו מומנו עד בקר ועצם לא ישברו בו ככל <u>חקת</u> הפסח יעשו <u>בו</u>
11	משות י"ב ט'	אל תאכלו <u>ממנו</u> נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו

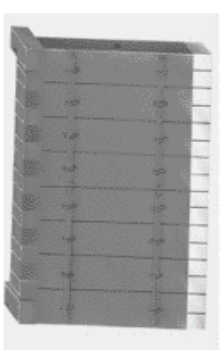
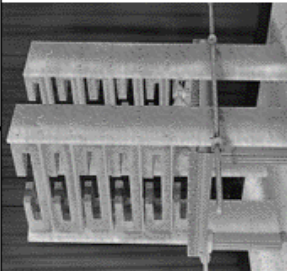
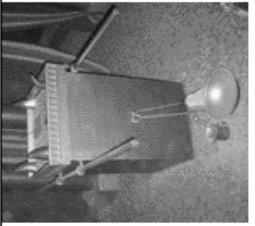
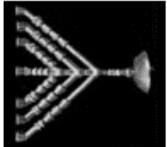
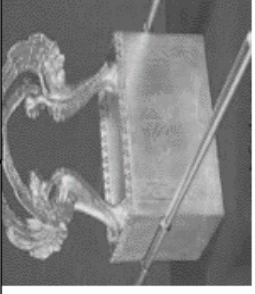
	נושא	פסח מצרים	פסח דורות	אחרים	פסוק	למוד	סוג	הערות
א	לקיחה בעשור בנימן?	כן	לא		1	זה	מיעוט	רק מצרים ולא דורות
	ביקור ארבע ימים?	כן	לא	-	2	הזה	מיעוט	הוא אמינא בלבד
ב	ביקור ארבע ימים?	כן	?	כן תמיד	2, 3	תשמרו, לשמרת שווה	גזירת שווה	שאלה: הרי רואים שפסח דורות צריך ביקור 4 ימים כמו תמיד
	ביקור ארבע ימים?	כן	?	לא פסח שני	4	הזה	מיעוט	שלב ביניים: רק פסח ראשון ולא שני דומה לפסח דורות רק יום אחד. (ותמיד יש למוד מיוחד לכן חייב)
ג	שאר עבודות כולל ביקור ארבע ימים?	כן	כן כולל ביקור	לא פסח שני	4	ועבדת	ריבוי	מסקנה: כל עבודות של פסח מצרים כולל ביקור ארבע ימים כן עושים בפסח דורות.
	האם אוכלים בלילה?	כן	?		6	הזה	מיעוט	הוא אמינא בלבד...בוודאי מופרך
ד	האם אוכלים בלילה?	כן	כן		4	ועבדת	ריבוי	בוודאי אוכלים פסח דורות בלילה כמו פסח מצרים ומיעוט זה לדברים אחרים (הצותלילה אחד)
	ערל מביא פסח?	לא	כן		6	בו	מיעוט	הוא אמינא בלבד

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

	מסקנה	ריבוי	ועבדת	4		לא	לא	ערל מביא פסח?	
	מסקנה... ומה עושים עם כו? רק פסח לא, תרומה כן	מויעזט	בו	6	כן לפסח ופרור	-	-	מצה ומרור לערל?	
ה	הוי אמינה בלבד	מויעזט	בו	7		כן	לא	מומרובן נכר פסח?	
	מסקנה	ריבוי	ועבדת	4		לא	לא	מומרובן נכר פסח?	
	מסקנה... ומה עושים עם כו... לתרומה	מויעזט	בו	7	כן אוכל תרומה	-	-	אכילת תרומה מומר?	
ו	הוי אמינה	מויעזט	בו	8		כן	לא	תושב ושכור מותר?	
	מסקנה	ריבוי	ועבדת	4		לא	לא	תושב ושכור מותר?	
	מסקנה... ומה עושים עם מיעוט "כו"... לתרומה	מויעזט	בו	8	כן אוכל תרומה	-	-	המרת דת לתרומה?	
ז	הוי אמינה רק מצרים ולא דורות	מויעזט	בו	9		לא	כן	מילת עבד לקרבן פסח?	
	מסקנה גם לדורות	ריבוי	ועבדת	4		כן	כן	מילת עבד לקרבן פסח?	
	מסקנה... ומה עושים עם מיעוט "כו"... לתרומה	מויעזט	בו	6	כן אוכל תרומה	לא	לא	מילת עבד צריך לתרומה?	
ח	הוי אמינה	מויעזט	בו	10		כן	לא	שבירת עצמות מותר?	
	מסקנה גם לדורות	ריבוי	ועבדת	4		לא	לא	שבירת עצמות מותר?	
	מסקנה: כו בא למעט פסח פסול שמותר לשבור	מויעזט	בו	8	מותר לשבור פסח פסול	-	-	פסח פסול מותר לשבור?	
ט	הוי אמינה	מויעזט	ממנו	11		לא	כן	אסור אכילת נא?	
	מסקנה גם לדורות ... ומה עושים עם מיעוט ממנו... דרבה אמר רבי יצחק	ריבוי	ועבדת	4		כן	כן	איסור אכילת נא?	

? סיפורי הסגירות - מסנת פסחים ?

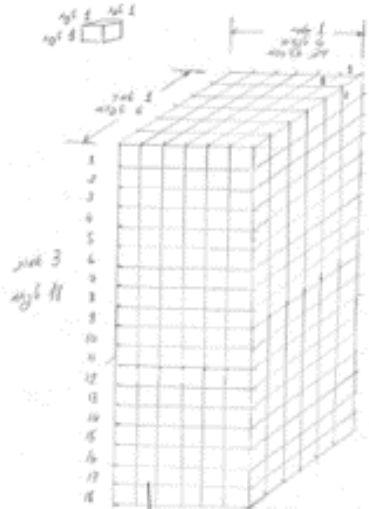
קרשים	שלחן הזהב	מזבח הזהב	מנורה	ארון																																																																														
																																																																																		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 10%;">פרטי הקרשים</th> <th style="width: 10%;">משקל</th> </tr> <tr> <td>משקל</td> <td>133 ק"ג</td> </tr> <tr> <td>48 קרשים</td> <td></td> </tr> <tr> <td>10 על 1.5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>0.2 כפול</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2 בריחים</td> <td>114</td> </tr> <tr> <td>1 בריח תיכון</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>40 טבעות</td> <td>?</td> </tr> <tr> <td>סה"כ: ק"ג</td> <td>304</td> </tr> <tr> <td>סה"כ: כיכר</td> <td>6</td> </tr> </table>	פרטי הקרשים	משקל	משקל	133 ק"ג	48 קרשים		10 על 1.5		0.2 כפול		2 בריחים	114	1 בריח תיכון	57	40 טבעות	?	סה"כ: ק"ג	304	סה"כ: כיכר	6	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 10%;">פרטי השלחן</th> <th style="width: 10%;">משקל</th> </tr> <tr> <td>1 על 2 אמות על טפח</td> <td>0.7 ק"ג</td> </tr> <tr> <td>2 טעיפיקושות: 21</td> <td>51</td> </tr> <tr> <td>על 10 על עובי</td> <td></td> </tr> <tr> <td>עובי=0.2 ס"מ?</td> <td></td> </tr> <tr> <td>זר סביב</td> <td>?</td> </tr> <tr> <td>2 מוטות באורך 3 אמות</td> <td>2.7</td> </tr> <tr> <td>סה"כ: ק"ג</td> <td>54.4</td> </tr> <tr> <td>סה"כ: כיכר</td> <td>1.1</td> </tr> </table>	פרטי השלחן	משקל	1 על 2 אמות על טפח	0.7 ק"ג	2 טעיפיקושות: 21	51	על 10 על עובי		עובי=0.2 ס"מ?		זר סביב	?	2 מוטות באורך 3 אמות	2.7	סה"כ: ק"ג	54.4	סה"כ: כיכר	1.1	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 10%;">פרטי המזבח</th> <th style="width: 10%;">משקל</th> </tr> <tr> <td>2 קירות 1 על 2</td> <td>29 ק"ג</td> </tr> <tr> <td>2 קירות 1 על 1</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>גב ולמטה</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>זר סביב</td> <td>?</td> </tr> <tr> <td>2 מוטות באורך 3 אמות</td> <td>2.7</td> </tr> <tr> <td>סה"כ: ק"ג</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>סה"כ: כיכר</td> <td>1.13</td> </tr> </table>	פרטי המזבח	משקל	2 קירות 1 על 2	29 ק"ג	2 קירות 1 על 1	13	גב ולמטה	13	זר סביב	?	2 מוטות באורך 3 אמות	2.7	סה"כ: ק"ג	57	סה"כ: כיכר	1.13	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 10%;">משקל</th> <th style="width: 10%;">סה"כ: ק"ג</th> </tr> <tr> <td>משקל</td> <td>51</td> </tr> <tr> <td>סה"כ: כיכר</td> <td>1</td> </tr> </table>	משקל	סה"כ: ק"ג	משקל	51	סה"כ: כיכר	1	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width: 10%;">חלק מן הארון</th> <th style="width: 10%;">משקל</th> </tr> <tr> <td>ארון זהב חיצוני</td> <td>98 ק"ג</td> </tr> <tr> <td>ארון זהב פנימי</td> <td>82</td> </tr> <tr> <td>הטבעות</td> <td>21</td> </tr> <tr> <td>הכפורת</td> <td>927</td> </tr> <tr> <td>הכרובים</td> <td>830</td> </tr> <tr> <td>למ"ד רצפת זהב טפח</td> <td>930</td> </tr> <tr> <td>סה"כ: ק"ג</td> <td>2885</td> </tr> <tr> <td>סה"כ: כיכר</td> <td>56 ככר</td> </tr> </table>	חלק מן הארון	משקל	ארון זהב חיצוני	98 ק"ג	ארון זהב פנימי	82	הטבעות	21	הכפורת	927	הכרובים	830	למ"ד רצפת זהב טפח	930	סה"כ: ק"ג	2885	סה"כ: כיכר	56 ככר
פרטי הקרשים	משקל																																																																																	
משקל	133 ק"ג																																																																																	
48 קרשים																																																																																		
10 על 1.5																																																																																		
0.2 כפול																																																																																		
2 בריחים	114																																																																																	
1 בריח תיכון	57																																																																																	
40 טבעות	?																																																																																	
סה"כ: ק"ג	304																																																																																	
סה"כ: כיכר	6																																																																																	
פרטי השלחן	משקל																																																																																	
1 על 2 אמות על טפח	0.7 ק"ג																																																																																	
2 טעיפיקושות: 21	51																																																																																	
על 10 על עובי																																																																																		
עובי=0.2 ס"מ?																																																																																		
זר סביב	?																																																																																	
2 מוטות באורך 3 אמות	2.7																																																																																	
סה"כ: ק"ג	54.4																																																																																	
סה"כ: כיכר	1.1																																																																																	
פרטי המזבח	משקל																																																																																	
2 קירות 1 על 2	29 ק"ג																																																																																	
2 קירות 1 על 1	13																																																																																	
גב ולמטה	13																																																																																	
זר סביב	?																																																																																	
2 מוטות באורך 3 אמות	2.7																																																																																	
סה"כ: ק"ג	57																																																																																	
סה"כ: כיכר	1.13																																																																																	
משקל	סה"כ: ק"ג																																																																																	
משקל	51																																																																																	
סה"כ: כיכר	1																																																																																	
חלק מן הארון	משקל																																																																																	
ארון זהב חיצוני	98 ק"ג																																																																																	
ארון זהב פנימי	82																																																																																	
הטבעות	21																																																																																	
הכפורת	927																																																																																	
הכרובים	830																																																																																	
למ"ד רצפת זהב טפח	930																																																																																	
סה"כ: ק"ג	2885																																																																																	
סה"כ: כיכר	56 ככר																																																																																	
חלק מן מידות: על פינה מבוסס התשובות																																																																																		
<ul style="list-style-type: none"> ■ אמה (לפי דעת רבי מאיר) = 6 טפחים ■ 1 טפח = 8 ס"מ לפי רבי חיים נאה ■ אצבע = 2 ס"מ ■ נפח של מלבן = אורך כפול רחב כפול עובי ■ נפח של מעגל = אורך כפול שטח המעגל = אורך כפול 3.14 כפול רדיוס כפול רדיוס ■ עובי ציפוי כלי המשכן לפי צמח צדק בשם אדמו"ר הזקן = 2 ס"מ = 2 מ"מ ■ ככר קדש = 51 ק"ג 																																																																																		
<p>דברי הרב: קטע משיחת ש"פ פקודי, רשימת השומעים בלתי מוגה, תת"מ, התשע"ב, ע" 1131.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. כמות הזהב שהיו צריכים לעשות המשכן - היא לכל הפחות כפליים מכל כמות הזהב שנאסף בנדבת המשכן 2. ואין צורך לעשות חשבון מדויק כדי להגיע למסקנה זו - די בהשערה בעלמא, כאשר חושבים לראש אודות כל הדברים שנעשו מזבח: מנורת זהב שמשקלה ככר שלם לא מנורה קטנה בלבד כפורת זהב, ארון אמהיים וחצי ארונו מצופה זהב, שולחן ומזבח מצופים זהב, ונוסף להם - ארבעים ושמונה קרשים מצופים זהב, קרשים גדולים ביותר עשר אמות אורך הקרש ואמה וחצי האמה רוחב הקרש ו"שמה יכלים לשער את גודל כמות הזהב שהיו צריכים לכל הקרשים (זאת - גם אם לא ציפו את חלק הקרש שהיה צמוד לקרש השני) ומכיון שכן, פשיטא שכמות של עשרים ותשעה ככר ופחוטרות בלבד לא הספיקה לכל דברים אלו. 3. ובודאי היה צורך להוסיף כהנהגה, לכל הפחות עוד עשרים ותשעה כיכר זהב, כדי שיוכלו לעשות את כל הדברים המכריזים לעיל. 																																																																																		
<p>דוגמאה של חשבון: נחשב משקל הזהב על הבריחים מלבד הבריח התיכון שעל גבי הקרשים. ראה תמונה למעלה.</p> <p>חישוב זה מבוסס על קוטר של מוט עץ בקוטר של 1 טפח דהיינו 8 ס"מ כמו בארון (על פי רב א, לנדאו) ועובי ציפוי של 0.2 ס"מ.</p> <p>אורך הציפוי או צימור זהב שכיסה את המוטות הם 40 מטרך 48 קרשים היו להם סוג זה של בריח. מכיון שרוחב כל קרש הוא 1.5 אמות לכן סה"כ אורך של 40 קרשים הוא: 40 x 1.5 = 2880 ס"מ</p> <p>משקל של צורת זהב שבה עבר בריח של קרש = נפח זהב דהיינו 19.32 גרם לפנח של ס"מ על ס"מ על ס"מ</p> <p>בא נחשב: הפנח של הזהב על בריח = אורך הצנרת כפול רדיוס הבריח עם הציפוי בריבוע פחות רדיוס הבריח ללא הציפוי בריבוע כפול 3.14 = 4.1 כפול 4) כפול 4) כפול 3.14 כפול 2880 ס"מ = 2200 נפח זהב כפול משקל סגולי של זהב = 7200 כפול 19.32 = 57600 גרם או 57 ק"ג זהב.</p>																																																																																		

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

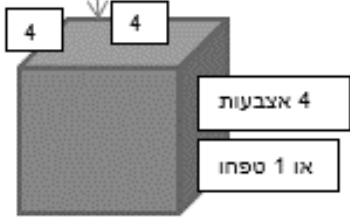
דף ק"ט - סוגית רביעית

שאלה: כמה אצבעות ישנם ברביעית?	
40 סאה של מי מקווה מכיל אדם בינוני במידות אלה 1 אמה רחב על 1 אמה עובי על 3 אמה גבוה	
מידות נפח נוזלי	מידות נפח מוצקי
1 סאה = 6 קבים	1 אמה = 6 טפחים
1 קב = 4 לוג	1 טפח = 4 אצבעות
1 לוג = 4 רביעיות	
אז: 1 סאה = 96 רביעיות	אז 1 אמה = 24 אצבעות
לכן 40 סאה = 40 כפול 96 = 3840 רביעיות	לכן 1 אמה עבה על 1 אמה עובי על 3 אמה גבוה הוא 24 אצבעות כפול 24 כפול 24 כפול 3 כפול 3 סה"כ 41,472 אצבעות משולשות
אם 3840 רביעיות שווה 41,472 אצבעות משולשות אז 1 אצבע משולש = 10.8 אצבעות משולשות עכשיו: 10.8 אצבעות משולשות הוא זהה ל- 2 אצבעונים על 2 אצבעונים על 2.7 אצבעונים שהוא: 2 אצבעונים על 2 אצבעונים על 2 ועוד חצי אצבעון ועוד חמישית אצבעון	

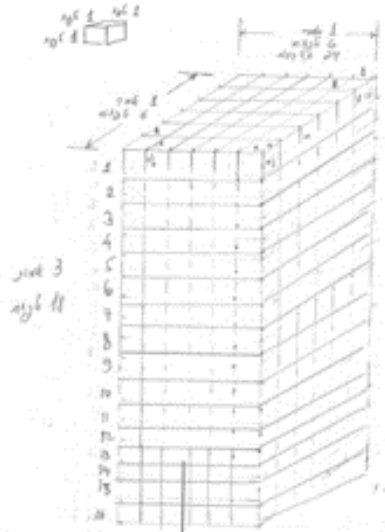
40
סאה

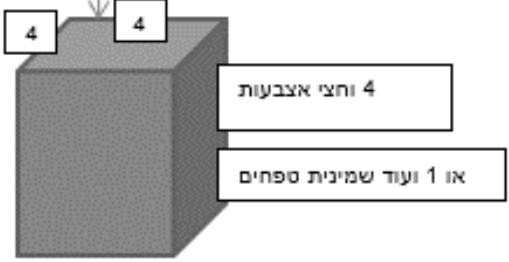
גבוה
מחולק
18

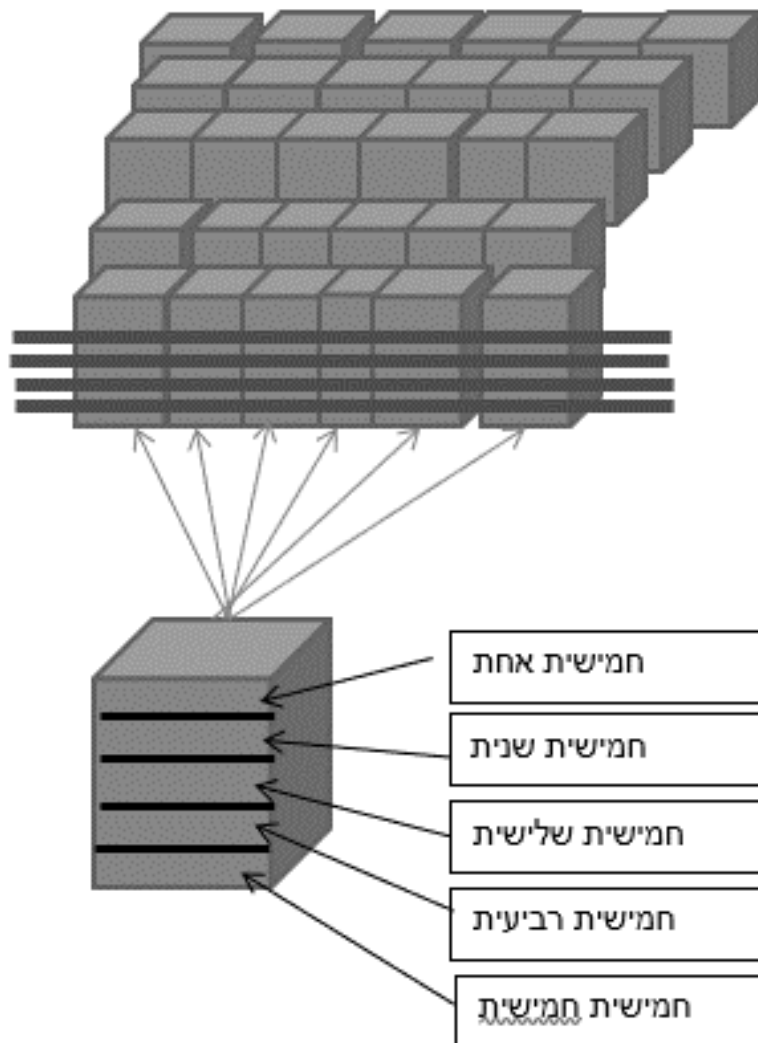
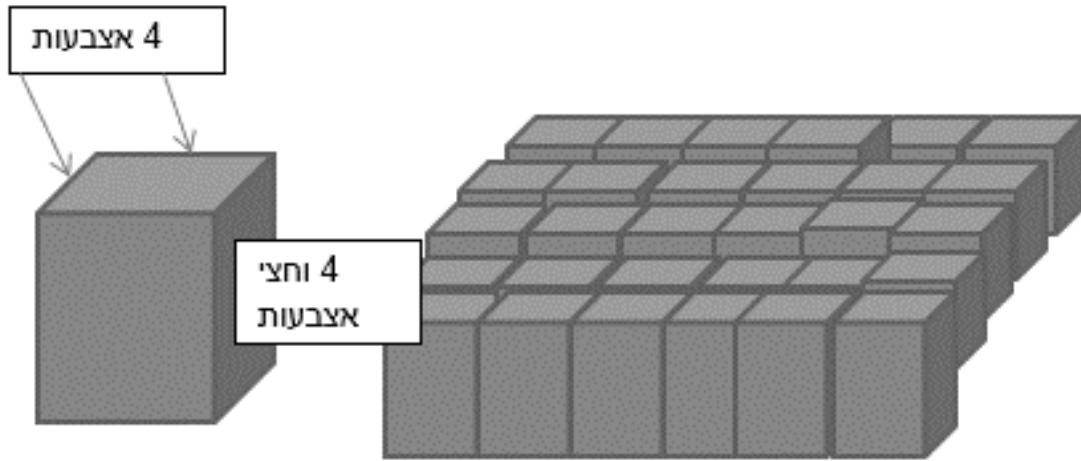
40
סאה

גבוה
מחולק
16

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

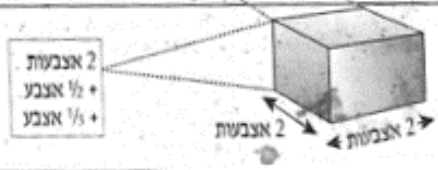
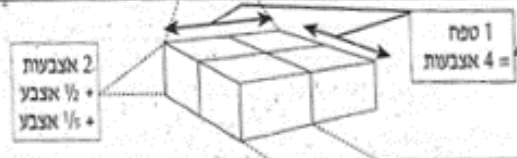
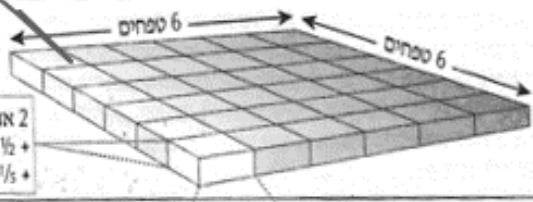

~ סיכומי הסוגיות - מנסת פסחים ~

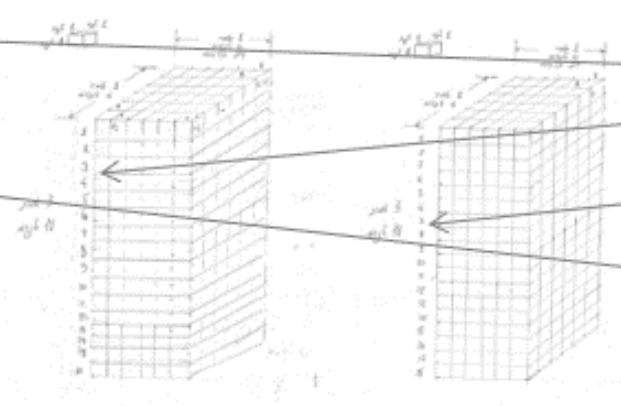
יש לנו 36 קוביות,

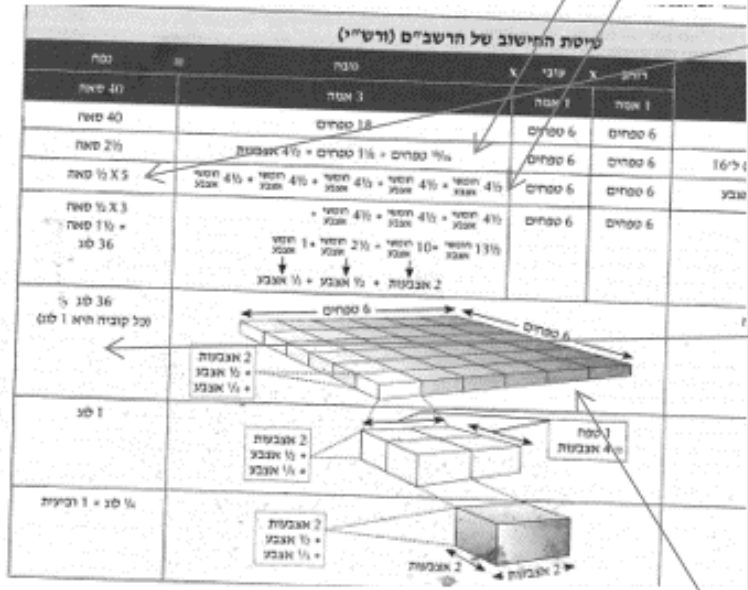
בא נסתכל רק על 1 שהוא

שיטת החישוב של הרשב"ם (ורש"י)					
מנחה	=	נובה	עובי X	רוחב X	פעולה
40 סאה		3 אמה	1 אמה	1 אמה	
40 סאה		18 ספחים	6 ספחים	6 ספחים	1. המר לספחים
2½ סאה		4½ אצבעות + 1½ ספחים + ¼ ספחים	6 ספחים	6 ספחים	2. חלק נובה (וממילא גם נפת) ל-16
5 X ½ סאה		4½ חושי אצבע + 4½ חושי אצבע + 4½ חושי אצבע + 4½ חושי אצבע	6 ספחים	6 ספחים	3. המר נובה (ונפת) לחושי אצבע
3 X ½ סאה 1½ סאה לוג 36		4½ חושי אצבע + 4½ חושי אצבע + 4½ חושי אצבע = 13½ חושי אצבע 10 חושי אצבע + 2½ חושי אצבע + 1 חושי אצבע = 13½ חושי אצבע 2 אצבעות + ½ אצבע + ½ אצבע	6 ספחים	6 ספחים	4. יורד ½ מהנובה (והנפת) כך שנתרים ¼
36 לוג ⅓ (כל קוביה היא 1 לוג)					5. תרשים גראפי של הנובה
1 לוג					6. קח ¼ של הנפת בצעד 5
¼ לוג = 1 רביעית					7. קח ¼ הנפת בצעד 6

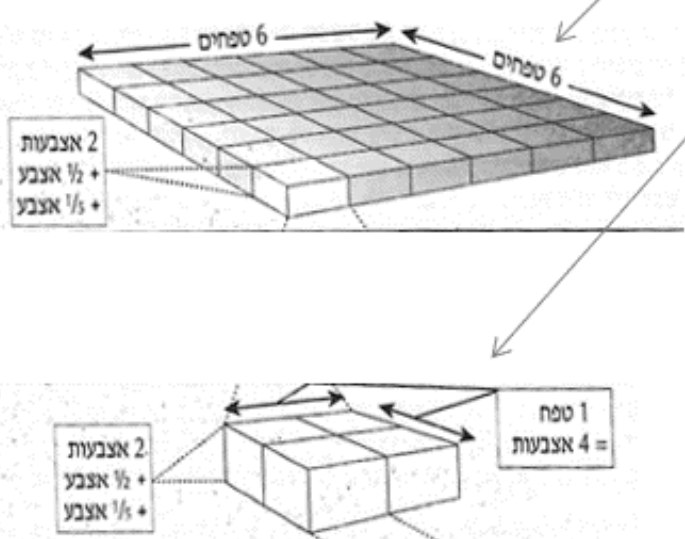

~ סיכומי הסוגיות – מסכת פסחים ~

מידות נזלים	מידות מוצקים	רש"י ד"ה:
40 סאה ←		אמה על אמה ברום שלש אמות
40 לחלק 16 ←		...מחזיקין ארבעים סאה חלקוהו תחילה כולו ברומו שלש אמות
		יש בהן שמונה עשר טפחים חלקוהו ל-16 חלקים ותמצא לכל חלק וחלק טפח וחצי אצבע
		ומחזיק אחד מ-16 ב-40 סאה כמה הן 2 וחצי סעה טפח וחצי אצבע כמה חומשי אצבעות הן 22 וחצי חמישיות
		כי הטפח הוא 20 חומשים ו (עוד) חצי אצבע הוא עוד 2 חומשים וחצי (חומשים) חלק 22 חומשים וחצי לחמשה חלקים
		תמצא בכל חלק ד' חומשין וחצי חלק 2 סאה וחצי סאה לחמשה חלקים
		תמצא בכל חלק חצי סאה נמצא 4 חומשין וחצי חומש מחזיק חצי סאה
		ועד 4 חומשין וחצי חומש מחזיק חצי סאה
		ועוד 4 חומשין וחצי חומש מחזיק חצי סאה
		נמצא כל אמה ברום י"ג חומשין וחצי חומש מחזיק סאה וחצי סאה חשוב סאה וחצי סאה ללוגין תמצא לוגין 36
		כיצד סאה וחצי סאה תשעה קבין ששה קבין לסאה
		קב הוא 4 לוגין הרי 36 לוגין בכלי אמה על אמה ברום י"ג חומשים וחצי חומש
		חלוק הכלי באורך ורוחב לטפחים תמצא האמה על אמה 36 טפחים בטפח על טפח שהאמה הוא 6 טפחים
		וכתחלקנו לאורכו ברצואת שהן רחבות טפח תמצא בו 6 רצועות
		כל אחת ואחת רחבה טפח וארכה ששה
		חלוק כל רצועה לארכה לשש
	תמצא בשש רצועות 36 טפחים בטפח על טפח ומחזיק 36 לוגין נמצא כלי שהוא טפח על טפח ברום י"ג חומשים וצי' חומש מחזיק לוג	
	וטפח 4 אצבעות חלוק ארבע אצבעות על ארבע אצבעות שתי וערב ל-4	

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

	 <p>The diagram shows a 6x6 grid of bricks. The top and right edges are labeled '6 טפחים'. A 2x2 section of the grid is highlighted with a box containing the text: '2 אצבעות + 1/2 אצבע + 1/5 אצבע'. Below the grid, a smaller 2x2 section is shown with a box containing '1 טפח = 4 אצבעות'. Arrows point from the text in the right-hand column to the corresponding parts of the diagram.</p>	<p>נמצא כל רביעית אצבעים על אצבעים</p> <p>נמצא כל אצבעים על אצבעים ברום י"ג חומשים וחצי חומש מחזיק רביעית הלוג</p> <p>חושב י"ג חומים וחצי ותמצא בהן אצבעים וחצי אצבע וחומש אצבע</p>
--	---	---

פסחים דף קי"ז, פלפול בתיבת הללוי-ה

מאת ראש הכולל הרה"ג יחזקאל כהן שליט"א

פרק קי"א שבספר תהלים הוא פרק חביב ומיוחד, ובכמה דברים, אף שלכאורה הם נראים רק פרטים חיצוניים ושוליים אבל לאמתו של דבר משקפים המה את החביבות והיחידות שבפרק, ובה נתמקד להלן, ואלה הם סממניה: א. הוא נאמר ב"הללוי"⁵. ב. "זה המזמור נאמר בא"ב. ובכל פסוק שני אותיות ובבי פסוקים אחרונים ג' אותיות" (הכותרת שנכתב מעל הפרק)⁴ ולא חסר בו שום אות מאותיות הא"ב. וכל זאת הוא (בגלל תוכנו או) בנוסף לתוכנו העשיר והמיוחד שבעשרת פסוקי הפרק.

ב. המיוחד ב"הללוי"

תחילת וראש הפרק הוא בתיבת "הללוי"⁵. יחודו של מזמור שנאמר בו הללוי מבואר הוא במסכת פסחים (ק"ז, א): "אמר ריב"ל, בעשרה מאמרות (לשונות שונים)⁶ של שבח נאמר ספר תהלים; בניצוח (הכוונה למזמורים הפותחים ב'למנצח'), בניגון, במשכיל, במזמור, בשיר, באשרי, בתהילה, בתפלה, בהודאה, ובהללוי. גדול מכולן –

שכן פעולתו היא ע"ד הפעולה של התורה" (ובהערה 39): "וי"ל שזהו מה שביקש דוד (מדרש תהלים בתחלתו) ש"יהיו קורין בהן (בתהלים) ונוטלין שכר עליהם כנגעים ואהלות" - היינו, שהפעולה שע"י אמירת תהלים תהי ע"ד הפעולה שע"י תורה".

⁴ וכ"כ רש"י (וכו"כ מפרשים) על תהלים "מזמור זה הוסד באלף בית אות אחד בראש הפסוק ואחד באמצעותיו וכן כלם מאל"ף ועד תי"ו".

⁵ "כ"ד פעמים (בג"י דוד) כתיב הללוי בתהלים".

⁶ בירושלמי סוכה פ"ג ה"י כתוב "בעשרה לשונות של שבח" המהרש"א כתב ש"נקט האי לישנא [מאמרות], ע"ש שבעשרה מאמרות נברא העולם וקדושות בכ"מ עשר הן, הן למעלה וגם למטה, כמפורש בריש מסכת כלים בחידושינו, והעשירי קודש מכולם. וז"ש כאן דהללוי גדול מכולם וק"ל" ועיין ב"עיון יעקב".

הללוי' שכולל שם ושבח בבת אחת" כלומר במילה אחת כלולה השם של הקב"ה (י-ה) ושבח (הללו)⁷.

וכיוצא בזה אנו רואים בהגדה של פסח, כשאנו אומרים בשיא ההגדה, אחרי הסיפור של יצי"מ והנסים וכו' וכו', מגיעים לפסגה... ש"לפיכך אנחנו חייבים להודות, להלל, לשבח, לפאר, לרומם, להדר, לברך, לעלה ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו, הוציאנו מעבדות לחירות וכו' לגאולה ונאמר לפניו הללוי". ומובא בהגדת הרבי: "לפיכך - שהוציא אותנו וגאלנו - אנחנו חייבים להודות כו' - ט' שבחים (כ"ה לגירסתנו במשנה שבבלי, מח"ו. מהרי"ל מט"מ בשם הרוקח. תויו"ט פסחים שם ס"י הרש"ר) - לפניו הללוי - "כנגד עשר לשונות של שבח שאמר דוד בתהלים וגדול מכולם הללוי שכולל שם ושבח בבת אחת (פסחים קיז, א, מח"ו)".

ואפשר לראות את הפלאת מעלת אמירת "הללוי" מדוד מלך ישראל בעצמו כדאמר בגמרא ברכות (ט, סע"ב): "אמר ר' יהודה בריה דר' שמעון בן פזי: ק"ג פרשיות אמר דוד ולא אמר הללוי, עד שראה וכו' אמר הללוי". שנאמר (תהלים קד) ... ברכי נפשי את ה' הללוי". שרק בפרשה חשובה ומיוחדת שלא נמצא בכל הק"ג פרשיות, רק אז אמר לראשונה הללוי.

בדיוק לשון חז"ל שאמרו: "גדול שבכולם הללויה, שכולל שם ושבח בבת אחת", האיר בבן יהוידע (לפסחים שם) "הקדים שם לשבח מפני הכבוד אע"ג דבתיבת הללויה נרמז השבח קודם השם"⁸.

³ ויש אומרים שהללוי הוא חוץ מעשרה הלשונות ומדייקים בלשון גדול מכולם ולא גדול מכולם (ראה במפרשים על "עין יעקב").
⁸ אבל ראה לקמן שבשבח עצמו (הללו) יש בו גם שם וא"כ מתאים להקדים שם לשבח.

ואף רמז נאה מצא בכתוב (שהללוי גדול מכולן מפני שיש בו שם ושבח בבת אחת) וז"ל: "וני"ל בס"ד רמז הכתוב 'הללויה כי טוב זמרה אלקינו' פירוש הללויה הוא טוב מכולם יען כי כולל זמרה הוא השבח וגם שם אלקינו שהוא שם י"ה ולכן הוא כי טוב מכולם".

ג. המשמעות של הללוי' - שם ושבח בבת אחת

ומהו משמעותו של שם ושבח בבת אחת. הנה המהר"ל מפראג בגבורות ה' (פס"א) ביאר "כי מצד שהוא כולל שעשה עמנו טובות בשנוי הטבע ושנוי מנהגו של עולם, ואלו טובות אי אפשר לעשותם שום מלאך או שאר נברא רק הוא יתברך, ולפיכך ההלול הזה הוא לשמו דוקא. וזה כי חידוש מנהגו של עולם ושנוי הטבע מיוחד אל אמיתת שמו יתברך, מפני שהוא יתברך נבדל מן העולם ואין לו התלות בעולם לכך הוא משנה את העולם ברצונו ומחדש בו אותות ונפלאות, ובזה הוא מיוחד מכל הנבדלים לשנות טבע העולם, לכך שינוי הטבע ומנהגו של עולם מיוחד אל שמו יתברך בעצמו אשר הוא יחיד בעולם עושה מצד שהוא נבדל מן העולם. ושאר נבדלים מצד שהם מתייחסים אל העולם שהרי הם חלק העולם אינם פועלים שינוי כלל. אבל השם ית' אשר הוא נבדל מן העולם הוא שפועל בו ברצונו. ולפיכך שם הללוי נאמר על שם שהוא יתברך מתהלל בהלול הראוי לשמו והיינו במה שהוא מחדש אותות ומופתים, שזה בודאי שייך לשמו דוקא.

אמנם תמצא הללוי גם כן כאשר ההלול אינו בחדוש אותות ומפותים יוצאים ממנהגו של עולם, שהרי תמצא פסוקי דזמרה שמסיים ומתחיל בהללוי אף על גב דשם אינו נאמר על שינוי מנהגו של עולם, דזה אין קשיא דגם הפעולות אשר נאמרו שם מתייחסים

לשם ולא אל זולתו, ולפיכך שם גם כן הוא כולל שם ושבח להודיע כי השבח הזה מיוחד לשמו יתברך". (עיי"ש שהאריך עוד בזה).

ואח"כ מוסיף המהר"ל: "וגם יש שם [בגמרא] מי שפיי שם הללוי הוא מהולל בהילולים הרבה⁹, וזה מפני שהוא ית' כו' לא תוכל ליחס אליו שבח אחד מיוחד שא"כ היה מיוחד בדבר מה, והוא ית' נבדל מכל ואינו מהולל בדבר מיוחד ולפיכך יש בו כל ההילולים, וזה לשון הללוי שהוא מהולל בהילולים רבים, למר דמפרש לשון הללוי שכולל שם ושבח עדיף ליה לשון זה שמורה הלול זה שמגיע עד שמו יתברך, ולמר עדיף מה שבו כל השבחים".

ובנתיבות עולם (נתיב העבודה פט"ז) מקצר ועולה כך: ש"שאר השבחים אינם מורים על אמיתתו יתברך, אבל השבח הנזכר בהללוי מורה על אמיתת עצמו יתברך, ולכן חתם בסוף שם יה, כי הילול הזה מורה על אמיתתו יתברך".

ויומתקו הדברים ביותר עם מה שכתב בסידור שער השמים (להשל"ה סוף "אשרי"): "הללוי, תיבה זו חשובה מאד יש בה אותיות שם הוי"ה, גם הללויה עולה כמנין אדניי וכמנין אהי"ה, וכן הללויה עולה מנין אלהים, וצירוף אלו השמות הם גי' יחודים וכו"¹⁰.

דעת המוסר

⁹ עיי' במהרש"א שם, "והכוונה דדרך המקרא כשרוצה להפליג איזה ענין בריבוי הכמות או האיכות מצרף לזה שם יה. כמו שלהביה, מאפליה, זה לפי שני שם יה מצורף להללו מורה שהוא בהפלגה בהילולים הרבה" (לשמוע בלימודים לפסחים שם)

¹⁰ בחידושי חת"ס (על הש"ס שם ומובא בכ"מ משמו) הסביר מה שאמרו "גדול שבכולן הללוי" שכולל שם ושבח בבי"א וז"ל "טרם נבוא אל המכוון מה שחנני ה', דע קורא משכיל כי אלו הד' שמות אהיה הויה אדני אלהים ב"ה ובי"ש הגדול הכוללי המרכבה גי' שלהם קצח וכשמשיעיים הצינורות מזה לזה במילאותם יורד שפע וברכה לישראל ועיי"כ פסח גי' קמח ע"ש דודי חמק עבר בזרוע נטווי והגביהם לנון שערי קדושה מנון שערי טומאה ונגד זה נזכר נון פעמים יציאת מצרים בתורה. וכשתצרף נ עם פסח נעשה פנחס שהוא אליהו שאנו מצפיי בלילה הזה ביותר לבשר על גאולה עתידה ופנחס גי' קצ"ח ולכן אברהם בן קי ושרה

ובזוהר הק' בפרשת ויחי (רלב, ב) שמבאר את המילה הללויי אומר "בוא ראה, הללויי, כאן יש שבח עליון של אדון הכל, מקום שלא שולטת בו העין לדעת ולהסתכל, [מקום] שהוא טמון של טמונים, ומי הוא י"ה, שם עליון על הכל.

ומשום כך הללויי שבח ושם כאחד, כלולים כאחד וכאן סתום דבר, שאמר הללויי ולא אמר מי הללויי, למי אמרו הללו, אלא כמו שי"ה סתום כך השבח שמשבחים סתום, אלו שמשבחים לא ידענו מי הם, וכך צריך להיות הכל סתום בסוד עליון וכו' (תרגום בלה"ק, ועיי בפיי מתוק מדבש שמסביר קצת את הזוהר).

ובפרשת וישלח (דף קעת, ב) כי "בא וראה, הללויי, בכל אותם שירות ותשבחות, שאמר דוד הרי שנינו שלמעלה מכולם הוא הללויי, והעמידהו. מה הטעם, מפני שכולל שם ושבח כאחד מהו שם ושבח, שם זה י"ה, שבח מי הוא, אלא זו כנסת ישראל שהיא (הלל ביגמטריא ה"ס שהוא אדני) מתקנת שבח תדיר להקב"ה ולא שוככת כמו שאתה אומר אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל. מפני שסדור השבח היא מסדרת ומשבחת תדיר לגביו, ומפני כך שם ושבח כאחד (תרגום בלה"ק).

בת צ' אז חלק הקב"ה יוד שבשרי לבי אותיות ונתן ה' לאברהם ונעשה אברהם ונשתייר לה ה' ונמצא חי אותיות בשמות אברהם שרה וכשתצרף הכל הרי קצ"ח במילוי שמות הנ"ל ואז בפסח נולד יצחק ואמרה שרה צחק עשה אלקים. והנה כל הדי שמות הללו נרמזי בתיבת הללויה כשתחלק התיבה לשנים תמצא חצי הראשונה הלל גי ס"ה כשם אדני ב"ה וחצי השני ויה גי כ"א כשם אהיה וכל התיבה גי פ"ו כשם אלהים ב"ה ואותיות הויה בתוך התיבה נכתבי להדי ושפיר קאמר שכולל שם ושבח בבת אחת".

ובפתח עיניים להחיד"א כי "אפשר כי הללויה אותיות הלל גי אדני ואות ו' הוא יחוד קובה"ו, ואותיות י"ה הם מוחין דאוי"א וזהו שכולל שם רמז לשכינה כנודע ושבח ליחודה עם דודה בהמשכת המוחין והחסדים". ומסיים "ואח"ך ראיתי לגורי האר"י זצ"ל קצת מזה"

חול, ושחומרא בעלמא הוא כשאומרים הללוקה, והוא נוגע למעשה יום יום וכו'".

וכתב בתשובתו שמקור הדברים הוא מהגמרא פסחים הנ"ל ומסכם: "ולא מצאתי הכרעה בראשונים, לא ברש"י, תוס', והרמב"ם, ורבנו דוד, והמהר"ם חלאוה, ורבנו פרץ, והר"ן והרא"ש והרי"ף ותוס' רי"ד, והרמב"ן, ולכן לא ידעתי מהיכן לקח אותו ת"ח שכן הוא מסקנת הראשונים בסוגיא זו, שהוא לשון חול למעשה".

ולכאורה לפי הנ"ל שההלכה היא דהללויי תיבה אחת היא וי"ה אינו קדוש ונמחק אכן צדק השואל שהוא ל' חול.

אבל לאידך גיסא רואים אצל הרבי שבהגדה של פסח כותב כמה פעמים הללויי ללא ה', וזאת גם כשמעתיק את הגמרא הנ"ל ואת ההגדה, ושם כ' הללויי עם ה', בכל זאת הרבי כותב כנ"ל ללא ה"א. וכן גם במפתח עניינים על תורה אור ולקוטי תורה כתב הללויי ללא ה"א¹⁷.

ובניגוד לשם ידידיה וכן כל השמות שמסתיימות בא-ל שלא ראינו אצל רבותינו שיזהרו ולא יכתבו שמואל או ישראל וכיו"ב ומאי שנא שבהללויי הרבי נזהר¹⁸.

¹⁷ וכן ראינו בנוגע לשם א-ל שהרבי הוא שמחמיר בזה יותר מאדמו"ר מהרי"ף נ"ע כנ"ל הרב באגאמילסקי ב'שאלות ופירושים' קובץ ט"ז באריכות גדולה

¹⁸ וראה ב"מנהג ישראל תורה" (הלי שבת סי' רפ"ב דף קב) "בענין מנהג העולם קורין לאלחנן-חנה, לאליהו-אליע, לאליעזר-לייזר, לגדליה-גדליע, ליהודא-יודל, ליהושע-ישע, והיינו משום שנבלע בו שמו ית' ונזהרין מלהזכירו בכדי, וכן בחתימת ישמו כותבין כנ"ל, וכן מצאתי ביוסף אומץ בסדר הלימוד בעצמו בסופו, [וז"ל ביוסף אומץ] "אין לכתוב יש באגרת וכן אלקים רק בדי' או בקי במקום ה' שלא יבא לידי בזיון, ואפילו ישלום יש נזהרין שלא לגמרו רק שלוי בנקודה על הוי, שו"ע סוס"י רע"ו בשם מהרי"ל, [אבל עיי"ש בי"ד ובנקה"כ ובפתחי תשובה שם] ומפני זה רגילין העולם לכתוב במנין חי שבונס ט"ו ולא י"ה, גם יש נזהרין שלא לכתוב כלל אותיות השם בהצירוף הן בתחילת הי"ם או באמצע או בסוף

וכן ראינו שאצל האשכנזים¹⁹ כולי עלמא נזהרים בביטויים לומר דווקא הללוקה. ומדוע אכן מחמירין בזה יותר.

ואולי יש לומר, מכיון שהפירוש היחידי שיש בתיבה זו היא הללו את ה' ועוד מדגישים שם ושבח בבת אחת. הרי נשמע שם ה', ולכן נזהרים בזה יותר ובפרט שיש דיעות שהוא כן קדש, אם כן "אל תמנע טוב גוי' בהיות לאל ידיך לעשות". (משלי ג. כז. וראה שטמ"ק ב"ק פא ב ובאור התורה לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק למשלי).

והוא דומה לתיבת כסיה (כי יד על כס ייה) שבשו"ת הצ"צ (יו"ד סי' ר"י) הביא את מש"כ בשו"ת שב יעקב (חיו"ד סי' נ"ז) שהוא "הביא רא"י שהם ב' תיבות מהפסיקתא שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק שנאמר כי יד על כס ייה, א"כ מזה מוכח דפשטא דקרא ב' תיבות הן וכס חול ויה קדש כמו דס"ל לרב בידידיה עכ"ל. (ומסבירו כ"ק אדמו"ר הצ"צ) ותוכן כוונתו בראיה זו היינו תיבה בפ"ע דאת"ל דהוא תיבה א' עם כס א"כ אינו קדש ולא שייך לומר שאין השם שלם דהא אין כאן שם קדש כלל.

היום הן יודיים הן ההיים כגון יהודא או יהושע וכן בסוף השמות אלי ישעי וכיוצא כותבין א' במקום ה"י אבל להעיר מיוסף אומץ בסופו פ' קריאת שמות לבנים, שכתב "בפירוש התפילה דפוס פולין כתוב שמי שאין בניו מתקיימים יקראו שמות בניו שולדו אח"כ ביסם שיש בו שיתוף שמו של הקב"ה כגון שמואל רפאל מיכאל או ירמיה אליה ישעיה וכיוצא" אמנם בדרכי חיים ושלוש באות תת"רס"ה כתב שהקפיד לכתוב השם בשלימות וגם ראה חתימת יד הרה"ק יהושע מבעלזא זי"ע שכתב שמו בשלימות עיי"ש". בנוגע לשם שלום ראה מש"נ בשערי הלכה ומנהג ח"א ע' קכב שאדה"ז כתב שלוי ללא מ"ם, בהתאם להנ"ל ואילו אצל כ"ק אדמו"ר מו"ח ראיתי דבר פלא שישנם מכתבים שבהם תיבת 'שלום בשלימותה. גם ראיתי מכתבים מבית גור שבהם כתובה תיבת שלום ללא המ"ם, וכנראה ישענין זה הוא בדיוק ע"כ אבל באגרות של הרבנים לא רואים זהירות בשם 'שלום וכן בשמות כנ"ל וצ"ע הפשט בשערי הלכה ומנהג וכנראה שחסרים שם דברים וכיו"ב, מפני שהוא לקוח משיחה בלתי מוגה

¹⁹ אבל אחינו הספרדים טוענים שאדרבה לכנות בשם קל מהווה זה עצמו זלזול בשם א-ל וכן ביה-ראה בארוכה בשו"ת יביע אומר () ובשו"ת בני בניס ח"ד סכ"א.

(ואדמו"ר הצ"צ דוחה רא"י זו ואומר ש) "אכן באמת אין זו רא"י כלל דאפילו לר' יוחנן ורב דס"ל כס"י תיבה א' מ"מ התיבה זו האחת כולל ענין כסא ושם, רק דנכללין בתיבה א', וזהו שאין הכסא שלם ואין השם שלם, וכן הבין התשב"ץ ס"י קע"ז ממדרש זה דתיבה א' הוא הפך סברת השב"י במדרש זה.

ורא"י לזה מאידך דריב"ל דאמר דהללויי כולל שבח ושם בבת אחת, הרי דפ"י י"ה דהללויי שהוא שם, ואעפ"כ ס"ל דתיבה א' הוא . . . וכיון שכן הרי אנו רואים דאע"ג דתיבה א' היא דרשינן בה שם ושבח. כמו כן בכס"י אע"ג דתיבה א' היא דרשינן בה כסא ושם. לכן אין שום ראיה מהפסיקתא כלל דכסיה ב' תיבות ה"י (שו"ת הצ"צ שם).

ולמרות כהנ"ל הנה כולי עלמא מבטאים כי יד על כס קה. מה גם שבספרי תורה עצמה "מנהגינו לכתוב "כי יד על כס יה בבי תיבות". (וכמו שכ"ק אדמו"ר הצ"צ מסביר (שם באות ה') "דשמות שהם תיבה אחת מורכבת משני שמות, יוכל לחלקן לשני תיבות בשטה אחת. כיון שהיא באמת מורכבת משני ענינים").

וההסברה בזה שנוהרים בזה. הוא מפני שפירושו ועניינו הוא קודש, כמו כן הוא בהללויי, דאפילו נאמר דהללויי הוא חול אבל פירושו וענינו הוא הללו את י"ה. ולכן מחמירים בזה.

משא"כ בידידיה וכיו"ב שהמכוון הוא רק שם של אדם ואף אחד לא קורא לחברו בשמו ומכוון לפירושו של השם. למרות שבמקורו זהו

הפירוש של ידידיה (שנתבאר בתנ"ך, שמואל ב יב, כה עי"ש בפרש"י בפסוק כו) לכן אין מקום להחמיר²⁰.

משא"כ בהללוי. ובמיוחד לאור כהנ"ל במעלתו וחשיבותו של תיבת הללוי ובעיקר שאין לו משמעות אחרת ולכן שפיר מובן מנהגו לומר הללוקה²¹.

ז. "הללוי" הוא תחילת הפרק

אבל מנין לנו שאכן המילה הללוי הוא התחלת פרק זה ולא סיומו של פרק (ק"י) שלפניו, שהרי במסכת פסחים (ק"ז, א) פליגי בכדומה לזה אמוראי, חד אמר שהמילה הללוי היא סוף פירקא, וחד אמר המילה הללוי היא ריש (תחילת) פירקא.

"והנפקותא איזה הללוי סוף פרקא, דמצד הסברא בריש פרקא ציווה המשורר שיהללו יה. ובסיפא הלולים הרבה כמאמר 'מי ימללי כו', וכמאמר איוב כ"ו (יד) 'הן אלו קצות דרכיו', ובסי' ל"ו (כו) 'הן אל

דברי תלמוד

²⁰ וכבר כתבו על שם ידידיה "שאם לא נחלק לשנים כולו חול ובחנם מחמירים אחדים שאינם מסיימים בכתבם ישעיה ירמיה חזקיה ודומיהם שאינם מסיימים אות הא מפני חשי"ז ישמא יתגוללו מכתביהם באשפה" (מצור דבש בהגותיו על פסחים) וראה בשדי חמד בקונטרס 'באר בשדי באריכות בנושא זה ובמכתב ו' שם שו"ת מנחת יצחק ח"ט סי' ס"ב. וראה בנוגע ל בית כנסת שנקרא 'בית א-ל', בשו"ת משנה הלכות ח"ו סי' קפ"ד שמחלק בין אם הכוונה בקריאת השם הזה הוא על שם המקום שנקרא 'בית א-ל', אז שרי, אבל אם הכוונה היא בית של הא-ל, אסור, עי"ש

²¹ וזה ישאנו משנים את האות ה לאות ק דוקא ולא שינוי אחר זהו כדי שמצד אחד ישאר הכל כמו שהוא ורק בכדי שלא יבוא שם הוי' לידי זלזול משנים שינוי הכי מזערי שאפשר, ובכתב הישינוי הוא אכן מזערי ביותר למשוך מעט את רגלו השמאלית של הה"ה וכן באלוקים ואולי מזה כנראה גם נמשך השינוי לומר קל במקום א-ל. ועיין בספר מטעמים ערך שם אות ט"ו מהבני יששכר הטעם שמחליפים שמות הוי' ואלקים לאות ק' וי"ד ק"י וי"ו ק"י משום שידוע שהי' חסרה בגלות עד יקום ה' וינקום נקמת עמלק ועל כן אנו מזכירים בקו"ף משום שבאות ק' נרמז קומה ונקמה מעמלק ובאות ט"ו כתב עוד טעם שבאות קו"ף נרמז שמו של מקום כי קו"ף במילואו גימטריא מקום וכביכול נקרא יקום ברוך המקום

שגיא ולא נדע', ובסי' ל"ז (כ) 'אם אמר איש כי יבולע'. ומאן דגמר בסיפא קאי ברישא" (מאורי אור על פסחים).
אך בהמשך הגמרא שם אמר ר' חנין בר רבא: "הכל מודים... (ביחס למזמור קיב המסיים) 'רשע יראה וכעס שניו יחרק ונמס תאות רשעים תאבד'. (שהמלה) הללוי' דבתריה, (היא) ריש פירקא" (של מזמור קיג) וכו'.

קראי (בעלי מקרא, רש"י) מוסיפין אף את (מקומות) אלו (בנוגע למזמור קי, המסיים) 'מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש', (שהמילה) 'הללוי' דבתריה, (היא) ריש פירקא (של מזמור קיא).
נמצא שמזמור קיא פותח ב"הללוי" (אודה ה' בכל לבב גו') וכן הוא בספרי תהלים שלנו דכל הנך דחשיבי הכא הוי ריש פירקא" (מהרש"א).

ח. הללוי" באבידת רשעים?

ו"יש לתת טעם למה יצאו אלו, דחשיב כאן, מן הכלל דהכל מודים בהו דהוי ריש פירקא", אומר המהרש"א: "סברא הוא, דלא הוה הללוי סוף פירקא כדאמרינן במדרשות²² שעל כן אין אומרים הלל ביום שביעי של פסח לפי שנטבעו בו המצרים. והכי נמי אין לומר הללוי על אבידת רשעים, אלא דהוה ריש פירקא דבתריה. וכן יש לומר ב[סוף פרק ק"י] מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש' דמספר

²² מדרש אגדה בשלח ב מובא בב"י או"ח סי' ת"צ ובט"ז שם סק"ג עיין גם בילקוט שמעוני אמור רמז תרנ"ד. (שם הוא כטעם ע"ז שבתורה לא נאמר שמחה בפסח, ולא כטעם על אי אמירת הלל) ולהאיר ש(במהרש"א ברכות ט, ב) שבדפוס ווילנא ועוד הכניסו מראה מקומות אחרים ושאינם מתאימים ודו"ק ובש"ס הוצאת עוז והדר הוא לנכון עפ"י דפוס ראשון.

באבדן של רשעים דאין לומר בהו הללוי . . אבל הוא ריש פירקא דבתריה"²³.

הרי שלפי המהרש"א הכל מודים אשר הסברא בזה שהללוי אינו סיוס הפרק הקודם, הוא מפני שנאמר שם איבוד רשעים והכל מודים שאין לומר בזה הללוי. ולכן מוכרח לומר שהוא התחלת פרק קיא²⁴.

אבל לכאורה לומר שבסברא זו הכל מודים צריך עיון מגמרא ברכות (ט, סע"ב) "דאמר ר' יהודה בריה דר' שמעון בן פזי: ק"ג פרשיות אמר דוד ולא אמר הללוי, עד שראה מפלתן של רשעים אמר הללוי. שנאמר (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם

²³ בדבריו שם מסביר גם זה שבפרק (קמב) שמסיים בתהלת ה' ידבר גוי סברא שמסיים בתהלה כיון שמתחיל תהלה כמ"ש התוס' בפ"ק דברכות (י, א. ד"ה כל) גבי כל פרשה יחביבה על דוד הייתה חתימה מעין הפתיחה כמו בתהלה שפתח בתהלה וסיים בתהלה, תהלת ה' ידבר פי, "ואם כן הללוי דבתריה ריש פירקא".

ובסיוס דבריו שם מסביר גם זה ש"הללוי" שנאמר אחרי פרק קיא, אינו שייך לסיוס הפרק אלא הוא תחילת פרק שלאחריו, ובלשונו "שכל טוב גוי שמסיים בו יתהילתו עומדת לעד אין לסיים בו הללוי, כמו בתהילת ה' כדלעיל".

וצ"ע כוונתו איך הוא כמו בתהילת ה' דלעיל, ועוד איך פי את הכתוב תהלתו עומדת לעד, תהילתו של מי, דיש בזה בי פי, אי תהלתו של האדם ירא השם, דבי מישתעי קרא (כפי הרד"ק האב"ע מצו"ד ועוד) היא שעומדת לעד וכמה מפרשים פירשו שהכתוב חוזר לה, יתהלתו י' של ה' עומדת לעד וכמ"ש בספורנו "ראשית חכמה יראת ה' . הכרת גדלו וכו' ובזה התבאר יתהלתו אשר התחלנו בה כאמרו הללוי היא עומדת לעד בעמו אשר הכין לו להבין את כל אלה" וכנראה שכך למד המהרש"א ואז הוי החתימה כעין הפתיחה הללוי . . ישיא עומדת לעד וא"כ הללוי דבתריה הוא ריש פירקא ועצ"ע (וראה בכל בו סי' ד, בנוגע ל"יתהלה לדוד" שמצא כתוב "שפתח בו בתהלה וסיים בתהלה פתחה בתהלה, תהלה לדוד, סיים בתהלה, תהלת י"י, ואין להוסיף יותר" וכן הוא בארחות חיים. (ויש להעיר ממש"כ היעב"ץ בסידורו על התוס' בברכות דלעיל, שכתבו שפתח בתהלה לדוד, "אמנם בי תיבות ראשונות אינם לשון המזמור אלא הודעת הנושא ומחברו כמו מזמור לדוד תפלה למשה כן הוא זה אשר יאמר בהקדמה שזו התהלה דוד אמרה אבל ההתחלה הוא מארומימך שהוא ראוי הא"ב")

²⁴ ובפנים מסבירות (לפסחים שם) כתב גם כן כהמרש"א "הכל מודים וכו' והיינו משום שאין אומרים הלל על מפלתן של רשעים" אך הוא ממשיך לפי זה ומסיק דלר"ש דלקמן פליג על האמוראים דהכא ולדידיה הללוי דתאוות רשעים תאבד הללוי שייך לסוף פירקא" ועצ"ע

ברכי נפשי את ה' הללוי". הרי אדרבה רק כשהגיע לאבידת הרשעים רק אז אמר 'הללוי'.

והמהרש"א עצמו כתב שם ש"מכאן קשה על מה שכתבו האחרונים בשם המדרש למה אין אומרים הלל ביום אחרון של פסח משום שאמר הקב"ה מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה. והרי הכא אמרו בהיפך דלא אמר דוד הלל עד שראה במפלתן של רשעים. גם בפ"ב דערכין (י, ב ע"ש) אמרינן טעם אחר דלכך אין אומרים הלל ביום אחרון דפסח משום דחלוקים בקרבנותיהן ודו"ק".

(וכבר הסיק הצ"ח (בברכות ט, ב) על המהרש"א: ש"אם כן סתר לדברי עצמו".

ועוד תמה הצ"ח (בברכות י, א) על המהרש"א שכתב "מכאן קשה למה שכתבו האחרונים בשם המדרש וכו'". ותמה הצ"ח: "לא ידעתי איך נעלם ממאור עינינו המהרש"א שהוא מפורש בגמרא במסכת מגילה (י, ב)"²⁵.

אך בספר הפלאה שבערכין (י, ב) מתרץ באופן נפלא את המהרש"א שמחלק כך "דזה ודאי בעת מעשה שהקב"ה עושה דין ברשעים ומאבדן אין הקב"ה שמח במפלתן כו' וכן במפלת מצרים דקדקו חז"ל לומר מעשה ידי טובעין בים רצונם רצויה דבעת שהם טובעין באותה שעה תבקשו לומר שירה!! אמנם בשכבר תמו חטאים ורשעים עוד אינם. אז אמרינן שפיר שירה על גאולתנו ופדות נפשנו וקובעין אותו חובה לדורות להלל ולהודות לשמו הגדול. ומ"ש דוד אחר שראה

²⁵ בדפוסים שונים אכן ציינו את הגמרא מגילה בתוך דברי המריש"א, אבל כנ"ל בדפוס ראשון לא צויין שום מקור.

במפלתן של רשעים כדכתיב יתמו חטאים מן הארץ וכאשר רשעים עוד אינם אז ברכי נפשי את ד' הללוי'. ומשום הכי הוכרח בשמעתין לתת טעם על מניעת אמירת הלל לדורות ביו"ט אחרון של פסח. משום דאין חלוקין בקרבנותיהם. אבל המהרש"א (לא) הקשה רק על האחרונים שנתנו טעם על שאין אומרים גם עתה הלל ביו"ט אחרון של פסח וסמכו על המדרש דאמר הקב"ה מעשה ידי טובעים בים. דמשמע מלשון זה דגם אחר שכבר טבעו ורשעים עוד אינם לא אמרין הלל. ועל זה שפיר הקשה המהרש"א כאשר דעת לנבון נקל ונכון בעז"ה ונסתלקה השגת הצ"ח מעל רבנו הגדול המהרש"א [עיי' ילקוט פי' אמור רמז תרנ"ד מובא להדיא כמ"ש].

ועפ"ז יש לומר, דבנידון דידן בתיבת הללוי', אי הוא סוף פרק או תחילת פרק הבא, מסתבר יותר ששייך למקום שאין בו אבידת רשעים כלל. רק במקום שאין כל ספק והדבר ברור שהללוי' שייך אחרי איבוד רשעים מפרשים שהוא לא בשעת האיבוד אלא אחרי שכבר ירשעים עוד אינם שמכבר נפלו ולא בעת נפילתם²⁶ ודו"ק. אם כן סברת המהרש"א במקומה עומדת.

²⁶ ועד"ז מחלק החיד"א ב"ראש דוד" (בשלח) שבעת מפלת רשעים א"א לומר שירה על מפלתן כי אינו ידוע אם יש שמחה למעלה בעידנא דריתחא אבל אחר שנתגלה הנס ונגמר הדין ישרי לומר שירה עיי"ש עוד כמה חילוקים בפנים מסבירות בברכות שם כתב על קושיית המהרש"א "דאין זה קושיא כלל, כי רש"י פ"י בחומש על הפסק ויסע מלא אלקים, מלמד שהיו ישראל נתונים בדין אם להינצל או לאבדם עם מצרים. אם כן... אינו בדין שיאמר שירה ויהיה שמחין במפלת של מצרים וכמו ישמצינו גבי לוט שא"ל המלאך המלט על נפשך אל תבט מאחריך, עיי"ש ברש"י. אבל דוד ישראה במפלתם של רשעים שיהיה לאחר זמן שפשטו ידם במקדש וע"כ יעשה ה' בהם נקם על זה גם הקדוש ברוך הוא שמח במפלתן" ובהבת איתן כי לחלק בין "ישמח צדיק כי חזה נקם" לבין אחר שאינו ראוי כמ"ש גבי לוט אל תבט מאחריך" כו'.

ובצ"ח הביא משם הרב הגדול וכו' שקושיית מהרש"א בברכות מצאתי בזוהר פי' נח ס"א, ב וביצטט את לי הזוהר "ותוכן כוונתו, דהמצריים בקשו להרע לישראל בשביל כך נטבעו בים

מיוחד הוא הפרק גם בזה שהוא מסודר עפ"י א"ב²⁷, וכמו שכתוב בכותרת שמעל הפרק: "זה המזמור נאמר בא"ב, ובכל פסוק שני אותיות ובב' פסוקים אחרונים ג' אותיות", והם הם דברי הרד"ק (בכלל נראה שהעתיק לרוב את דבריו וכן כאן) וכך הם דברי הרד"ק על הפרק: "זה המזמור נאמר באל"ף ב"ת, שתי אותיות בפסוק אחד ובשנים פסוקים האחרונים שלש שלש, כי המזמור קצר והוא מזמור נכבד ידבר בו להתבונן במעשה האל ולזכור תמיד נפלאותיו, ואמר בו להתעסק ביראת האל ובחכמה, וכל מזמור שנאמר באל"ף ב"ת נראה לפי גדלו והדברים נכבדים שנאמרים בו נאמר כן ברוח הקדש". ו"למעלת הדברים הנכללים בו [נעשה] באלפא ביתא כו" (מאירי לתהלים).

וחשיבות מזמור שנאמר בא"ב רואים אנו עוד במסכת ברכות (ד, ב) ש"אמר ר"א אמר ר' אבינא כל האומר תהלה לדוד ג' פעמים²⁸ (בכל יום) מובטח לו שהוא בן עולם הבא. מאי טעמא אילימא משום דאתיא

הגם שעדיין לא נתמלאה סאתם, ולכן לא חדי קב"ה באיבודם ואין אומרים הלל ואם כן מתורץ קושיית מהרש"א הנ"ל, הא דקאמר דוד המלך הללוי במפלתן של רשעים היינו היכא דנתמלא סאתם יש חדוותא כלפי שמיא, אבל במצריים דלא נתמלא סאתם אלא בשביל שבאו להרע לישראל ובשביל זה נטבעו אין לומר הלל ועפ"י מפרש יפה את הפסוק (שמות יד, יד) ה' ילחם לכם, פרש"י לכם בשבילכם, כלומר שעדיין לא נתמלא סאתם ולא הגיע זמן לאבדם, רק בשביל ישראל דהיו מציקים להם וזהו ה' ילחם לכם, ביטילכם, ואתם תחרישון, מלומר הלל. וק"ל (ראה סנהדרין לט, ב הוצאת שוטנשטיין, בהערה 10 ושי"נ).

וראה בארוכה מכמה מקומות ב"אוצר אפרים" פ' בשלח עמודים תרפ"ב-תשי"י ובשו"ת אדרת תפארת סי' סו להלכה למעשה עיי"ש.

על כל פנים כשכתוב הללוי אחרי אבדן של רשעים יש לעיין טובא אם הוא שייך לכאן ולכן כשיש אפשרות לומר שהוא שייך לפרק שאחר כך עדיף הוא מליכנס לפירושים

²⁷ ישנם עוד פרקים שהם עפ"י א"ב: כה, לד, לו, קי"ט קמ"ה אך בשינויים שונים ופרק

ק"י"ב הוא ממש בדמותו וצלמו של פרק קיא ואי"ה עוד חזון למועד

²⁸ ראה בגליון השי"ס שם.

באל"ף בי"ת נימא אשרי תמימי דרך דאתיא בתמניא אפי"ן. הרי לנו מהגמרא עד חשיבותו של מזמור דאתיא בא"ב. ועד כדי כך שיש סברא לומר פרק קי"ט כל יום בתפלת שחרית משום כך.

ובכללות יותר, ראינו בשירות ותשבחות וכו' בכיוצא בזה שתקנום עפ"י אל"ף בי"ת. ולדוגמא בתפלת שחרית שבכל יום תיקנו בברכת קריאת שמע, לומר באלפ"א בית"א "א-ל ברוך גדול דעה כו" (בימות חול, ובשבת) "א-ל אדון על כל המעשים ברוך ומבורך כו". ועוד ועוד. וכתבו על זה וכיו"ב בראשונים ואחרונים טעמים שונים מה ראו על ככה לסדר הדברים עפ"י א"ב בדברים נפלאים אשר מבטאים את יתרון מעלת הפיוט וכיו"ב שמסודר לפי א"ב, וכדלהלן חלק מהם:

(א) **כדי שיהא שגור ולא ישמט כלום.** זאת כ' המבי"ט ב"בית אלוהים" (שער התפילה פט"ו) וז"ל: "וענין סידור מזמור זה באל"ף בי"ת הוא לשני דברים, הראשון הוא להורות על מעלת השבח וההלול הנזכר בו אשר מצד זה יחוייב האדם להתמיד אמירתו ולשקוד על דלתותיו יום יום, וכדי שיהא שגור ומורגל בפיו שלא ישכח או לא ישמיט פסוק ממנו, למעלתו סדרו אותו באל"ף בי"ת, וזה היה ג"כ טעם כל מה שהיה סידורו באל"ף בי"ת, כי גם קינות ירמיהו לסבה זו היו בסדר אל"ף בי"ת, כדי שיהיו מורגלים באמירתם ויחזרו בתשובה שלימה בראותם מה שאירע להם עונש על החטאים שחטאו"²⁹.

²⁹ ובכתר ישם טוב (גאגין) על אשרי כ' "ובמדרש תדשא פרק כ' ולמה נכתב ס' קינות בסדר כ"ב אותיות בשביל שיהא זה הספר מוכן ורגיל לכל ישראל בפיהם ע"כ. מדברי המדרש מובן כי זאת היתה תחבולה מאת המקונן ליסד קינותיו בסדר אלפא בית והוא נכון ובה אגו מבינים כונת דהמע"ה שיסד מזמור תהלה לדוד בא"ב **כדי לעזור לכח הזכרון לאומרו בע"פ** ובה אנו מבינים תשוי הגמרא שם בברכות ושאמרו משום דאתיא בא"ב".

(ב) **כולל כלל שבחים**. (ממשיך בבית אלוהים) "הסיבה השניה, כי היות סדרם באל"ף בי"ת הוא מורה על היותו כולל בשבח זה כלל שבחים והלולים אשר אין מספיקות רוב האותיות לכלול אותם עד אשר יתחברו כל האותיות בשבח מזמור זה".

(ג) **משבח לה' בכל מוצאי הדיבור**. כמ"ש באבודרהם (תפילת שחרית ב"אשרי"): "משום דאתי באלפא ביתא פירוש לפי שאדם משבח בה להקב"ה בכל מיני מוצאי הדבור".

(ד) **כאילו כל הדיבורים שבעולם כלולים בו**. כהוספת ר' יונתן מהייבשיץ ביערות דבש (ח"א דרוש יד) בהסבירו את דבר הא"ב וכתב: "למה תקנו בכל הפיוטים לומר באל"ף בי"ת . . . אבל אמרו [משל] באחד שבא למלך גדול, ולא היה סיפק בידו להרבות לו בתוארים כראוי לכבודו, לקח נייר אחד חלק והתחיל לכתוב תואר שלו בשולי היריעה, להורות כי הרי הנייר חלק לפניך תוכל לכתוב על גביו מה שתרצה, וכן הענין בזה, כי נודע כי כל הדיבורים נכללים בכלל אל"ף בי"ת וכו', באלו כ"ב אותיות נכללים כל הדיבורים, וא"כ אנו שמשבחים לה' מי יערוך אליו תהלה, ולכך בהתייסד השיר באל"ף בי"ת, הרי כאלו מורה כל הדיבורים שבעולם כלולים כולם בשיר שבח, ולא יבצר דבר מה שהפה יכול לדבר מה שלא נערך בשבח לה' והרי זה כלל בכל הדברים"³⁰.

(ה) **המקור הוא מהמלאכים**. כמו ש"מהר"י הירץ כתב דאיתא במדרש, ר"א הקליר כשרצה לייסד הפיוט, עלה לרקיע ע"י שם ושאל למיכאל, האיך המלאכים משוררים והאיך שירתם מיוסד. וא"ל בא"ב

³⁰ ועד"ז כתב החיד"א (דבש לפי מע' ו') לגבי אמירת וידוי "יכוון ישאר חטאות יזאינו זוכר ויכללו בוידוי זה כי הכל נכלל בכ"ב אותיות"

והנהיג הוא ג"כ לעשות כל שבחיו בא"ב. ומרומז כאן א"ב וסופו מיכאל. מיספרים כ'בוד א"ל" (עץ יוסף בסידור אוצר התפילות)³¹.

(ו) **מורה על רוב חסדיו שמוסיף והולך**. (וכנראה שעל יסוד הני"ל כתב גם) הצ"ח בברכות (ד, ב) להסביר "מעלת תהלה זו וסדורה בא"ב, מורה על רוב חסדו של הקב"ה, כמו שסידור הא"ב מוסיף והולך במספרו, כן חסדו של הקב"ה ובחסדו הוא מאיר לכל יושבי תבל הולך ואור".

(ז) **להודיע שהכל בעבור התורה**. זאת נמצא באבודרהם (בברכת ק"ש ברכת יוצר) "מה שתקנו לומר אלפ"א בית"א ביוצר של חול [א-ל ברוך גדול דעה כו'] ושל שבת [א-ל אדון כו'] להודיע כי לא נתקיימו שמים וארץ ותולדותיהם אלא בעבור התורה שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת. והתורה כולה יוצא מאותיות אלפ"א בית"א כ"ב אותיות

וזה שאמר הכתוב נגילה ונשמחה בך. ואומר המדרש חזית [שהש"ר א, ד] בך בכ"ב אותיות שכתבת בהן את התורה". ועל דרך זה כתב בראב"ן (מועתק בתפלה למשה "אוצר פירושי הראשונים על התפלה") "מה שיסוד באלפא ביתא ביוצר אור, נראה לי, מפני שהאורה הייתה תחילת בריאת עולם כו' ובבריאת עולם גילגל הקב"ה כ"ב אותיות

³¹ וכן כתב בפירוש קדמון (ממחזור "הדרת קודש" (שנדפס בשנת שני"ט-ס) מהראשונים על התפלה) נדפס לאחרונה בכמה סידורים "וידיבר הרה"ק ר"מ מקאריץ זצ"ל מענין הפיוטים ולא מבואר כל הצורך ולא בשם מי אמר זה וזהקליר ראה שצריך לעשות תשבחות להשי"ת ושמע איך המלאכים משבחים אותו למעלה והוא ג"כ עם גראם [=חרוז] כמו הפייטן שישד כן" (אמרי פנחס שער ד שבת ומיועדים אות שלי"ה)

וברא בהם את העולם כדמפורש בספר יצירה, וגם יש לומר נגילה ונשמחה בך כו' ". כבאבודרהם דלעיל.

(ח) **אמירת קדושת אותיות התורה**. כמו שמדגיש בספר המאמרים תש"ח (ע' 241) "דאתיא באלף בית וכו' כלומר קדושת האותיות שבתורה (כלומר דאומר אותיות התורה הגם שאינו יודע פירושן)"³².

(ט) **יורה להחזיק נפשו בכל התורה**. הכותב לעין יעקב (בברכות ד, ב) פירש הא דכתיב ביה אלף בית לומר ש"הוא מיוסד על אותיות לשון הקודש, שבו נברא העולם, ובו נכתבה התורה. . יורה יושר כוונתו, להחזיק את נפשו בכל שרשי ויסודי התורה..."³³.

(י) **חיזוק האמונה שהכל למי שעוסק בתורה**. הסברו של הענף יוסף (שם): "תתחזק האמונה האמיתית בלבו שכל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה למי שעוסק בתורה שניתנה ע"י כ"ב אותיות הא"ב שיש בזה המזמור וכו'".

³² בזהר תרומה דף קלב, א,ב מבואר ההבדל בין אותיות זעירין (של יוצר בימות החול) לאותיות רברבין (של שבת)

³³ וכ"כ בפני יהושע שע"י "תתחזק האמונה האמיתית בלבו שכל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה, למי שעוסק בתורה ע"י כ"ב האותיות הא"ב שיש בזה המזמור (ע"י יצבת ל, ב) וכל הנבראים והנעשים לא נברא אלא בשביל כך כנודע" וכך מסביר ב"עץ יוסף" (על העין יעקב שם) את שאלת הגמרא, "מפני מה לא נאמרה נו"ן באשרי", "כיון שטעם קריאת זה המזמור הוא כח התורה שהיא באלפא ביתא א"כ היה ראוי שיהיו כל מנין האותיות בו".

ועד"ז כתוב בילקוט איכה רמז תתקצ"ט אות כ"ה "למה נכתבה [איכה] בא"ב ישעברו ישראל על כל התורה כולה. ועיי"ש עוד טעמים"

ובתהלים יהל אור לכ"ק אדמו"ר כ"ק אדמו"ר הצמח צדק (ע' תקמ) כי "ועיי"ש במהרש"א דהאליף בי"ת רמז לתורה" (וז"ל המהרש"א "דאתיא באל"ף בי"ת שהוא רמז ללימוד תורה שניתנה בכ"ב אותיות של תורה") ועיי" כ"ב אתון נמשך האור כי אותיות הוא לי ואתא מרכבות קודש"

(יא) **מורה על טוב הנמשך להאמרו.** (מוסיף הנ"ל) "וגם שיהיה סידורן בסדר האותיות א"ב ג"ד, כי סדורן הוא כך א"ב ג"ד כפי מה שמצאנו בספר תהלים ומשלי וקינות,

וגם איכות סדורן מורה על שראוי להקדים האל"ף לכל האותיות כקדימת ראשון לשני ושני לשלישי עד סוף האותיות, ומצאנו בתורה כי סכום האותיות הוא על סדר א"ב ג"ד אחד שנים שלשה ארבעה חמשה כמו שאמרו (תענית יז, א) על הנזיר קדוש יהיה, יהיה בגימ' שלושים כי סתם נזירות שלשים יום וכו', נראה כי אופן סידור האותיות מן התורה הוא כך כסדר סכום האותיות, הקדום במספר קודם בסדר האל"ף בי"ת, כיון שלכלול שבחי המזמור הוצרכו כל האותיות וכסדרן³⁴, נראה כי שבח והלול מזמור זה הוא יתר שאת ומעלה ממזמורים אחרים, והיות כל האותיות כסדר מורה על טוב הנמשך לאמרו וכו'".

(יב) **סגולה גדולה להמשיך שפע ואור.** וגם סגולתה ופעולתה מיוחדת היא כדמצינו "בענין אלפ"א בית"א (ש)כתב מהרמ"ק [שער ג ס"י ג] אין ספק שכל המזמורים שיש בהם אלפא ביתא יש להם סגולה גדולה, היותם כוללים כל כ"ב אותיות שהם כ"ב חפצים וגוף אחד, וכל פסוק ופסוק נתלה בכל אות ואות, ובהיות האדם מניע הפסוקים ההם בפיו, מעורר כל אות ואות במקומה להמשיך שפע ואור לתיקון השכינה וכו'" (סידור שער השמים להשל"ה ב"אשרי").

³⁴ להעיר שבמאמר ד"ה סמוכים לעד משנת תש"ל נאמר ש"הטעם לתחילת המאמר [כי מ"ח תר"פ] בפסוק זה, אף שמצד תוכן המאמר היי יכול להיות ההתחלה בפסוק אחר, הוא מישום ישאז היה שנת הששים להולדתו ופסוק זה הרי מתחיל באות ס', ובפרט שהוא האפיטל כזה ושהוא ע"פ סדר הא"ב הרי שהתחלת הפסוק, יש לו שייכות מיוחדת לאות ס"י

ועד"ז כתב בעל ספר בן איש חי בביאורו לספר תהלים הנקרא חיים ושלום דף (115) "גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה", יובן, ידוע כי כל תפלה שתהיה על סדר כ"ב אותיות של אלפא ביתא היא מסוגלת הרבה להתקבל ברצון, יען כי לא נברא שמים וארץ אלא בשביל כ"ב אותיות התורה, ולכן ר"ת בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ גי' כ"ב, ולכן נרמזה מספר כ"ב קודם אותיות יקו"ק. כך - לפני יי בא ט' לפני ה' די לפני ו' ה' ולפני ה' ד', טדה"ד גי' 22. ולכן תקנו הוידוי על סדר א"ב אותיות, וגם שאר תחנונים. וזהו גול על ה' האותיות הרמוזות לפני אותיות יקו"ק. וזהו שאמרה חנה ותתפלל על ה' (שמו"א א') על דייקא ואז ובטח עליו והוא יעשה. עכ"ל

(יג) **מדריגת התורה ומגיע עד חיי עוה"ב.** וכדכתב המהר"ל מפראג: "פ"י מה שהשבח הזה הולך באלפ"א בית"א שהם כ"ב אותיות התורה מורה כי שבח זה במדריגה עליונה הוא מדריגת התורה" "ומה שהשבח הזה הולך באלפ"א בית"א מגיע זה עד חיי עולם הבא כי כ"ב אותיות מגיעים עד עולם הבא כלל הדבר כי על ידי החיים והשבח שמסודר בכ"ב אותיות אלפ"א בית"א הוא בן עולם הבא והבן זה" (נתיבות עולם פט"ו ע"ש).

ובזה עצמו, פרק דינן מיוחד הוא משאר הפרקים המסודרים לפי סדר א"ב, בזה שיש בו כל הא"ב לפי הסדר ובשלמות ולא כמו שהוא ב"אשרי" (שאין בו נו"ן) וב"לדוד אליך" (תהלים כה) שאומרים בנפילת אפיים, שחסרים שם אותיות בו"ק. ועוד פרקים שמסודרים עפ"י א"ב אבל אין הא"ב שם בשלימות כו'.

הדברים מדויקים עד כדי כך שלא רק שיש בו כל אותיות הא"ב, אלא גם בזה כמה אותיות יוכלו בכל פסוק. וכמו שדייק בזה בזוהר

הק' (יתרו סח, א) על פסוק מהפרק שאנו לומדים כעת: "ר' יוסי פתח, יפדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו' [תהלים קיא, ט], מה נשתנה פסוק זה מכל שאר הפסוקים שבמזמור זה, שבכולם יש רק ב' תיבות מא"ב, ובפסוק זה ובפסוק שלאחריו יש ג' ג' אותיות מהא"ב. ומתרץ ... ועוד, פסוק זה הוא כנגד ג' גאולות של ישראל מג' גלויות בבל יון אדם ..

פסוק אחר [פסוק י'] שיש בו ג"כ שלש אותיות מא"ב ראשית חכמה יראת השם שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד, הם כנגד תורה נביאים וכתובים שעל ידם הם הג' גאולות..." (תורגם ללה"ק בפירוש "מתוק מדבש" על הזוהר שם).

כלומר שהזוהר מדייק ונותן טעם מדוע בכל פסוק יש שתי אותיות ואילו בפסוקים האחרונים יש בו שלש אותיות³⁵.

עכ"פ לפנינו ממעלתו ומחשיבותו של מזמור מיוחד זה שנאמר בא"ב וכו'.

³⁵ ועפ"י זוהר זה רצה הרה"ג הר"ר ראובן מרגלית ע"ה (המקרא והמסורה פי יא) לעמוד על ביקור מנהג אמירת פרק דינן "הללוי" אודה וגו' במנחה של שבת אחרי קריאת התורה. עיי"ש בקהילות ישונות אצל הספרדים מזמור זה הוא מזמור 'קדיש יתום' למנחה של שבת ויש אומרים אותו בסעודה שלישית ואכ"מ

בְּזֶמַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שִׁיבְנָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ תִּהְיֶה
הַקְרֵבַת קָרְבַּן פֶּסַח, וַיִּתְּוֹאֵר הַדָּבָר בְּקִצְרָה לְפִי
הַבְּנֵיתָנוּ הַקְלוּשָׁה.

הַנִּמְרָא (פְּסָחִים סד:) מְסַפֶּרֶת "תָּנוּ רַבָּנָן, פַּעַם אַחַת
בִּקְשׁ אֲנִרְיָפָס הַמֶּלֶךְ לִתֵּן עֵינָיו בְּאוֹכְלוֹסֵי יִשְׂרָאֵל,
אָמַר לִיה לְכֹהֵן גָּדוֹל, תֵּן עֵינֶיךָ בַּפְּסָחִים, נָטַל כּוֹלֵיא
מִכָּל אֶחָד וְנִמְצְאוּ שָׁם שְׁשִׁים רִיבּוּא זֹנֵי כְלִיּוֹת
בְּפָלִים כְּיוֹצְאֵי מְצָרִים חוּץ מִטַּמָּא וְשֶׁהִיא בְּדַרְךְ
רְחוּקָה. וַאֲיִן לָךְ כָּל פֶּסַח וּפֶסַח שְׁלֹא נִמְנוּ עָלָיו יוֹתֵר
מֵעֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם, וְהָיוּ קוֹרְאִין אוֹתוֹ פֶּסַח מְעוֹבֵיין"
וְכוּ'. וּבַמִּדְרָשׁ (איכ"ר א' ב') מוֹסִיף עַל כֵּן: "תָּנִי רַבִּי
הָיִיא אֲפִילוּ אַרְבָּעִים וְאַפְלוּ חֲמִשִּׁים. בַּר קַפְרָא אָמַר
אֲפִילוּ מֵאָה". וּמִשְׁמַע מֵהַנִּמְרָא וּמֵהַמִּדְרָשׁ שְׁלֹא הָיָה
מִסְפַּר קְבוּעַ, וּלְפָחוֹת הָיוּ 11 בְּכָל חֲבוּרָה, וְהַמִּדְרָשׁ
רַק מוֹסִיף שֶׁהָיוּ חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ בָהֶם 100, וְלִכֵּן נִחְשַׁב
לְפִי הַמִּסְפָּר הַקָּטָן בְּיוֹתֵר לְמִרוֹת שְׁבוּדָאֵי הָיוּ הַרְבֵּה
יוֹתֵר. וְהֵנָּה הָיוּ 1,200,000 [מְלִיּוֹן וּמֵאתַיִם אֶלֶף]
פְּסָחִים וְנִכְפִּיל זֹאת לְפִי 10 אִישׁ לְקָרְבַּן פֶּסַח, עוֹלָה
שֶׁהָיוּ בִירוּשָׁלַיִם בְּיָמֵי הַפֶּסַח 12,000,000 [שְׁנַיִם
עָשָׂר מְלִיּוֹן] נַפְשוֹת.

וְנִתְּוֹר אִיף הַדָּבָר נִרְאָה. לְפָנֵי יָמֵי הַפֶּסַח עִם יִשְׂרָאֵל
עוֹלִים לָרְנַל בְּהַמוֹנֵיהֶם. "כָּל שֶׁהוּא מְעוֹלֵי הַרְגָלִים
חַיִּיב לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹתָיו בְּרָנַל הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוּא עוֹלָה"
(רַמְבַּ"ם פִּי"ד מִמְעֵשָׂה הַקָּרְבָּנוֹת הִי"ג). כָּל עִם

ישראל באים עם בקר וצאן שהם התחייבו במשך השנה – או בכסף לקנותם. – מה מספר הבקמות שחייב להיות בירושלים בתקופה זו? באו השבון: 1,200,000 לקרבן פסח. בנוסף לכך היו מביאים חגיגת ארבעה עשר, עולת ראיה, שלמי חגיגה ושלמי שמחה. כמה צריך מכל אלו? חגיגת ארבעה עשר רשות ואינה חובה (רמב"ם פ"י מקרבן פסח הי"ג) והמספר המשוער הוא פי ארבע יותר מקרבן פסח, שהרי צריך לשבוע קודם מהחגיגה (רמב"ם פ"ח מקרבן פסח ה"ג), זה מסתכם בכ-4,800,000 [ארבע מליון ושמונה מאות אלף]. עולת ראיה ושלמי חגיגה הנם חובה לגברים (רמב"ם פ"א מהחגיגה ה"א), ואם אין לו משלו משתתף עם אחרים (תוספתא חגיגה פ"א ו' ועיין שם בספר חזון יחזקאל. טורי אבן חגיגה ו'). שלמי שמחה חובה לכל (רמב"ם פ"א מהחגיגה ה"א). אמנם אפשר לצאת בשל חבירו (תוס' פסחים צד: ד"ה טעון). ולכולם אין להם שיעור (רמב"ם פ"א מהחגיגה ה"ב וה"ג), יש שלא היו מביאים ויש שהיו מביאים יותר מאחד כמבאר בגמרא וב"מ, נתן להעריכם בכמות של אחד לכל נפש שהם 6,000,000. והכל יחד מסתכם בכ-12,000,000 קרבנות. וכל זה מלבד ההתחייבויות של עם ישראל, הטאות ואשמות, אשם תלוי [שצדיקים היו מתנדבים כל יום לחד מאן דאמר], יולדת וכו' וסתם נדרים ונדבות. יחד היו בודאי 24,000,000 קרבנות, ויתכן שאפלו יותר.

רָאשֵׁי הַסְּנֵה־רֵיז מְחַלְקִים אֶת הַתְּפִקִּידִים. מְצוּיִם לְסוּחְרֵי הַבְּהֵמוֹת לְהָבִיא מְסֻבֵּיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם אֶת כָּל הַצֵּאֵן וְהַבָּקָר הַקֵּימִים כְּדֵי שִׁי־סְפִיקוּ לְכָל הַקָּרְבָּנוֹת, וּבַהֲגִיעֵם לְהָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם, הָיָה הָרִיבוּי כָּל כֹּף עַד שֶׁלֹּא נִרְאָה הַדָּשָׂא, כִּי כֵּלֹו הַפֶּה לְבֶן מְלַבְּנוֹנִית הַצֶּמֶר. (תַּאֲוֹר מְסַפֵּר "שֶׁבֶט יְהוּדָה" בְּשֵׁם רוֹמְאֵי אַחֵר מוֹבָא לְהֵלֵן.)

הַסְּנֵה־רֵיז בְּוֹדֵאֵי דָּאֲנוּ גַם שִׁי־הָיָה מְסַפִּיק אֶכָּל [מְצוֹת! וְשָׂאֵר יְרֻקוֹת] לְכָל הָעָם הַזֶּה, וְהָרִי אֲכִילָה מְמוֹצֵעַת שֶׁל אָדָם בְּכָל יוֹם הִיא כְּשִׁיעוֹר הַחַיִּיב בַּחֲלָה [כְּיִרִידַת הַמֶּן – עֲשָׂרוֹן כְּמִבְּאֵר בְּנִמְרָא עִירוֹבִין פ"ג:], אִם כֵּן דָּאֲנוּ שִׁי־הָיָה מְסַפִּיק אֶכָּל לְשִׁבְעָה, שְׁמוֹנָה אוֹ עֲשָׂרָה יָמִים שְׁכָּל הַקָּהֵל נִשְׂאֵר בִּירוּשָׁלַיִם [עֵינֵן בְּתוֹס' זְבָחִים צ"ז ע"א ד"ה וּפְנִיתַ וְתוֹס' סָפָה מ"ז ע"א ד"ה לִינָה וְעֵינֵן בְּמִשְׁנָה ב"מ כ"ח. שָׂרֵק לְאַחֵר הַרְנָל הֶלְכוּ הַבֵּיתָה]. עֲשָׂרוֹן הוּא בְּעֶרְףֵי 2 ק"ג וְלְעֲשָׂרָה יָמִים זֶה 20 ק"ג לְנַפֶּשׁ, לְ-12,000,000 נַפְשוֹת זֶה 240,000,000 ק"ג דְּהֵיִינוּ 240,000 טוֹנוֹת אֶכָּל. [אֲמָנָם גַּם בְּשֶׁר הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁאֲכָלוּ כָּלוּל בְּזֶה] וְ-12,000,000 בְּקִבּוּקֵי יֵינֵן לְפָחוֹת לְאַרְבַּע כּוֹסוֹת וּלְקִירוֹשׁ. אֵף לֹא רַק הָאֲנָשִׁים אוֹכְלִים. גַּם הַפְּרוֹת אוֹכְלוֹת עַד הַשְּׁחִיטָה, וְדָאֲנוּ שִׁי־הָיָה מְסַפִּיק תְּבִין כְּדֵי לְהֶאֱכִיל 24,000,000 בָּקָר וְצֵאֵן. וְזֶה עִם הַסּוּסִים

וְהַחֲמוּרִים שָׂרְכָבוּ עֲלֵיהֶם? הַכְּמוּיּוֹת שֶׁל הָאֶכָל בְּלֹתֵי
נְתִנּוֹת לְתֵאוֹר.

בְּנוֹסֵף לָזֶה כָּל הַקָּהֵל הָיָה צָרִיף לְגוֹר בְּאִיזָה מְקוֹם.
הַסְּנֵהֶרְרִין הִקִּימוּ בְּוֵדָאֵי "נְמ"ח דִּירוֹת" שֶׁכָּל מִי שָׁבָא
דָּאֲנוּ לוֹ לְאַכְסִנְיָה [לוֹ וּלְמִקְנֵהוּ] "וְלֹא אָמַר אָדָם
מֵעוֹלָם צַר לִי הַמְּקוֹם שֶׁאֵלֵין בִּירוּשָׁלַיִם" (אָבוֹת פ"ה).
הַיְהוּדִי הַמְּגִיעַ לִירוּשָׁלַיִם אֵינּוּ דוֹאֵג, אֵינּוּ הוּא צָרִיף
לְחַפֵּשׁ דִּירָה בְּשִׁכְרוֹת, הוּא מְקַבֵּל דִּירָה הֵנָּם כִּי
[לְדַעָה אַחַת – יוֹמָא יב.] "אֵינּוּ מְשַׁכְּרִין בְּתֵיבֵי
בִירוּשָׁלַיִם, ר' אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, אִף לֹא
מִטּוֹת. וְכִּי הִתְמַקְּמוּ כָּל עַם יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם לְפָנֵי
הַמוֹעֵד, כָּל אֶחָד דָּאֵג שְׂיֵהִיּוּ לוֹ מִסְפִּיק בְּהַמּוֹת
וְעוֹפוֹת לְקַרְבָּנוֹת וּמִתְכוּוֹנִים לְהַקְרִיב קָרְבָּן פְּסַח.

פְּלֵא – בִירוּשָׁלַיִם יִשְׁנָם כְּעַת 12,000,000 אֲנָשִׁים,
וְעוֹד 24,000,000 בְּהַמּוֹת, וְזֶה לֹא צָפוּף. [וּבְעֵצָם
מֵאִיפָה הָיוּ מִטּוֹת לְכֻלָּם כְּדֵי שְׂיִסְבוּ עַל מִטָּה כְּבוֹדָה?
וּמֵאִיפָה הָיוּ מִטּוֹת לִישׁוֹן – וּבֵאֲדָר"ג פָּרַק ל"ה מְבֹאֵר
שְׁזֶה הָיָה מִהַנְּסִים שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם].

וְכַעַת לְתֵאוֹר סָדֵר הַהַקְרָבָה שְׂיֵהִיָּה בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ.
כָּלֵם צְרִיכִים לְהַקְרִיב קָרְבָּן פְּסַח, אֲבָל רַבִּים הָיוּ
טְמֵאֵי מַת. וְרַבִּים חָשְׁשׁוּ אֹלֵי הֵם טְמֵאֵי מַת? מַה
עוֹשִׂים? הוֹלְכִים בִּירוּשָׁלַיִם לְרַח' "הַטְּהָרָה" שֶׁם
מִהַחֲלוֹן מַיִם מִי הַטָּאת עַל כָּל מִי שֶׁעוֹבֵר עַד
שֶׁהָרְחוֹב נִרְאָה כְּתַעֲלַת מַיִם – כְּשֶׁהָאָדָם מְרַגֵּשׁ
שֶׁהוּזָה עָלָיו יָדַע הוּא שֶׁנְּטָהָר – עוֹשִׂים זֹאת בַּיּוֹם

השלישי וביום השביעי (משניות פרה פי"ב – לפי פירוש הרמב"ם והרע"ב).

כל מי שנכנס לעזרה חייב בטבילה במקוה (רש"י יזמא ל. ד"ה לעבודה ותוס' שם ד"ה אין אדם) וְלְרַמְבַּ"ם פ"ה מביאת מקדש ה"ד דוקא מי שנכנס לעזרה לעבוד עבודה מלבד שכל מי שהזו עליו חייב לטבול להטהר מטמאת מת. אם כן הכינו בירושלים הרבה מקואות שבמשך יום ארבעה עשר יוכלו כל הקהל – 1,200,000 איש לטבול במקוה. וגם למחרת היום – כשיביאו עולת ראיה, יטבלו כלם במקוה, ואז בדלהלן יהיו כשש מליון אנשים, וצריך להכין מקואות לכלם שיטבלו לפני שחרית. בכמה זמן אפשר לטבול – ירד וטבל עלה ונסתפג? מבואר ב- רא"ש (זבים פ"א מ"ד) – שזה מהלך חמשים אמה שהוא כ-27 שניות לטבילה (לפי 18 דקות למיל) – וזה מסתכם ב-162,000,000 שניות, שהם 45,000 שעות. נשער לעצמנו כמה מקואות היו שכולם הספיקו לטבול ולהגיע בזמן לתפלה. [גם בלא לחשב את ה"נסתפג" שאפשר לעשותו מחוץ למקוה] הקרבת קרבן פסח היא בשעה "שמנה ומחצה" בשעות זמניות (פסחים נ"ט). דהיינו שלש וחצי שעות לפני הלילה, ונמשכת עד השקיעה ופחות מזה. הפסח נשחט בשלש כתות (פסחים ס"ד). בשתי הכתות הראשונות היו קוראים פעמים את

ההלל, ומימיהם של פת שלישית לא הגיעו ל"אהבתי" – לפי זה כמות האנשים שהיו בכל אחת מִשְׁתֵּי הַבָּתוּם הִרְאִישׁוֹנוֹת מִסְתַּכֶּם בְּכֹּ–530,000, וְשֶׁל הַבַּת הַשְּׁלִישִׁית מִסְתַּכֶּם בְּכָרְבַע מִזֶּה שָׁהִם כֹּ–140,000 וְנִתְּבוּנִן לְפִי זֶה בְּסֵדֶר הַדְּבָרִים.

בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר, כְּשִׁמְתָּקֶרְבַת הַשָּׁעָה "שְׁמֹנֶה וּמֵחָצֵה" [שֶׁלֶשׁ וְחֲצִי שָׁעוֹת לְפָנֵי הַלְיָלָה], צוֹעָדִים עִם הַכֶּבֶשׂ אוֹ הָעֹז לְכוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. הִרְחוּבוֹת מְלֵאִים, אֲנָשִׁים וְכֶבֶשִׁים, – לְכַאוֹרָה יֵשׁ לְחֲשׂוֹשׁ שָׁמָּה יִטְמְאוּ בְּרַנֵּעַ הָאֲחֵרוֹן מֵאִיזָה שָׁרָץ, אֲדָּ אֵין חֲשָׁשׁ, אֲף שְׁמֵלִיזֵי אֲנָשִׁים וּמְלִיזֵי בְּהֵמוֹת הוֹלְכִים בְּרַחוּב, הִרְחוּב נָקִי וּמְבָרִיק וְאֵין בוֹ לְכַלּוֹד אֲפִילוֹ כִּ"עֲדָשָׁה", כִּי "שׁוֹקֵי יְרוּשָׁלַיִם עֲשׂוּיִם לְהִתְכַבֵּד בְּכָל יוֹם" (בְּבֹא מְצִיעָא כ"ו. וּבִתּוֹר"ה עֲשׂוּיִין). כִּדְאִי שְׁלִפְחוֹת אֲחָד מִבְּנֵי הַחֲבוּרָה הַנִּמְנִים עַל קָרְבַן פֶּסַח יֵדַע הַלְכוֹת שְׁחִיטָה, [כְּמִבְּאֵר בְּרִש"י פְּסָחִים ז': שְׁמֵצוֹת הַשְּׁחִיטָה מוּטָלֶת עַל הַבְּעָלִים שִׁישְׁחָטוּ בְּעֶצְמָם] הִלָּה רוֹכֵשׁ לוֹ סָבִין שְׁחִיטָה וּמְקַדִּישׁוֹ לְהִיּוֹת כְּלִי שֶׁרֶת (פְּסָחִים סו. וּבִתּוֹר"ה תוֹחֵב לוֹ), וּמִתְּכוּנָנִים לְהַקְרִיב הַקָּרְבָּן.

מְנִיעִים לְהַר הַבַּיִת שֶׁשְׁטַחוּ הַכּוֹלֵל ה' מֵאוֹת אַמָּה עַל ה' מֵאוֹת אַמָּה, וְרוֹאִים שְׁכָל הַר הַבַּיִת מְלֵא אֲנָשִׁים וּבְהֵמוֹת. לָאן יִכְנָסוּ כָּל אֱלוֹהֵי הָרִי כָּל שְׁטַחָה שֶׁל הָעִזָּרָה הַפְּנוּיָה מִבְּנִין – עִזָּרֶת יִשְׂרָאֵל וְעִזָּרֶת כְּהֵנִים זֶה בְּעֶרְףָּ 135 אַמָּה עַל 110 אַמָּה שָׁהִם 14850 אַמּוֹת מְרוּבְּעוֹת, וּבִתְרָנוֹם לְמִטְרִים [לְפִי מִידוֹת ר' חַיִּים

נָאָה] 67.5 מָטֵר עַל 55 שָׁהִם 3712.5 מָטֵר רְבֹוע, וְהָרִי
"נִבְרָא בְּאַמְתָּא יְתִיב" – אָדָם תּוֹפֵס שְׁטַח שֶׁל אִמָּה
עַל אִמָּה, דְּהֵיִינוּ 4 אֲנָשִׁים בְּמָטֵר מְרֹובֵע, וְכַעַת
מִתְקַרְבִּים לְבֵית הַמְּקָדָשׁ מְלִיּוֹן וּמֵאֲתִים אֶלְפֵי
אֲנָשִׁים, [בָּאִם נִגִּיחַ שְׁמֹכֵל חֲבוּרָה הֵלֵךְ רַק אִישׁ אֶחָד,
– אִם הֵלְכוּ יוֹתֵר הַחֲשֻׁבוֹן יִגְדֵל] וְאַתֶּם מְלִיּוֹן וּמֵאֲתִים
אֶלְפֵי כְּבָשִׁים וְעִזִּים, וְכִי־צַד יִכְנָסוּ כֻלָּם? וּבְכֻלָּל, הָרִי
כָּל הַזְּמַן הַמֵּיָעַד לְהִקְרַבֵת קָרְבָן פֶּסַח הוּא רַק שְׁלֹשׁ
שָׁעוֹת וּמִחֻצָּה, אִיךָ יִכּוּלִים כָּל כֶּף הַרְבֵּה אֲנָשִׁים
לְהִכְנִס לְבֵית הַמְּקָדָשׁ בְּמִשְׁךְ זְמַן כָּל כֶּף קֶצֶר,
לְהִקְרִיב אֶת קָרְבָנָם וּלְצַאֲתָהּ?

מִתְקַרְבִּים לְשַׁעְרֵי בֵּית הַמְּקָדָשׁ, הַהֲמוֹנִים זוֹרְמִים
וְנִכְנָסִים, 12 לְוִיִּים עוֹמְדִים לִיד הַשַּׁעַר מִבַּחוּץ וְעוֹד
12 לִיד הַשַּׁעַר מִבְּפָנִים וּמִשְׁנִיחִים עַל הַסֶּדֶר (עֲדוֹת
הַרוֹמָאִי), כְּאֲשֶׁר נִכְנָסוּ כֶּ-530,000 אִישׁ עִם
530,000 כְּבָשִׁים, נִתְמַלְאָה הָעֲזָרָה וְהִדְלָתוֹת נִנְעָלוֹת
בְּדַרְדָּר גַּם [לְחַד מֵאֵן דְּאָמַר בְּגִמְרָא פְּסָחִים סוּד:], וְאֵז
מִתְחַלָּה הַהִקְרַבָּה שֶׁל הַכֶּת הַרְאִשׁוֹנָה.

לְפִי הַחֲשֻׁבוֹן עוֹמְדִים בְּכָל אִמָּה מְרַבֵּעַת כֶּ-35 אִישׁ
עִם 35 כְּבָשִׁים, וּבְכָל מָטֵר מְרֹובֵעַ הָרִי יֵשׁ אַרְבַּע
אֲמוֹת יוֹצֵא שְׁבָכֵל מָטֵר עָמְדוּ 140 אִישׁ עִם 140
כְּבָשִׁים!! וְזֶה מְלַבֵּד רַבּוֹת הַכֹּהֲנִים הַמְּשַׁרְתִּים.
וּבְאַמְתַּת רוּאִים כֻּלָּם שְׁיֵשׁ עִם רַב, אִךְ יַחַד עִם זֹאת אֵין
כָּלֵל צְפִיפּוֹת בְּעֲזָרָה, אַחֲרַת אִיךָ יִכְלוּ כָּל הָאֲנָשִׁים

וְהַכֹּבְשִׁים לְהַמְצִיא בְּתַנּוּעָה מִתְמַדָּת, כְּדִלְהֵלֶן. כ-66
טורים של כהנים עמדים סביבות המזבח על
אצטבאות, כדי שלא יתלכלכו בגדיהם בדם (פסחים
סה:), [משוער לפי החשבון של גברא באמתא יתיב
– והמזבח היקפו 128 אמה – ומזה יש להוריד 62
אמה שאין בהם יסוד. שהרי שפיכת הדם צריכה
להיות כנגד היסוד]

מתקרב אדם לראש טור הכהנים, שוחט את הכבש
שלו, והכהן מקבל את דמו. באותו רגע לוקח בעל
הכבש את הכבש השחוט, ומיד בא אחר ושוחט
באותו מקום והכהן מקבל את הדם. המזרקים היו
טסים אל המזבח ונמסרים מכהן לכהן כחצים ביד
גבור ולא היה נראה ביצר הם נמסרים מיד ליד מרוב
המהירות (תאור הרומאי). לפי החשבון, לחמש
מאות ושלושים אסף איש המחולקים ל-66 טורים,
עולה לכל טור שמונת אלפים ושלושים כבשים, והם
נשחטים לכל היותר במשך תשעים דקות דהיינו
5400 שניות, אם כן כל כבש נשחט בפחות משניה.

מיד אחר השחיטה הולכים להפשיט את העור של
הקרבן (פסחים ס"ד). על "אונקליות", שהם הווים
המתאימים לכך. מי שלא מוצא לוקח מהמקלות
הדקים שהיו שם ותלה אותם על כתפו וכתף חברו,
תולה עליהם את הכבש ומפשיט אותו באויר. כל
אחד מהנמצאים שם הוא ממחה ל"ניקור", מוציא
את האימורים, שם אותם בכלי שרת, [היכן היה

מקום להניח כל כף הרבה כלי שרת מלאים?
ומשאר לכהנים שהספיקו בזריזותם להקריב אותם
עד שקיעת החמה – (רמב"ם פ"א מקרבן פסח),
[מלבד בזמן שחל ערב פסח בשבת שאז אפשר היה
להקריבם כל הלילה (רמב"ם שם)]. והספיקו גם
לשטוף את העזרה לפני השקיעה. (משנה פסחים
ס"ד)

תוך זמן קצר נגמרת ההקרבה של הכת הראשונה, –
עוד לפני שהלויים הספיקו להתחיל פעם שלישית
את ההלל (משנה פסחים סד.). והיא יוצאת ומפנה
את העזרה. מיד נכנסת כת שנייה וגם היא נומרת את
מעשיה בזריזות ומפנה מקום לכת השלישית [כדי
לצייר את גודל הגם יש להזכר את משך הזמן
שאורך לכלם לצאת מבית המדרש ולפנותו לאחר
גמר תפילת נעילה ולנסות לשער לפי זה כמה ימים
היתה אורכת היציאה אלו היה קהל גדול כפי שהיה
בבית המקדש].

מי שגמר להקריב הולך הביתה לצלות את הפסח.
צליית הפסח ואכילתו רק בקומת קרקע מפני שנגזר
ועליות לא נתקדשו (פסחים פה:). ולפי החשבון יוצא
שאם כל תנור גדול מטר מרבע, [ויתכן שכל אחד
צלה בתנור נפרד – ובפרט כשערב פסח חל בשבת
שאז כלם יצאו יחד לצלות את הפסח] אזי התנורים
בלבד היו מחזיקים קילומטר שלם על קילומטר

ומאתים מטטר משטחה של ירושלים.] ובאמת –
מבאר באדר"נ שמנסי ירושלים היה שלא אמר אדם
לא מצאתי תנור לצליית פסחים] ושנים עשר מליון
אמות מרובעות היה צריך לאנשים, שזה 3 קילומטר
מרבע [לפי ר' חיים נאה], וזאת כאשר לא מסבים,
בהסבה, צריך הרבה יותר. ובכמות כזאת של
אנשים לא פלא שמקול ההלל "פקע איגרא" –
נבקעות גגות ירושלים (פסחים פר).

ביום טוב הראשון של פסח יש חובת "שלמי חגיגה"
ו"שלמי שמחה", ואמנם יש להם תשלומים, אך
המצוה העיקרית היא ביום הראשון (רמב"ם פ"א
מחגיגה ה"ה). בנוסף לכך מי לא ילך ביום הראשון
של פסח להתפלל בבית המקדש, ומי שהולך לבית
המקדש חייב גם ב"עולת ראיה" בו ביום ואם לא
הביא עבר על לא תעשה (רמב"ם פ"א מחגיגה ה"א).

אם כן ביום הראשון של חג הפסח, באו לבית
המקדש כל 6,000,000 הגברים שהיו בירושלים, עם
טפם [נשים פטורות] וכלם הצליחו להכניס לבית
המקדש, ולהקריב כ-6 מליון קרבנות, הכוללות
"עולת ראיה", שלמי חגיגה ושלמי שמחה, ואולי
יותר, שהרי השלמים נאכלים לשני ימים ולילה
אחד, והבשר צריך להספיק לכל הזמן. לפי החשבון
דלעיל של שטח העזרה, עמדו כ-404 איש ו-404
כבשים באמה מרבעת!! [שם: 1616 אנשים ו-1616
בהמות למטר רבוע] אך במשך התפלה הם עמדו רק

ב-11 אמה שמתר לישראל לעמוד, ואם כן הצפיפות היתה פי 10 והיו כ-4040 איש באמה! [לפי ספר נדחי ישראל פרק מ"ג לבעל התפין חיים, וזה לשונו: שבאחת עשרה אמה ממקום כניסת העזרה ולפנים לצד המזבח שהיו מתריץ ישראלים לעמוד שם, עמדו כל הקהל בזמן הרגל שהיה מספרם אלפים ורבבות אנשים שהיה צריך לרחב עמידתן כמה מילין ועמידתן היה צפופים ובעת השתחויה נעשה רוח שהיו משתחווים רוחים] בנסף לזאת המזבח שרף במשך לילה אחד את כל העולות ואיה שכלן כליל לאשים, ואת האימורים של כל הכמות העצומה הזאת של הקרבנות.

לפי זה מובן מאד מה שכתוב (איכה ב' ז') "קול נתנו בבית ד' כיום מועד" ואומר התרגום: "קלא יהבו בבית מוקדשא דה' כקל עמא בית ישראל דמצליין בגויה ביומא דפסחא". ולמה דוקא ביומא דפסחא? מפני שאז רוב ישראל עלו לרגל להקריב קרבן פסח, וזה היה היום העמוס ביותר בבית המקדש, וקשה לצייר איזה קול גדול היה כאשר כלם באו להתפלל, וענו "אמן יהא שמייה רבה מברך" בכל כוהם!!

מְנַחַת נְסָכִים

בְּאֵמֹר, בְּעֶרְב פֶּסַח, הִקְרִיבוּ כֹּהֲנֵי אֲרָבַע מְלִיּוֹן שְׂמוֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף (4,800,000) קֶרְבָּנוֹת הַגִּינָה וְשְׁלֹמֵי שְׂמֻחָהּ, מִלֶּבֶד קֶרְבֵּן פֶּסַח. וּבַיּוֹם טוֹב רִאשׁוֹן הִקְרִיבוּ כִשְׁשׁ מְלִיּוֹן (6,000,000) קֶרְבָּנוֹת שֶׁל עוֹלֹת רִאִיָּה, וְשְׁלֹמֵי שְׂמֻחָהּ.

לְכָל הַקֶּרְבָּנוֹת הָאֵלוֹ (מִלֶּבֶד קֶרְבֵּן פֶּסַח שְׂפֵטוֹר), חֵיבִים לְצַרֵּף גַּם נְסָכִים וּמְנַחֹת, נְסָכִים כְּכַתוּב בְּרִמְב"ם (פָּרָק ב' מִמַּעֲשֵׂה הַקֶּרְבָּנוֹת הֵלְכָה ב' וְהֵלְכָה ג') וְשִׁיעוּרָם (יְחָשֵׁב בְּזֶה לְפִי הַקְטָן בְּיוֹתֵר שֶׁהֵם מְנַחַת וְנִסְכֵי הַכֶּבֶשׂ) (פָּרָק ב' מִמַּעֲשֵׂה הַקֶּרְבָּנוֹת הֵלְכָה ד') עֶשְׂרוֹן סֵלֶת – רִבַּע הֵהִין שֶׁמֶן, רִבַּע הֵהִין זֵיַן. וּבְמִידוֹת זְמַנָּנוּ (לְפִי הַשְּׁעוֹר הַקְטָן יוֹתֵר שֶׁל ר' חַיִּים נָאֵה) עוֹלָה קֶצֶת יוֹתֵר מִ– לִיטֵר זֵיַן, לִיטֵר שֶׁמֶן, וְ 2.4 לִיטֵר סֵלֶת. נֶפֶח כֶּלֶם יַחַד הוּא 4.4 לִיטֵר (לְפִי מִדּוֹת הַחֲזוֹן אִישׁ זֶה מְסַתְּכֵם בְּקֶרֶב לְפִי שְׁנַיִם).

אִיפֹה קָנוּ נְסָכִים אֵלוֹ. מִבְּאֵר בְּרִמְב"ם (פָּרָק ז' מֵהֵלְכוֹת כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ הֵלְכָה י"ב) שֶׁבְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הָיוּ שְׁנֵי דִלְפָּקִים. בְּאַחַד מֵהֶם הָיוּ מְשֻׁלְּמִים, וּמִקְבָּלִים אֲשׁוֹר עַל כָּף, וּבְדִלְפָּק הַשְּׁנַיִ הָיוּ מְקַבְּלִים תְּמוּרַת הַפֶּתַק אֶת הַמְנַחֹת וְהַנְּסָכִים לָהֶם הַצָּרְכוּ.

מָה עָשׂוּ עִם הַמְנַחָה וְהַנְּסָךְ? מִבְּאֵר בְּרִמְב"ם (פָּרָק ב' מִמַּעֲשֵׂה הַקֶּרְבָּנוֹת הֵלְכָה א') כִּי אֶת הַמְנַחָה (הַמְכִּילָה אֶת הַסֵּלֶת הַבְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן) הִקְרִיבוּ עַל גְּבִי

הַמְזִבָּה, וְאֵת הַיַּיִן שֶׁפָּכוּ בִּיסוּד הַמְזִבָּה. הַכֶּסֶף מִשְׁנֵה, אֹמֵר שֶׁבִּיסוּד הַמְזִבָּה הַכּוֹנֵה כְּפֹשׁוּטוֹ, וְהַ"לָּחֵם מִשְׁנֵה" אֹמֵר שֶׁדַּעַת הָרַמְבַּ"ם כְּדַעַת הָרַאב"ד שֶׁאֹמֵר שֶׁאֵת הַיַּיִן שֶׁפָּכוּ בְּתוֹךְ סֶפֶל מְנוּקָב שֶׁהִיָּה בְּצַד הַמְזִבָּה,

וְעַתָּה בּוֹאוּ חֲשֹׁבוֹן. מָה הַכּוֹמֵת שֶׁל הַשֶּׁמֶן, הַיַּיִן וְהַקָּמַח שֶׁהָיוּ צָרִיכִים לְהִיּוֹת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּשְׁנֵי יָמִים אֱלוֹ, כִּדִּי לְסַפֵּק לְכָל דּוֹרֵשׁ אֶת נִסְכָּיו.

נְגִיחַ, כִּי בְּעֶרְבַּ פֶּסַח כָּל הַמֵּלֵאִי לְיוֹמָיִם הִיָּה מוֹכֵן בַּמַּחְסָנִים. אִם כֵּן לְפִי הָאָמוֹר הָיוּ עֹשֶׂר מְלִיּוֹן וּשְׁמוֹנֵה מֵאוֹת אֶלֶף קָרְבָּנוֹת שֶׁנִּצְרְכוּ לְנִסְכָּיִם. הַמְנָה לְכָל קָרְבָּן מִסֵּתֶכֶת ב'–4.4 לִיֹטֵר, וְכִשְׁנִכְפִּיל זֹאת בְּעֹשֶׂר מְלִיּוֹן שְׁמֹנֵה מֵאוֹת אֶלֶף יַעֲלֶה בְּיַדֵּינוּ שֶׁהָיוּ שָׁם אַרְבָּעִים וְשֶׁבַע אֶלֶף חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים מֶטֶר מְעַקָּב (47520) שֶׁל שֶׁמֶן, קָמַח, וַיַּיִן. וְכָל זֶה מְלַבֵּד הַכֵּלִים בְּהֵם הַחֲזִיקוּ אֶת הַמְנָחוֹת הָאֵלוֹ, שִׁיתְכֵן וְהֵם הַכִּפִּילוּ אֶת הַשֶּׁטַח הַנִּצְרָף לְאַכְסוֹן.

כִּדִּי לְאַחֲסֵן כַּמּוֹת כְּזֹאת צָרִיכִים מַחְסָנִים בְּגֹדֶל שֶׁל לְפָחוֹת 69 מֶטֶר עַל 69 מֶטֶר בְּגֹבַהּ שֶׁל 10 מֶטֶר. לְהַמְחִישׁ קִצָּת, מֵדוֹת אֱלוֹ, יֵשׁ לְדַעַת כִּי אַחַד הַבָּתֵּי מְדַרְשׁ הַגְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר בְּאַרְצָן נִכְנָם 10 פְּעָמִים בְּנִפְחָ זֶה, וְכָל אַחַד יִשְׁעֵר לְפִי בֵּית מְדַרְשׁ גְּדוֹל שֶׁהוּא מְכִיר, וַיּוֹכֵל לְהַעֲרִיךְ אֶת גֹּדֶל הַמַּחְסָנִים. תֵּאוֹר נּוֹסֵף שְׁנֵתֵן לְתֵאוֹר, הוּא שֶׁנִּפְחָ זֶה שְׁוֵה לְנִפְחָ שֶׁל כ' 670

משאיות שתא המטען של כל אחד הוא בגדל של אוטובוס.

נתאר לעצמנו חניה של 670 אוטובוסים רגילים, איזה שטח זה תופס.

ועתה נחשב ונחשב את גדל הנסים שנעשו מתחלת חלקת הנסקים לכל נצרך ועד גמר הקרבת עולת הראיה והנסכים. כיצד נעשתה החלקה, ביום טוב ראשון, עמדו ליד הדלפק שש מליון (6,000,000) אנשים, והמתינו בסבלנות עד שכל אחד יקבל את הנסקים בתורו, והממנים על החלקה, הספיקו לחלק לכמות כזו של אנשים את כל מה שבקשו.

וצריך באותו יום להקריב את הסלת והשמן על המזבח, וכאמור ביום טוב היו ששה מליון קרבנות החיבות בנסכים, ולפי החשבון שחשבנו, עלינו לתאר שצריך להעביר ביום אחד ולהקריב על המזבח שכל שטחו היה כ"ד אמה על כ"ד אמה (12 מטר על 12 מטר שזה שטח בערך של 7 אוטובוסים) נפח של כ-250 אוטובוסים המכילים 14,400 מטר מעקב של קמח ו-6,000 מטר מעקב שמן, (אנב, יש לשים לב כי ששת אלפים מטר מעוקב שמן, הם חמר בערה רב ועצום, ואלו הדברים היו מתנהגים בדרך הטבע, היתה צריכה להתפשט דליקה עצומה מכמות עצומה כזו של שמן, דליקה שבכוחה לשרוף עיר שלמה) וכל זה מלבד ה"עולות" שצריכות להשרף כליל, ואם נעריך אותם בשני מליון

(2,000,000) ומשקל כל כֶּבֶשׂ לַפָּחוֹת 10 קילו,
שְׁעוּלָה הַכֹּל יַחַד כֶּ-20,000 מֵטָר מְעַקֵּב אִם כֵּן צָרִיף
נֶפֶח שֶׁל עוֹד בְּעֶרְףְּ 200 אוֹטוֹבוֹסִים, שִׁישׁ לְהַקְרִיבָם
עַל הַמִּזְבֵּחַ בּוֹ בַיּוֹם וְ6,000 מֵטָר מְעוֹקֵב יֵין, אוֹתָם
הָיָה צָרִיף לְנִסֵּף בְּאוֹתוֹ יוֹם – וּלְפִי הַרְאֵב"ד וּלְפִי
דַּעַת הַלְקָהּ מִשָּׁנָה בְּרַמְב"ם, שְׁפָכוּ אֶת כָּל
6,000,000 הַלִּיטָרִים, לְתוֹךְ הַסֶּפֶל שֶׁהָיָה לְיַד הַמִּזְבֵּחַ
נִנְתָּאֵר לְעֲצִמְנוּ כַּמָּה זְמַן אוֹרֵף לְשַׁפֵּף בְּקַבּוּק יֵין
אַחַד. וּבַבַּיִת הַמְקָדָשׁ שְׁפָכוּ 6,000,000 בְּקַבּוּקִים
לְתוֹךְ אוֹתוֹ סֶפֶל, וְזֶה בְּמִשְׁף כַּמָּה שְׁעוֹת].

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֵי אֲבוּנוּ שְׁבַשְׁמִים שִׁיבְנָה בֵּית הַמְקָדָשׁ
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְנִזְכָּה לְעֹלוֹת לָרְנָל וּלְקִיָּם כָּל הַמִּצְוֹת
שֶׁנִּצְטַוֵּינוּ שָׁם.

עדות הרומי

מוסיף שם בסדור יעב"ץ ומביא תאור מנוי שהיה צופה מן הצד
בהקרבת קרבן פסח

וזה לשונו שם בסדור יעב"ץ:

לתוספות באור סדר קרבן פסח בזמן הבית נביא בכאן מה
שכתב בשבט יהודה עדות בן נכר נציב הרומיים שהיה עד
ראיה בירושלים ומאשר ומקים כל הכתוב במשנה תורה שבעל
פה על פי חז"ל וגם עם הרחבה ותפארת בדברים שאינם מנופי
הלכותיו. מננו נראה הדר כבוד בית אלקינו ונדע מה שאבדנו
בחטאינו ונתפלל בלב שלם להשי"ת שיחזיר עבודת בית
מקדשו במהרה בימנו. וז"ל:

כשמגיע ראש החודש הנקרא אצלם ניסן, יוצאים רצים ושלוחים
במאמר המלך והשופטים לכל סביבות ירושלים לכל מי שיש לו
מקנה צאן ובקר ימהר להביא המקנה כדי שימצאו עולי רגלים
די ובהיהם וגם למאכלם כי העם רב מאד. וכל מי שלא היה בא
לזמן הקצוב היו מחרימין כל ממונו לקדשי הבית. אז היו כל
אנשי מקנה ממהרים ובאים. ובנחל סמוך לירושלים היו מעבירין
המקנה בנחל כדי שירחץ וינקח מכל לכלוה. ואמרו שלזה אמר
שלמה שעלו מן הרחצה. ובהגיעם להרים אשר סביב לירושלים
היה הריבוי כל כך עד שלא נראה רשא כי כלו הפך לבן
מלבנינות הצמר. [כמה סומא היה ראוי הזה שלא שאל כילד כל הכנסים האלו עם

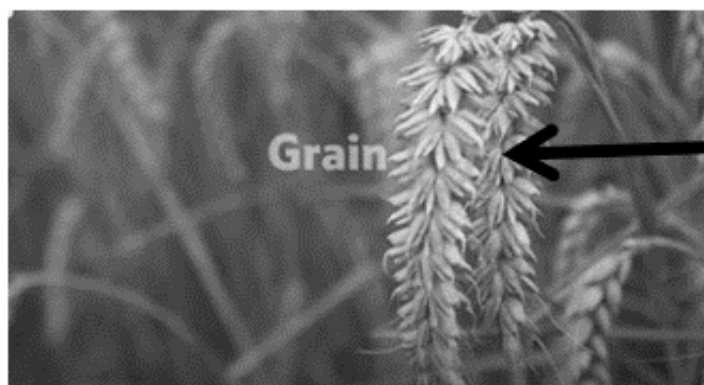
האנשים שהנהיגו אותם נכנסו לעזרה - עינים להם ולא יראו - ה.ג. ובהגיע יום העשור כי בארבעה עשר מן החודש היו עושין אותו קרבן, היו יוצאין כלם לקנות את הזבח הנקרא אצלם פסח. ומתקנת היהודים שבשיוצאין לעבודה זו לא יאמר שום אדם לחברו גש הלאה או שיאמר הניחני ואעבור אפילו היה האחרון שלמה או דוד מלכם ושאלתי לכהנים כי זה אינו מדרך המוסר והשיבו כי הוא להראות שאין גבהות לפני המקום בזמן הכנת עבודתו כל שכן בעבודתו ממש. ובאותם שעות כלם שוים לטובה. ובהגיע יום ארבעה עשר להדש היו עולין במגדל גבוה שבמקדש קראהו העברים לול, וכבש שלו עשוי כמין קאנפריו שלנו ושלשה הצוצרות של כסף בידם ותוקעים. ואחר תקיעה מכריזין ואומרים עם ה' שמעו. הגיע זמן שהיטת הפסח לשם מי ששכן שמו בבית הגדול והקדוש הזה. וכאשר שמעו העם הקריאה היו לובשים בגדי מועד כי מחצי היום ולמטה היה יום טוב לכל היהודים לפי שהוא זמן הקרבן ובפתח העזרה הגדולה היו עומדים שנים עשר לויים מבחוץ ונגזרי כסף בידם, ושנים עשר מבפנים ונגזרי זהב בידם. אלו שבחוץ ליישב ולהתרות בפנים שלא יזיקו זה לזה לרב המהירות והפחו ושלא יכנסו בערבוביא ויבואו למחלוקת. וכבר אירע בפסח אחד שמעכו שם זקן אחד עם קרבנו והבנה של גוי, מה חשיבות למערכת הקרבן כשמדובר בדיני נפשות שאלם זקן נמעך, ואגוי ברוב סכלותו כותב זאת בשורה אחת עם הזקן שנמעך, וכמוזן בגמרא (פסחים ס"ז ע"ג) מסופר רק על הזקן. ה.ג. והעומדים בפנים היו גם ליישב היוצאים שלא ירחקו זה לזה וכן אלו היו נועלין שערי העזרה

כאשר ראו שנכנסו מה שיש בו די בפעם אחת. ובהגיע אל מקום השחיטה שורות שורות של כהנים היו וכפות של כסף וכפות של זהב בידם. ושורה שתהלתה של כסף בלה של כסף, ושלו זהב בלה של זהב, וכל זה להידור ותפארת. וכל אחד מן הכהנים שבראש השורה מקבל כף אחת מידם השחיטה ונותנה לחברו וחברו לחברו עד מקום המזבח ושבראש המזבח היה מחזיר הכף ריקם ונותנה לחברו וחברו לחברו עד סוף. באופן שכל כהן וכהן היה מקבל כף אחת מלאה ומחזיר כף אחרת ריקנית ולא היה זה לזה עכוב כי היו כל כף זריזים בעבודה זו עד שהיו הכפות נראות רצות וכאות כהנים ביד גבור. ושלושים יום מקודם היו מרגילים עצמם בעבודה זו, רואים מקום הטעות אשר

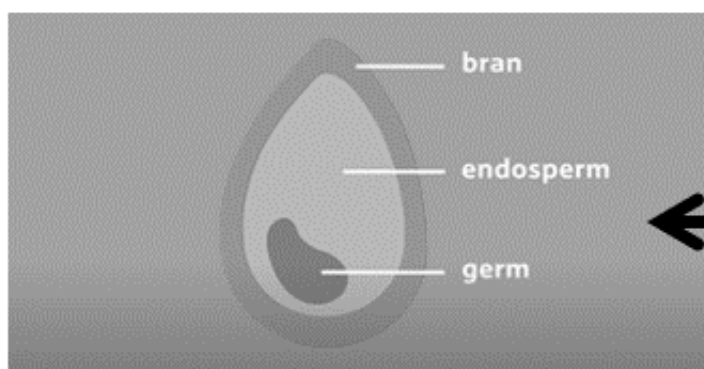
מקודם היו מרגילים עצמם בעבודה זו, רואים מקום הטעות אשר אפשר או מכשול שיסופק להם. ושני עמודים גדולים גבוהים ועליהם שני כהנים והצוצרות של כסף בידם, ותוקעים בהתחלת קרבן כל בת וכת כדי להשמיע לכהנים העומדים שם על דוכנם שיאמרו ההלל בקול רנה ותודה ובכל כלי שיר אשר להם, וכל הכלים היו מוציאים שם ביום ההוא וכן בעל הקרבן אומר ההלל ואם עדיין לא נגמרה השחיטה הוזרין וקורין.

אחר השחיטה היו יוצאים אל העזרות, ושם כל הכותלים סביב משיני ברזל ומזלגות לתלות הקרבן ולהפשיט ושם אנדות אנדות של מקלות שכאשר לא ימצא מזלג פנוי לוקח מקל אחד על כתף הבירו ומפשיט, ונותן מה שראוי לתת למזבח, ויוצא והולך בשמחה וטוב לבב. כמו שהולך למלחמה ונצח. כי דופי וקלון מתמיד היה ביניהם מי שלא קרב קרבן הפסח במועדו. והכהנים בשעת אותה עבודה היו לובשים ארום מפני שלא יראה דם אם יפול על הבגד ולכך עיון אס מחנן עבודה צנדים אדומים? היעב"ז] והלבוש לבוש קצר עד השוק, נגדי כהונה היו ארוכים יותר והגוי לא ראה היעב"ז] ועומדים יחפים, ובתי היד עד הזרוע לבר. וכנ"ל נגדי כהונה ארוכים יותר. ה.ג.] כדי שלא יעכב בשעת אותה עבודה, ועל ראשן כובע קט ושקשש אמות מצנפת קשור סביבו. וגם כזה ענה. הכובע לא היה מורכב משני צדדים. ה.ג.] והכהן גדול היו לו ארבעים פדכות מצנפת כפי מה שספרו לי. והוא מצנפת לבן. והתנורים שהיו צולין בהם הקרבן היו על פתחיהם, ואמרו לי כי הוא לפרסם האמונה ולשמחת הקנ. ואחר הצליה אוכלים בקול הלל ורנה, ונשמע קולם למרחוק, ואין שער משערי ירושלים שינעל הדלת בלילי הפסח מפני כבוד העוברים והשבים כי רבו. עד כאן לשון הרומי

החמץ ע"פ המדע

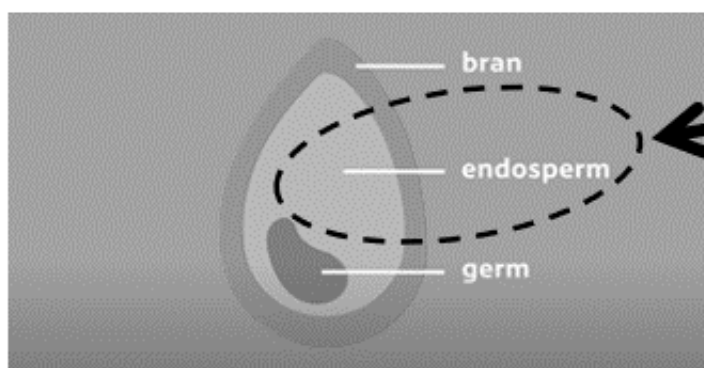

גרגיר חטה

מבנה גרגיר חטה

קליפה, זרע, וקמח העיקרי
שים לב: שייך לעולם הצומח וכל גרעין
יש זרע על מנת לחכסיל את עצמו

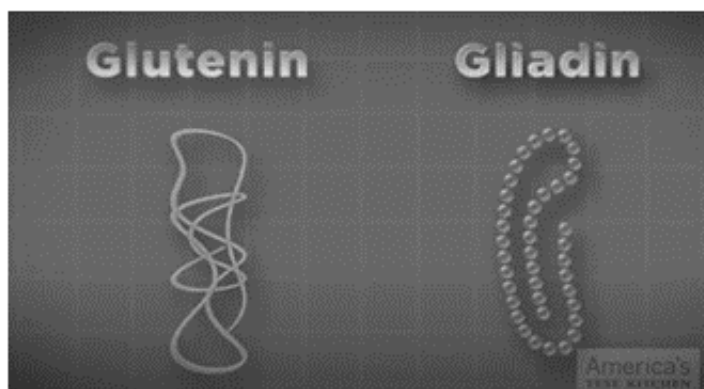

הרכב כימי אנדוספרם

עמילן ~ 90%

חלבונים ~ 10%

ואנזימי וכן ויטמינים

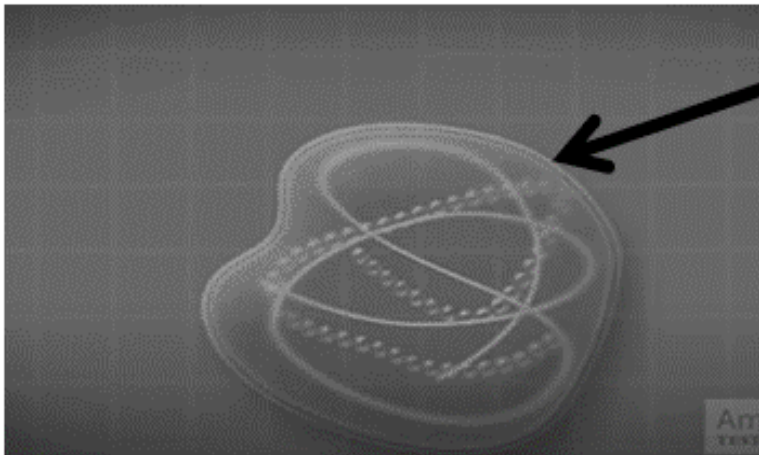

2 חלבונים

גלוטנין

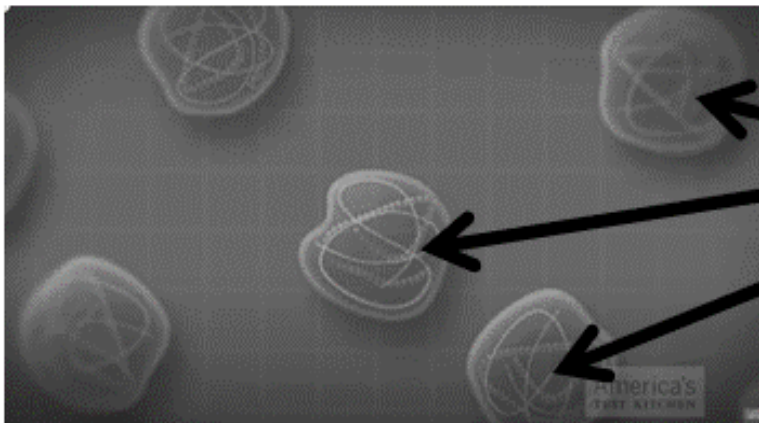
גילאדין

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

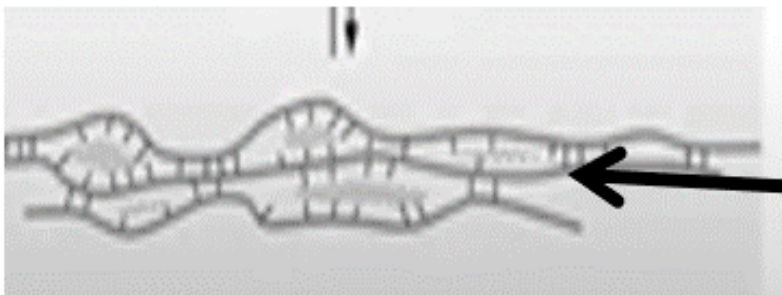
גלוטן

גלוטנין וגילאדין ומים

גלוטן לפני לישה

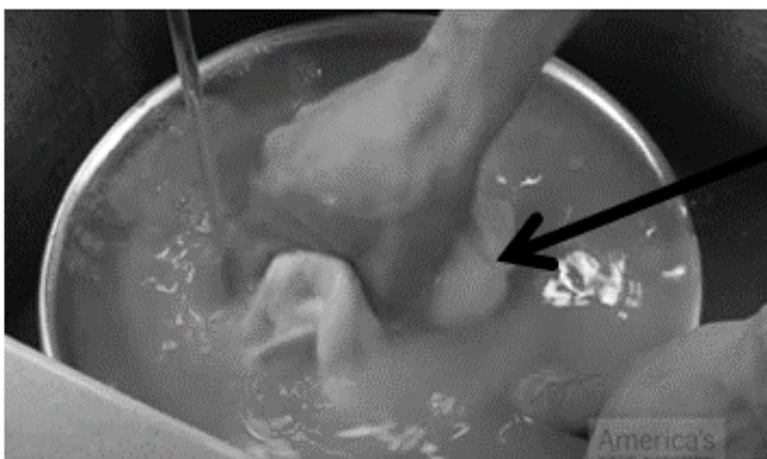
כל גלוטן לעצמו

גלוטן אחרי לישה

גלוטן אחד מחובר לשני

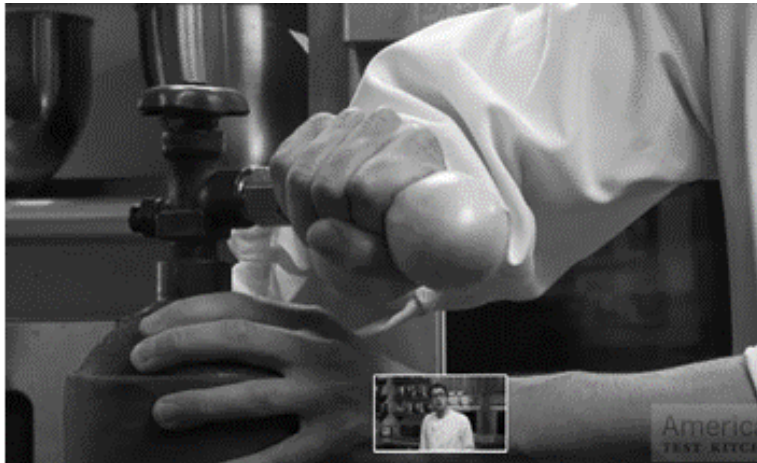
בגוף אחד

שטיפת העמילן החוצה מהגלוטן

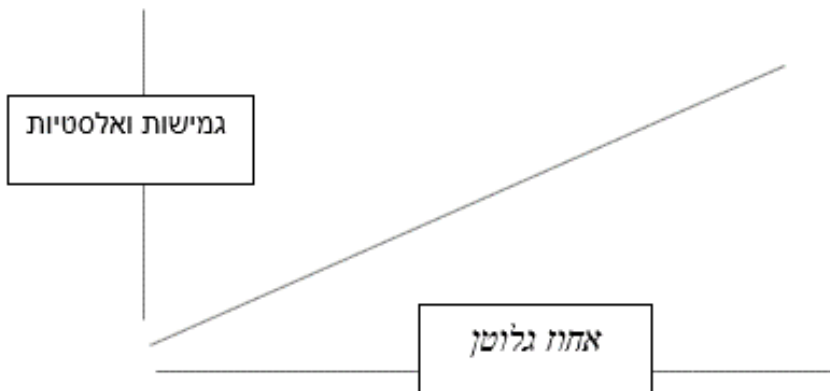
נשאר רק גלוטן

הדבק של לחם!

גלוטן כמו מסטיק

ניתן לנפח את הגלוטן

מה שיותר גלוטן בקמח – הגמישות ואלסטיות של הבצק והלחם הוא גבוה יותר!

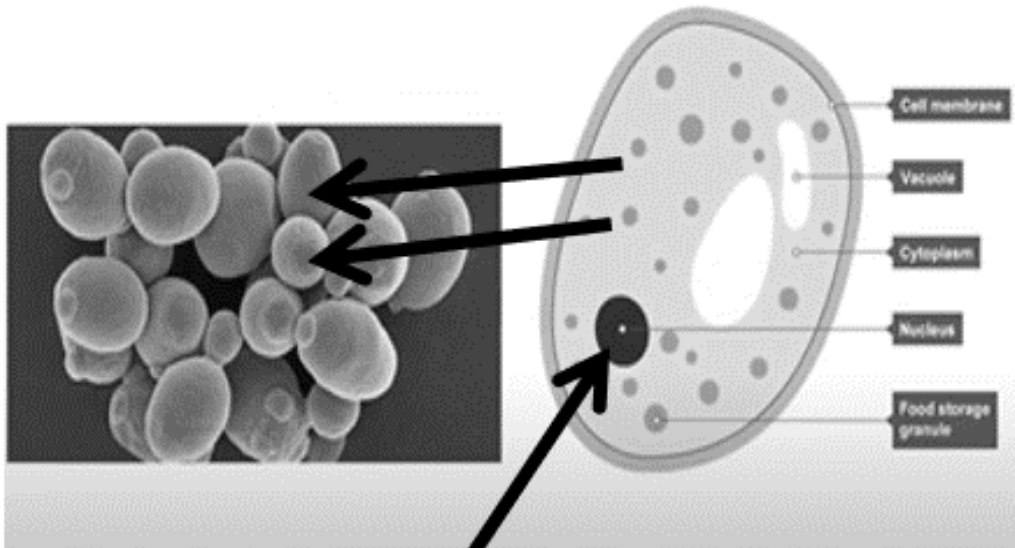
תכונת הגלוטן תלוי גם בזמן, כמות מים, סוג קמח, כמות ואופן הלישה, טמפרטורת לישה

אורז וכן שבוועלת שועל אין גלוטן (משמעותי).

- פנגוס מלשון פטריות
- משהו חי דהיינו הוא אוכל שותה ומכפיל את עצמו
- אבל לא בעל חי ולא צומח
- מעל 1,500,000 סוגים בטבע
- חיידקים בגבינה, חלודה, עובש, שמרים ועוד
- בריה שמכניס וגם מוציא!!

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

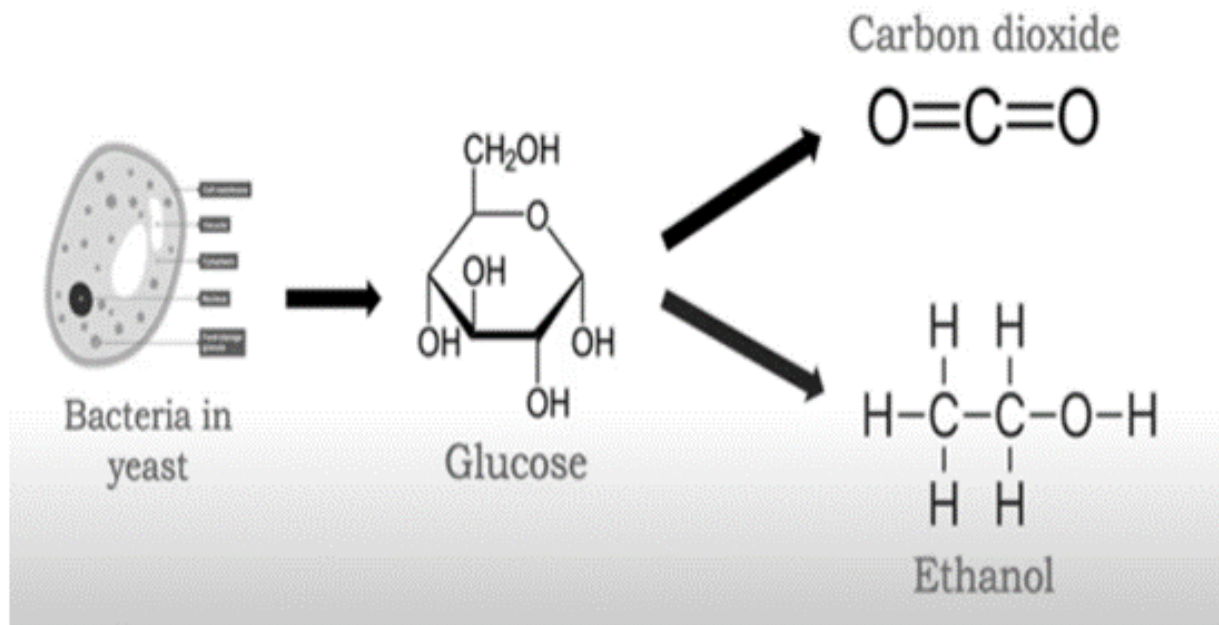

איך נראה שמרים תחת למיקרוסקופ - שים לב: יש לו זרע כדי להכפיל את עצמו

שמרים עם מים = מיד תסיסה
במיוחד מים חמים
מתחיל החיידק להתעורר
לוקח אוכל מן הסביבה במיוחד סוכרים
ופולט פחמן דו חמצני

Fermentation

מיד השמרים אוכלים את הסוכרים בתוך הגלופן ואימילן ופולט נוזל וגז

אם הגלופן אינו גמיש וחזק .. כל הגז נפלט החוצה ושום דבר לא נשאר בלחם והלחם לא מתנפח.

הנוזל הוא אלכוהול שמתאדה ופולט החוצה תוך כדי אפיה גם החיידק (השמרים) מת תוך כדי אפיה.

מים מגיב עם הפחמן דו חמצני ומייצר חומצה פחמני ומכאן חמוץ.

מהי מצה?

1. ברור לפי כולם שמצה היא ערבוב של חמשת דגנים עם מים שאיננו שוחה חוץ לתנור יותר מ-18 דקות (1 מיל).

מהו חמץ?

1. כל דבר שאינו לפי 1.

מה הם הסימנים של חמץ?

1. תפיחה הקורה אחרי 18 דקות. (מדוע חמץ חרש אסור – פסחים מ"ו)
2. גלוטן (אם אין גלוטן אין תפיחה רק סירחון) (שיבולת שועל ואורז אין גלוטן)
3. על שם יצירת חומצה הפחמתית שנותן טעם חמוץ שבא מערבוב גז עם כוהל.
4. סדקים (חמוץ גזים שפורצים החוצה דרך הגלוטן)
5. הפסקת עבודה (כל זמן שאדם עוסק בבצק לא מחמיץ דהיינו לא נותן לשמרים לפרק את הגלוטן לסובר ולשחרר גז).
6. נוכחות של אנזימים. (שבלעדי הזרזים אלה לא היו נפלטים גזים מיד). (במיוחד בטח-עמילזה מפרק עמילן. אורז חסר אחד האנזימים דהיינו בטח-אמילזה)
7. עמלין (גם לו יש סוכר ששמרים אוכלים גם ופולטים גז)
8. שריפת השנבה החיצונית (רק בחמץ ולא במצה)

סימנים חיצונים עושים את החמץ או לא?

האם הסימנים עושים חמץ, או חמץ הוא ערבוב של חמשת הדגים עם מים בעיקר והסימנים רק מראים לנו שכנראה הוא חמץ.

משנה פסחים ד"ף מ"ו ע"א:

בצק החרש הרי זה אסור, אם יש כיוצא בו שהחמיץ.

פירוש 1 ברש"י: אין ניכר אם החמיץ אם לאו, שמשונה כמו חרש שלא ברור אם שומע או לא.

הסימנים עושים את החמץ. רק שפה לא ברור אם היו או לא היו. אם יש עיסה דומה שיש סימנים עושים חמץ ופה לא ברור לכן הולכים לחומרא אבל אם חסר ממש כל הסימנים של חמץ היו מתירים העיסה כמצה.

פירוש 2 ברש"י: קשה כחרש, אינו ניכר שהחמיץ, לא הכסיה פנים, ואין סדקים. הסימנים לא עושה חמץ. בו ברור שאין סימן ובכל אופן אסור בגלל הסימנים לא עושים החמץ.

רש"י	רמב"ם	ראב"ד
פירוש 1	פירוש ראשון של רש"י	פירוש ראשון של רש"י
פירוש 2	פירוש שני של רש"י	

אטומים

צורן (סיליקון)

2 מיקרומטר*

תמונה זו של אטומי צורן נוצרה באמצעות מיקרוסקופ אלקטרוני.

Atoms

Atoms make up everything!

If you think of any object, whether it's living or non-living, it will always be made up of atoms.

~ סיכומי הסוגיות - מסכת פסחים ~

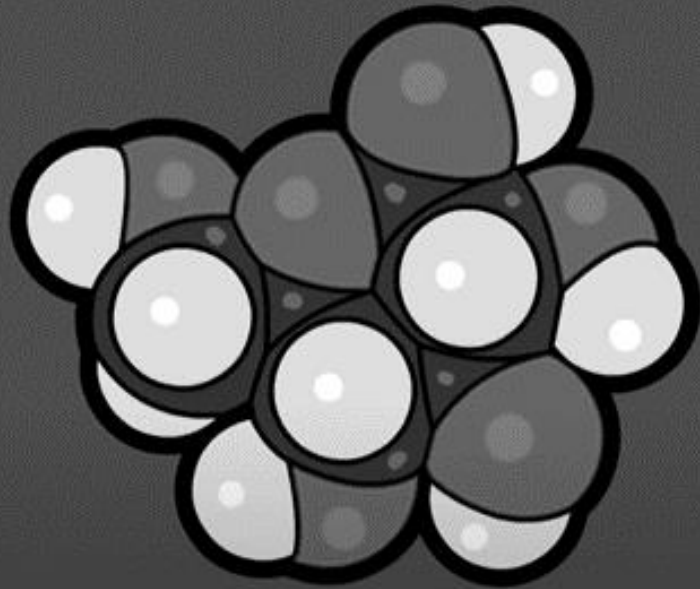
1		2		Key																3		4		5		6		7		0	
				relative atomic mass atomic symbol atomic (proton number)																1 H Hydrogen 1										4 He Helium 2	
7 Li Lithium 3	9 Be Beryllium 4																	11 B Boron 5	12 C Carbon 6	14 N Nitrogen 7	16 O Oxygen 8	19 F Fluorine 9	20 Ne Neon 10								
23 Na Sodium 11	24 Mg Magnesium 12																	27 Al Aluminium 13	28 Si Silicon 14	31 P Phosphorus 15	32 S Sulfur 16	35.5 Cl Chlorine 17	40 Ar Argon 18								
39 K Potassium 19	40 Ca Calcium 20	45 Sc Scandium 21	48 Ti Titanium 22	51 V Vanadium 23	52 Cr Chromium 24	55 Mn Manganese 25	56 Fe Iron 26	59 Co Cobalt 27	59 Ni Nickel 28	63.5 Cu Copper 29	65 Zn Zinc 30	70 Ga Gallium 31	73 Ge Germanium 32	75 As Arsenic 33	79 Se Selenium 34	80 Br Bromine 35	84 Kr Krypton 36														
85 Rb Rubidium 37	88 Sr Strontium 38	89 Y Yttrium 39	91 Zr Zirconium 40	93 Nb Niobium 41	96 Mo Molybdenum 42	[97] Tc Technetium 43	101 Ru Ruthenium 44	103 Rh Rhodium 45	106 Pd Palladium 46	108 Ag Silver 47	112 Cd Cadmium 48	115 In Indium 49	119 Sn Tin 50	122 Sb Antimony 51	128 Te Tellurium 52	127 I Iodine 53	131 Xe Xenon 54														
133 Cs Cesium 55	137 Ba Barium 56	139 La* Lanthanum 57	178 Hf Hafnium 72	181 Ta Tantalum 73	184 W Tungsten 74	186 Re Rhenium 75	190 Os Osmium 76	192 Ir Iridium 77	195 Pt Platinum 78	197 Au Gold 79	201 Hg Mercury 80	204 Tl Thallium 81	207 Pb Lead 82	209 Bi Bismuth 83	[209] Po Polonium 84	[210] At Astatine 85	[222] Rn Radon 86														
[223] Fr Francium 87	[226] Ra Radium 88	[227] Ac* Actinium 89	[267] Rf Rutherfordium 104	[270] Db Dubnium 105	[269] Sg Seaborgium 106	[270] Bh Bohrium 107	[270] Hs Hassium 108	[278] Mt Meitnerium 109	[281] Ds Darmstadtium 110	[281] Rg Roentgenium 111	[285] Cn Copernicium 112	[286] Nh Nihonium 113	[289] Fl Flerovium 114	[289] Mc Moscovium 115	[293] Lv Livermorium 116	[293] Ts Tennessine 117	[294] Og Oganesson 118														

The Lanthanides (atomic numbers 58-71) and the Actinides (atomic numbers 90-103) have been omitted.

Water Molecule

(2 Hydrogens, 1 Oxygen)
a standard water molecule is
always made of three atoms

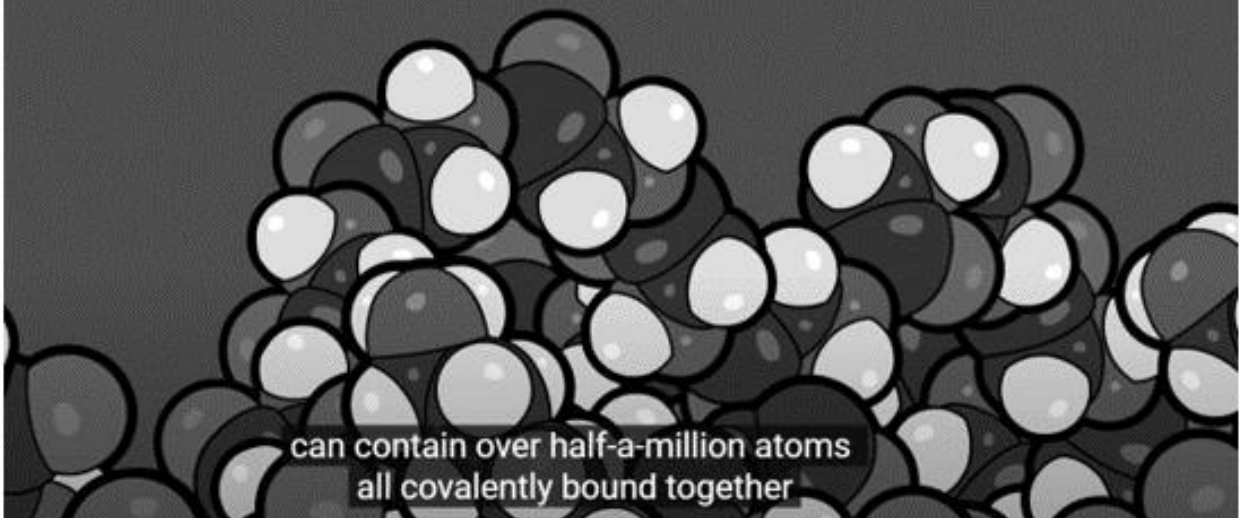

Glucose Sugar

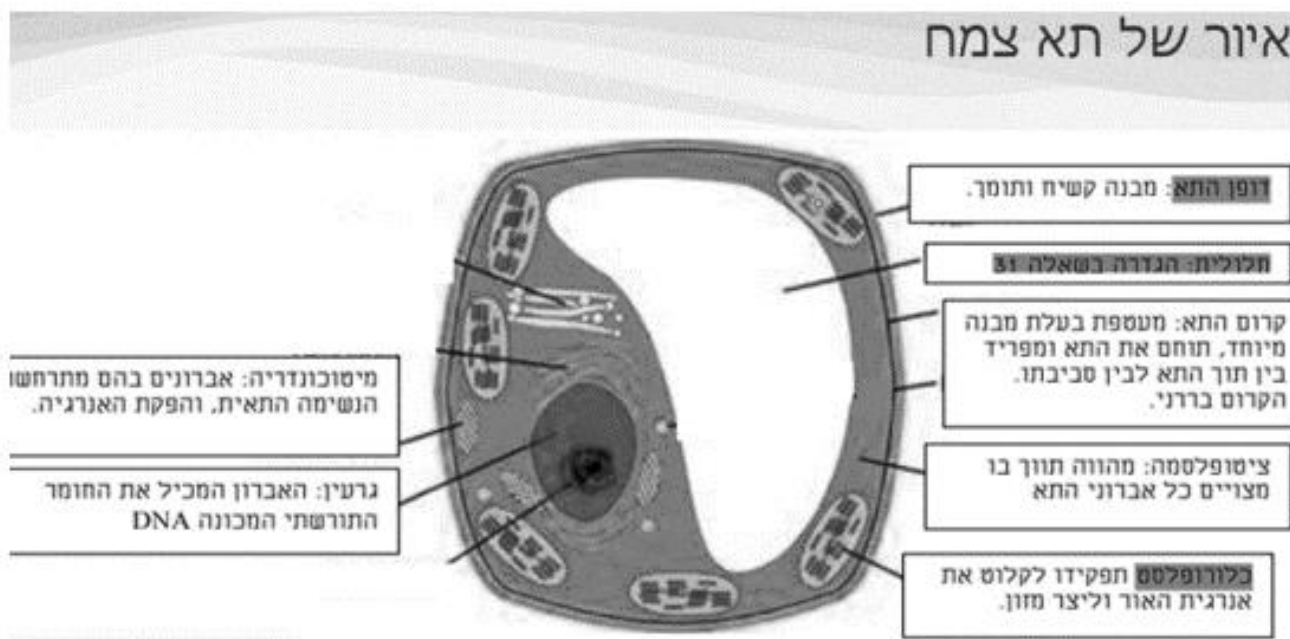
A single molecule of the sugar known as glucose
(12 Hydrogens, 6 Carbons, 6 Oxygens)

Protein

(Mostly Carbon, Hydrogen, Nitrogen, and Oxygen)

איור של תא צמח

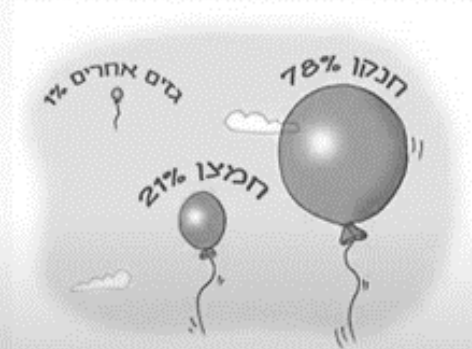
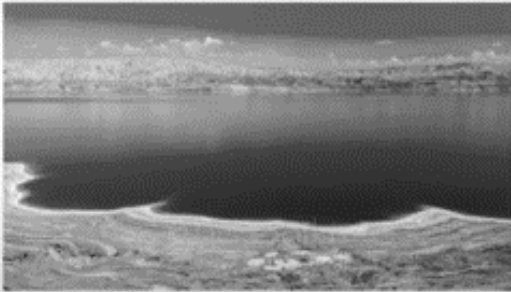

תרכובות

1. בנויות משני סוגי אטומים או יותר.
2. ניתן ליצור אותן מיסודות.
3. ניתן לפרק אותן ליסודות.

תערובות

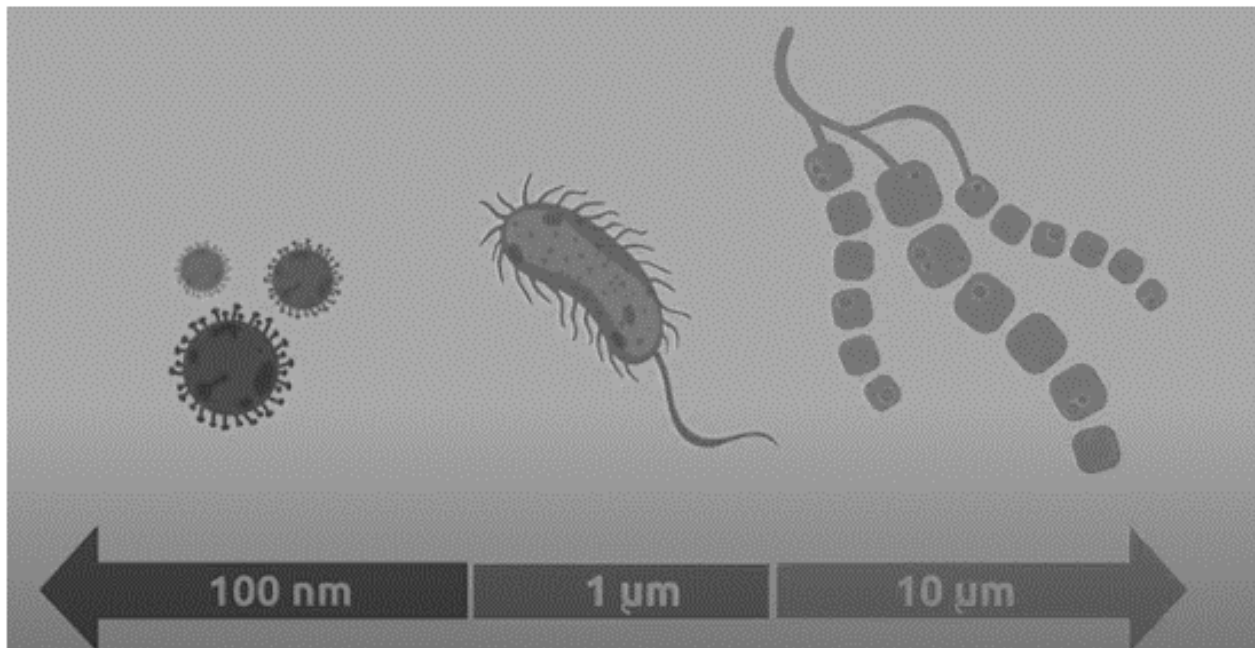
1. מורכבות משני סוגי חומרים או יותר.
2. החומרים אינם קשורים זה לזה בקשר כימי.
3. ניתן להפריד אותן לחומרים המרכיבים אותן.

מיקרו-אורגניזמים

וירוסים

חיידקים

פונגוס

ארבעה סוגי אנזימים בגרגיר חיטה

1. Amylases

The most commonly used enzyme in baking is amylase. Amylase converts starch to dextrins, oligosaccharides, and the sugar maltose. Maltose provides a fermentable sugar for the yeast—a critical function before adding sugar to bread became common. Other benefits are improved loaf volume and symmetry, darker crust color, better flavor, and shelf life extension.⁵

2. Proteases

Protease breaks down proteins such as gluten. This reduces mix times, increases dough extensibility and flow, improves gas retention, and produces a darker crust as well as a better crumb grain and texture.⁶

3. Lipases

Lipase breaks down lipids into monoglycerides, diglycerides, and free fatty acids. This increases dough tolerance, improves loaf volume, and allows for a reduction in the use of shortening.⁷ Some new lipase ingredients can replace the chemical dough improvers DATEM and SSL.⁸

4. Pentosanases and cellulases

These enzymes work on pentosans and cellulose, fibers that are naturally present in wheat and rye. The result is a softening of the dough and a reduced water absorption capacity, which can allow for a shorter bake time in certain baked goods like crackers.⁹

Other enzymes are available for baking such as phospholipases, oxidases, and xylanases and, in fact, it's very common to use blends. This helps achieve the best finished product for the current processing conditions. Opportunities exist for enzyme use in other baked goods as well such as cakes, muffins, pizza crusts, and tortillas.¹⁰